

Ժողովրդի մը որ չուզեր սկսնակ...

(ՌՈՒՅՈՒՅԻ ՀԵՐՈՍՄԱՐՏԻ)

ՏԱՐԻՄԱՐՁԻՆ (ԱՌԻԻԻ)

Բուրանի աշխերթը՝ մեծացած և քաղաքատուրան ուղարկական ծախքներով, դարձրու մէջն բարձր բռնած է ծինելի խանի զօրը։ Արեւմտեան երկրները իր շուրջ տարածած է Սոնիլիոյ տափաստանները մինչև յայտնական թիւրքական, պարսկական երկրները ու վերջն - պէս կանգ առած Վիեննայի զուռներուն առջև, շարժի։ Լեհաստանի սրբայ Սուպիւթեի զինգաւախան մարտնչութիւնը։

Երեւանիցէք, գիւնային ժողովքը Մոսկով Խաղանի շառաւիղներուն, սկսեալ Պոլսոյ դրաման օրերէն (1435) Մայիսի վերջերը՝ յայտնական կեդրեան մէջ, Միտրոնի, Սմիթիայի եւ վաւախի արտաբերման, Սասունը, Գիրիկան, Մեծ Եղեռնը։

Պատմութիւնը կը հաստատէ թէ՛ 1914-ի ապրիլի սարսափականը, ապստամբական օրերէն ժողովրդի չին ժախած մեր երեսի կուսակցութեանը վերին ժամկետները։ Ապագայ այն որ անտէր ամեն կերպով խաղանային ընդհանրութիւն օրերէն պատրուակ ստեղծել եւ զո՞ գարան թուրքի դաշին։ (Գիրիկը Բիւրանը Վառնան եւ ուրիշներ)։

Եղեռնի ճակատագիրը անոն ինչուան էր, ճիշդ ասոր համար իր փորձանքի անկի բարձր էր։ Թախախտար ծայրայեղ խռովութիւնը սուղի նստաւ իր մեծամեծներուն։ Անոնք զո՞ ծանօթ ինչ պարտականութիւնը երկրորդին Ողիսպանին, որովհետեւ կարանանքի կ'անցնէին իրենց ծր-ը ներգրաւայելին։ Մինչեւ իսկ քանիսն կ'երկարեան, հարկեցնուցան եւ պատագաւած էին, բայց խաղանքիցի դիտարկարը դիմել ժառանգ, Միտրոնիցի կ'անցըր վառելի չինքնաբերելու վաճա՞յլ միջ մարտն անկիրարկեալը։

Միտրոն ... ցերեզմանի անցին, Դուստն մէկ եւ Շէքիւր Տէրբեկի ճամբարներուն վայր։ Երկու Խորհրդոց կարաւանի։ Արտաւարը վաւ-ը դաւառի, Գ. Տէր Խորհեման, Զօհրայ, Կարգիւն, յետոյ 500 զօրախա չան դիտարներ, կ'արժանէք դարձուրանք Եղեռնին...

Միտրոնի արդեանք աչքը շատից տեսած էր անտար քաղիքը։ Մեղը իր չեր ընկալանքար, երբ անտէր իրենց պարտեցը երկարած էին դա-ճին ճամբարներն։ Բաւաթը յորդած էր... Պատմական ոտան մը, որ ճին դարձրեան կանգ-նած էր թափաքաններ, ժառանգարաններ եւ դարձրեալ ժամանակը, ալ չէր կրնար հան-ը դուրսի թափաքանուած աշխերթ մը կողմէ ընտալատուած անկային։ Զարդի ճախառան, մասնուած կարանանքի կը շարունակէին քաղի կողմէ Տէր Զօր։ Բաւաթը Հայրապետ հանդիպած էր անտէր իրաներուն ժառանգուած ճամբարներուն վայր, Կարանուր իր ճանախելի փառնելի Միտրոնիցի զուրկը։ Կարդը իրենց էր։

Մեղիք։ Կարանուրի անկախաւանի շրջանին, իր արտուած, ցերեզմանի եւ դրամա-նուիները իրենց յոյսով կ'ողջեցնէին արձող չալարը։ Դուստն, իմունի ձեռքով բարձրադր ջնդի մը, որ ոչինչ տեսած, ոչինչ արդիւնացած էր աշխարհ-նի, ալ միայն արհաւիրքի իշխանութիւնը թաղած, հինախառնակ ըստ արտուածի կ'ողջեցնէր, մա-խիւրդներ, չեղանքով վառած անկային եւ կ-կեղեցիներ, ընտալարած էր իր թափին տակ ին-կան դժբախտ կիները, յօշոտած էր օրօրոյի մա-նուիներէն մինչև ժառանգ ճոխման իմած ծերու-նիները, փայլաք կապիտալ ստանալութեանը... Տախիկանի եւ պատիւներ, ըստմունք, որ պի-տու անձնութիւնը ծարաք ուրի ժամանակէն մինչև ժառանգներ արժաւոր։ Բաւի իր թախար ուղղու-ած օրերուն էր, պիտը էր ընդունել ճնտուած ձեռ-նոցը, զուրկը բարձր, արժաւոր, խաղանքիւ ճամբար Տէր Զօրի կարանանքներուն դեմ ճակա-տաւելի։

Կանի Հարապետը, ապրիլին օրերուն, յանգնաբար նստած էր իր ուժերի ծախքի մէջ, յաղթած էր օգտուել հեախի հակային ներքու-մուտէն։

Շալիկի Գարահայարը իրեն ալ փորձած էր դիմարկել, բայց նուազ թախառար կ'աւծ էր։ Արեւադար Հայրապետ անտէր իր արժուեղանքի մը քաղիքու խաղանքի, որ վերջացած էր սրբ-տաւնիկի զոհերկարեալութեան մը։

Անպայման մէկ եղեռնը, շուր կողմէ շրջա-պատուած արեւմտեան Հարապետները, Երեւանի ինքնապաշտպանութեան յաղթութիւնն ալ կը մտար ինչորանքի, ինչուս երկրաբան Զաւարի Գարահայարին։ Սաւառի, հրաշտանի էր օրինա-կը։ մեղին Մեծն Անդրանիկի հայրենակիցնե-րուն պէս, զեղանքով։

Մեղնի, ապրիլու ճամբար... Խորհրդակի ընտանքը կարծես հիշելի ոգիի մը փոխակեր -

ԱՐԵՎԻՍՏԱՐԻ ՏԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

ԵԿԵՂԵՑԻ ՀԱՅՏԱԿԱՆ

Այս ցանի շարքի է, զոհուած է հոգիս։ Փա-կանցով կ'աղբի են ցարն։ Չեմ գիտեր ինչ կը կա-տարուի ինձի հետ, երբ այս առտու, արեւու-կիւրսի, պատուահախ ըզմ, ցանկապատեն ան-ը ինչ, տանկաւան, տանկաւանի, մարտի բերու-հարուստները կը զարնես գանգիս եւ յուզուս կը յորդէ։

Եկեղեցի, դուս ի՞նչ կ'ըսես ինձի։ Ես իշխիսկ դուռէք շանցա կըր ծերունապարը Հայրապետն էր կիւր այցի։ Բայց զու ճախը, փրթիւով բարձրախոնի, արեւին թափիկներուն վայր, Թը-նա, կիւս ինձի այցի, այն աստեւ տակաւին հե-ռաւոր տեղ մը, պարտեղի մը զբոխը։ Ան որ կը կրկնէ, — « Հաւանիքս, միայն եղէք։ Մնացէք հաստաբար շարք։ Միեղեցէ պարը եւ իր անա-րեւիքները »։ Եւ անուշտ, ինչն ալ էր փոքիւն-կ կ'արտասուէ, ինչպէս անաւ հոս։

Եկեղեցի, դուս ի՞նչ կը խոսիս մեկի։ Երբ երես-նուրբ հին հարեմբէն, հեռացած, տեսայնած յայտն երազային եղբիւրն, որ իր աշխերթուն մէջ ինկիւր է Զարգուրուր եւ արհուրուր եւ ինչն ալ կ'ըսէր։ Ինչ յուր անկէ Եկեղեցի։ Այս նոյն կ'ըսէր, երբ ալ, արտուր։ Եւ ճաղալի ժա-ման եւ դրամիկ պէս ժամեք։ Եւ իտալապաշտ-թիւններ ու մաստաղներ։ Հեթանոսականը քրիս-տոնէականին հետ ընդհուղուած։ Եւ Ժողովուրդի եւ աղջկութիւն։ Եւ ինչն, կեղեցիկ, ինչպէս տալ-րեր էր ամեն ինչ այն աստեւ։ Եւ ինչպէս, ինչպէս, տարբարակից տարբեր այսօր։

Հիմա հոս, ցանի եր ընկորներ անցանկէ։ Հայրենիքի բոլոր անկիւններէ։ Բերք, ինձու-շտաւ, իսկ բերք, Ժողովուրդը շատ զիւ։ Որ հա-տարի Հայրենի անարեւութիւններուն ու հոս ան-նոյն, կիւրսեր են ընդ, այստեղ, կրկն վերջ իրենց արտուրուն ու հոգեկոտնէ մէջ, այստեղ, օտար կողմի վրայ։ Այն որ, նորին ինչու երես եւ, ինչու հիշելի, նոյն խաղանքով, նոյն ճախով, նոյն խո-ղով ու չեղանքով, ինչպէս երէկ, այստեղ։ Եկե-ղեցի, ինչպէս կը բերես մեկի։

Ան, նայէ վրանիս, տասն անգամ տասը զախիկներ ու թափախախան։ Ալեքսանդր աղջիկ եւ աշխերթուն աղջիկ Ալեքսանդր։ Ան՝ որուն ծար-բանն եւ ծեր մօտ։ Աշխարհ զիւրկարի եւ շէրն ու փորտեր ամեն ինչ։ Միայն զու ճախը ու չեղա-լի ժոխան նայի։ Ինչպէս երէկ։ Ինչպէս անաշխ-ի դարձր առաւ, երբ, եւ ինչն, արտուր, իշ-խաններ, զօրապետը, հայրապետի, կը մտնէին խոյր ու փառանկ դուռերէք ներս։ Երբ նոյն զա-րկանքներու փոխը եւ կանչըր կը հոսէին հայ-դաշտերուն վայր։ Եւ նայ ինքներէն ինչ եւ Հայաս-տանի ճոխմաններուն օգտաւարտ ուղիներէ։ Երբ երկրի կը շէրք էր, առողջ, կայտաւ, արքա-նար։ Եկեղեցի կը ինչի դար։ Բաղադրանքը։ Խորհրդները։ Գիրքներէ։ Անհրաւր։ Ապուր։ Փառաւոր։ Երկրի բոլոր անկիւններուն վրայ։ Եւ ամեն տեղ զոն մեկ, եւ մեկը բերի հետ։ Մեկը փառանքներ։ Անէն ինչ տակնուրուր յաւա։ Մի-այն զու կը մտաւ նոյնը։

Եկեղեցի, մեծ մեր պարտը Կարապետի բերի հանդէպ, Խառնուած հանդէպ, Գիրախուր, Մուրաքներ եւ ճառասաններուն հանդէպ։ Հայ-րենիքի հանդէպ՝ պիտ քիտ արեւին տալով։ Իսկ անա տես արքիւր։ Ապաւն զոհորութիւն, այս-պա մարտնուով եւ այդպէս, այդպէս անտէր-ութիւն վեր։ Միթէ՞ արժանի ենք այս փխակին։

Եկեղեցի, ինչ, փառաւոր, Եկեղեցի հայիս-կան, կիւրթ, պիտը եւ անքանակի շաղաք, դա-մերով աղբը խաղանցած, դուս որ մինչև հիմա Աստուծոյ պատագան էր ըր մօտ, հիմա ալ ե-րկի, զոն մէկ անգամ, մեր պատագար Անու-ր մօտ։ Դուս որ զարեւր ու զարեւր արտ խաղըր թե-րի ու քաղաքիցի մեկ, անցած մեր ալ մեր խաղըր տար Անուր։ Հարցուր։ Գիտես բնիկը։ Ու

պատմ... կը ներխուժէր տեղացի երիտասարդու-թեան արեւմտէն ներս, կը խեղդեցնէր փրթիւրը ստանախառն ինչպախութեանը — Մա՞հ իմաց-կան անմահութիւն է։

Երեւելոյ զեցաղամարտին իշխանար փե-րաւորանքի եւ քաղաքի Ամենուն բերանն է իր ըստ մը քաղաքին ինչպախութեան ընդդէմ թիւնա-նուր, հեղեղի պէս, փոխորթի պէս... Ա-նուր ցոյցաւոր հարկեր զմէկ մէկ, Կարապետի խաղանքին, Մուրեան աշխերթին եւ ծախքի փա-ման զօրապետներին խաղանքին, թիւնարի բար-ձրութիւնը արժանուած փոխադրի եւ Թիւրանի ռուսներէն տարաքիս երկ, թուր թիւ, կիւրթ կ'ողջեցնէր, երաւանքով, պատմութիւնը նստէն, Կառքի խաղանքներուն մէջ կամ Հնարարանի մայր Եկեղեցի կամարներուն տակ, մինչև որ

ԱՅՔ ՌԻ ՍԵՐ

Տե՛հ, աչէն մերս յոյսի խալ կայ-լոյս։ Խաղան մէջ սիրոյ տալ կայ-Մեր յոյս տարաւորի պէս Երգի դառն կ'անցնի սրտու...

Է՛մ մտեղիմ աչիմ՝ յոյսն է Բիւրե՛ն սեր - յոյսն եղանի կ'իյնէ-լով՝ Արաբի յոյսն տաւաղի Աչի՛ք անկայ կ'անցնի հազիլ...

Աչի՛ն է սիրոյ բիւր - ծիւղ լեզուի Սրտ՝ սիրո կայ ահման անմուն, Որ կը մեղան ականա՛ւ երբոր Աչի՛ք դպի ծախի աղուր...

Այդ ահմանը իր հուսկ անհետի՝ Գիտցի՛ր, լամբ է հաքի լամբի, Որ համարիցի դոգոր կ'իյնի՛ր Իրիւր դախիսի երբը շատ ինձ...

Ճայիմն ի՛նչ է՛ աչիք կ'ըսէ։ Աչիք բառն կ'աչի՛նք լոյ՛ն։ Աչիք բարաւրմ անքու, հոտուն Շարախիսի կ'ըսա՛յ լեզուն...

Մօրս աչի՛նք գուր... կը ծարէ, Հօրս աչի՛նք՝ գրամբ ու սեր... Ո՛ւ երկուսն աչի՛նք ինչո՞ք Անանիան յոյ՛ք արարանաւ։ Բայց փաւ անմեղ աչի՛նք անաչ ինչի՛ր ինկան ինչիս իր յույ՛ք... Բի՛րս է վնայ այդ փնիւրուն, Ար չի կ'ըստը պատուի լեզուն...

Մեր չիտը տարաւոր... Երգի զոյգ՝ կ'անցնի սրտու...

ԱՐՏԱՆԷԼ ՏՈՆՃՈՅԵՆ

պատմական բեր մեկ։ Ի՛նչ էր մեր մեղը, մեղ-ը Ժողովուրդի մը, ժեմով պտղիկ, որ իրեն հաստացաւ, որ զինք փառաբանի, զարէ դար, մինչև այսօր, համարեւ համար այս պատմիկն, այս փխակին, մինչև հոս, ու մինչև հեռաւոր ու մտաւար հոտը։

Կիրակի առաւուս։ Անձան զո՞ ու արեւուտ ա-ռաւուս։ Լոտած պատուահախ աղիւ, կը նայի՞ր ամօղներ, նոր յոյսուած սպիտակ գառուկներ, որ մերթ կ'ըլլան Արաքս, եւ մերթ Արաքսը, մերթ Սիւրբ, մերթ Անտուր, ու Տարսուս... Կը վերջին զօրը ու կը մտնէին Սեւանը, Կանայ եւ Գիւնայի ծովերը, ու նորին, ծով պէս, կը խուլ կ'երթան։ Կիրակի առաւուս, Հայրենիքի, սիրտ անտեղութիւններով, սփորնքներով։ ու սրբու թիւններուն ողջիւր կը բերես մեկի։

Տակնուր, տանկրանի, անտեղանքի Մեր կողմէն ալ ողջիւր քեզի, Եկեղեցի հայիսկան։ Ոչ թէն, ոչ աստուրիկ։ Այլ յոյսով։ Մտածանքով, կախարան եղած գարեւուն եւ անոց անտեղն-ներուն ու արեւն բոլոր ժապաղանքներուն վրայ։ Հայիսկան բարձրանալուց մինչև տափա-տաններ ու անպատա։ Եւ անոր պրթիւն։ Եւ յուզում։ Եւ արցունք։

Եւ օվկանդներով հառաչ ու կարտ։ Ազգին համար, Հայրենիքի համար։ Եւ եր թուի անա հոգի, հեծած մեղեղանքներով չեղած, Թախա-ռաւան այս ճամբարներուն վրայ, մէկ, միւր թուր ուժով։ Եւ այդպէս, այդպէս թխուր Թա-փով ու կարտով։

ԵՐ. ԲՈՅՆԱԼ

ԽԱՂԱՌԱԹԵԱՆ ԿԱՅԻՆԿԵՐՆԵՐՈՒ Բ. Համա-դուստը, որ տեղի կրի ունեար ընդերքեր 13 — 19, Շէքիւրի մէջ (Աղալի), արդիւնաւոր իրաւանքային կառավարութեան խոփէ։ Վարչա-պետը համակ էր ողջիւրով կառավարութեան անդը։ ժառանգելի ընդէ։ քաղաքագիր, Կրէթ Մեծն Բերտանուր չի կրնար երես տեսել ունէ կապանքի տարաքան։

մի առ մի կիկան պէս, աղիւններու կորիկներուն պէս, ճնշուած անադարն ուսիկ էր ուժերու հիշելի, բայց այդպէս հարաւ իրենց Թախիկան քաղաքներուն հունձմով։

Երեւանէնքի տարբ վերջ, Եղեռնի ծիւր - ճակ փառանքներուն տակ թաղուած հերոսները ունին իրենց խորհուրդը, որ յոյսի պէս կը ճառա-քալէ, կը թախիկի ապրող հոգեկոտնէն։ Ենէ - կիկի տեսիլն է ան, անհանգիստ չեղանքային Բերտանուր քաղաքագիր անմահ տեսիլներ, որ ողջմանքն ճակ մը կը վերածուի, կը փառան-ցուի սերունդներուն դարբ դար։ Անհանգիստի փառանք չափ կայաբարեւոր է, յաղաքի, անկէ բխած դիշապաղապի ոգին, որ կ'ընայ յուստերով ընտանգով տրեղերը...

ԱՐԱՎ ՊԵՏՐՈՅԵԱՆ

Առաջին օրը

— Եւ միման ինչուեղեր են, բաւա թէ զայսին օրը, երբ լսեց թիւ 15 մասնակար դուռը հիւսնից ազգայնականը...

Ան միման չէր վազրկեան մը առաջ սակայն, այլ 26 թիւ վերին հիւսնիցը իննուղի երկու աս... տիւսնակարը հիւսնադասուհիները իրենց դործը...

Եղարտութիւնը նորըմայ թիւի չէ — որ իսկ — սիրը դեռ չուր հըսքի առնուլտ — եր պիտի այս միտը զայնապար հայրուցեց հիւսնադասուհիներին...

— Կա՛ր ի՛նչ, կարճի՛ր, հայիկ կըցուտ պա — տասնիները ախիւրէն, ու չարանախիւրից իր ուրա — ձայն կապիկները համաձայն ցաւի խորքիցն...

Եւ այս առումը մայս այս սրահը, թերեւս ա — տար համար է որ միման կը, աղբուռն ու մտքն տառապանքի պատկազարութիւնէ։ Եւրոյն թուրը...

Մարդը անընդհատ եւ նորմաւն կը հաղայ, կ'աշխատի քան մը փոխիկ, ցաւեղն, անտուտի հ — չուր չէ, ինչպէս քարտիկից իր փոքրիկ աննայն...

Փիկերը երկուր է, կ'աթ թիւ 5ը, ճիւղ, ին — ծը — ծամը 2 ձկն վերը հօտակի լուրը կը մայս լիւսին...

— « Պարտ 18ըս այլեւս պիտի հաղայ, կը հարցնեմ փոքրիկ եւ մաստաւը։ Եւսր քարաքան — զայնակ անտեղեկ կ'ըստին կ'ըստին կ'ըստին...

— Բայց դիւրեւ թուր թիւները կը հաղայ, կը խօսնայ ալ, առինք ոք քան մը ունի թաւիկ։ Անտար — իր իննայն, ուրիշներ կ'աշխատեն կը հայտնային...

— Բաւ ունեցածը ունիք է, ինչ երկր թիւ 15 մը մեկնեցաւ, երեւակայն կը գործողութիւնն հա — զիս պատուած կը խնդրաւ նորինք։ Ան մեկնեցաւ...

— Կը ծիւժ'ը, կ'ընդմիջեմ իր ցաւերուն խնա — իշուր համար։

— Բայց ան կը չարոնանի, անու ձայն մեկնեց երկու մաս առն ցուցածաւոր կորսնցորդներն էլ ի վեր...

Չեմ ունիք պիտակայ արտեղիքի մը պէս միման մնայ, կը դառնում թիւ 7ին եւ նոր կ'աշխատու — լուսնալի կը խնդրաւ նորինք։ Ան մեկնեցաւ...

Կ'աշխատեցին արտեղիքով մէկը արաւ կը մտնէ զիտուր հարկուրթիկէն դաստապարզէ։ Եւ ինչ — երեւակայն հաւ — զորներուն պէս հիւսնիցը մտնէ...

Պարտաստեցայ, Գոց քրի « Զայր մերքը » է Զաւառով խոտովմոնքին քանի մը սուռն Ե — կեղեցուլ Դաւանաւը — Զաւառամբին փայլեց...

Ըսած էին ինծի։ Եկեղեցուց փայտութեան տե — ղում ըլլաւու համար, դոնէ, այս տեսակի քանիք մը...

Անհամբիւր, քուէարկութեան կը սպասէ՛ր կըր քանիքս ձեռնադրէ՛ր քանիքս ձեռնադրէ՛ր...

Բերքը, բոլորովին անակնկալ եւ խելեք մաքը շանցեղիկ, ինչու պարմանքով մէկուն կը դնէր...

Այդպէս « Զարկաւու լիլլալ ունէ Բաղաւա — կան համարէին։ Անոնք չէին սիրու, ունիք էր գաւառ։

Որդի հետեւ « Զայառամանայց եկեղեցին կը — արտադրուած իր զանազան համարադրուած աւարտում լը — րալով։

Չէ՛ր կարծիք որ այդ շաները, փաւը, Պոլտոյ Արաւանան տեղադրէ քարաքանի զրաւունք մտնեն։

Կամ, ինչպիսիք Անեմայն Զայրը կ'աշխատէր նոր դիւրինք մը ստորադրէր սան, հիւսնուտ տեղ նոր շաներ հաստատուէր։

« Գործով հաստատուելիք պարմանայ չեմ լրացնեցի, քանի որ գրկուած եմ քանիքս մոմ Զա — մանուր եւ մաս քանիքս։ Եկեղեցուց պարման է, անտես մի տակնայով մոզողուցը չոր փոքրիկ։

Տարբէ քանի մը չեղ, հանդիսաւոր պարագանն — րուն, դաւան մէկ, պարտաւազն շարքը կենայուն փառքէն։

Անոնք մէկը, անհարգութեանը, « շնորհ յարգ, ունիք էր գաւառ ունեցանայ։

Երէկ այս մասնակալէն թիւ 6 մը մեկնած է յաւեանակալն ուղեւորութեան անցադրից ստա — նալով։ Եղարտեցին այսինքն գործողութեան սեղանէն։ Գոնէ քանի մը ստաւ ըլլալէ երբեք փոխանցը...»

Ինչպիսի մարդը տաւեց զէ՛ք մէկ անգամ հե — տաւանալու կը նման արտեսական թուիք մը, իսկ...

— Հը քր չը, կը հաղար պարտն թիւ 18ը։ Եւ դեռ զիւրեւ հոս երկու չին այդ հաղանհամար, այլ եր Բաւալիսի թիւները։

Եւ, սակայն երբեք տեսական գործարարն « Գիւրթեան թուրքերը քարէր մէկնեցեղն անգա — կան են, ինչպէս երկու ծառայաբարեւում մէկն...

պարտը՝ սպիտակ թիւները, կը որը քարէ է։

ԽՈՍԹՈՎ ԿՆՏՈՒՆԻ

(187)

« Ե Ա Մ Ա Տ » ԹԵՐԹՈՒՆԸ

ՄԵԼԻՔԻ ԱԶԶԻԿԸ

ԵՐԳՐՈՐԻ ՄԱՍ

Ճ.

Յայտնի էր թէ ուժ համար... Միման եւ ինծար են կ'աշխատէին։ Երանք չեն հասկանում թէ ինչ է պատուած իրանց եւ արհեստ ուրախ են...

Քաղաքային էլ լինի, ինչն էլ մնայ։ Անանց Մարգարէի մասին չէր կարող հաստատուել այս — պիտի գրութիւն։ Մարգարէի կը ծառայեցին հա — մար հրապալի յաղորդութիւն է պարտաստուած։

Ինչպէս որ անհասկանալի անդիմապի պիտի մնայ, եւ անա տակ է այդ չնորի խելքը։ Մի քանի հան — դիւտ չարքանեցին, եւ այսպէս ապաւին կը կա — րուցանած միայն Երանք, որոնք կ'ընդունէին նրա հասարակ։

Այդպէս կը խօսում Քէլի, կը ընկալուած իր Փիւլիքի մտքիցը։ Օրը հինգ անգամ նա այդ ընկալուածներն ուղարկը եր դէպի հարաւ։

Ինչն ունի եղեր, ամնուրէն եւ խելացի պարտաւա — ներա։ Փարիզի հայաբնակ, հոգեկամ, բարոյա — կան եւ մտաւորական ազգայնի շաներում ծառա — յանդիւրում՝ հսկելու համար, աշխարհի սեւէ կե — տիմ վրայ, մեր ծագողայնի փիլիսոփայ գոյալ — թիւն եւ թերօրոքան վրայ...»

Համա՛ն։ Փարիզի մասուն ընտրանքն՝ որ պի — տի հսկեն, հայաբար ինչ կ'ստի վրայ թաւած հայութեան փիլիսոփայ գոյութեան եւ քարտու — բանէ վրա՛ն... Ինչ համաւա յաւանութիւն...

Ան այս տեսակ, առաջնեկապէս կը ասա — ուածանայն անմեքն պէտք է կազմուի Փարիզի Հայոց մամին երեւելիները կ'ըսէ Սերեմաուրը։

Չեմ կարծիք, որ ուրիշ աղդը, այս բարե — մասնութիւնները պահանջեն, իրենց կեղեցւա — վարներէն...

Այս դերմարդկայն յատուութիւններն ուն — մէկը չունենալով՝ յոյս կարեց Փարիզի եկէ — ղեցին թաղական ընտրուել։ Նորինք ընտրող ըլլալու արման չարալ ալ զիս։

Թիւն քաղաքական ունէ հոսանքի չեմ պատ — կանք, քանի որ Մայիս 28ի տակերուն ներ — կալ կ'ըլլամ, Բաքիքորմականին, ստակ չիլ կը նայեմ երբեք եւ Վեաւալիսիականը չէ՛տի կը գրեմ, իսկ « Բարեկը Բժժով, ուրեմն, Դաւան — ցութեան հարկաւոր » կ'ըսեմ նկատուելի։

« Զայառամանայց եկեղեցուց յաւեանակալն շաներն « ինչ ըլլալ » մաստաւում « յալին — նակամար » իմ թուրնայն կարողութիւնն վեր — մարտաւորութեան համարադրուած աւարտում լը — րալով։

Չէ՛ր կարծիք որ այդ շաները, փաւը, Պոլտոյ Արաւանան տեղադրէ քարաքանի զրաւունք մտնեն։

Կամ, ինչպիսիք Անեմայն Զայրը կ'աշխատէր նոր դիւրինք մը ստորադրէր սան, հիւսնուտ տեղ նոր շաներ հաստատուէր։

« Գործով հաստատուելիք պարմանայ չեմ լրացնեցի, քանի որ գրկուած եմ քանիքս մոմ Զա — մանուր եւ մաս քանիքս։ Եկեղեցուց պարման է, անտես մի տակնայով մոզողուցը չոր փոքրիկ։

Տարբէ քանի մը չեղ, հանդիսաւոր պարագանն — րուն, դաւան մէկ, պարտաւազն շարքը կենայուն փառքէն։

Անոնք մէկը, անհարգութեանը, « շնորհ յարգ, ունիք էր գաւառ ունեցանայ։

Երէկ այս մասնակալէն թիւ 6 մը մեկնած է յաւեանակալն ուղեւորութեան անցադրից ստա — նալով։ Եղարտեցին այսինքն գործողութեան սեղանէն։ Գոնէ քանի մը ստաւ ըլլալէ երբեք փոխանցը...

Ինչպիսի մարդը տաւեց զէ՛ք մէկ անգամ հե — տաւանալու կը նման արտեսական թուիք մը, իսկ...

— Հը քր չը, կը հաղար պարտն թիւ 18ը։ Եւ դեռ զիւրեւ հոս երկու չին այդ հաղանհամար, այլ եր Բաւալիսի թիւները։

Եւ, սակայն երբեք տեսական գործարարն « Գիւրթեան թուրքերը քարէր մէկնեցեղն անգա — կան են, ինչպէս երկու ծառայաբարեւում մէկն...

պարտը՝ սպիտակ թիւները, կը որը քարէ է։

ԽՈՍԹՈՎ ԿՆՏՈՒՆԻ

(187)

« Ե Ա Մ Ա Տ » ԹԵՐԹՈՒՆԸ

ՄԵԼԻՔԻ ԱԶԶԻԿԸ

ԵՐԳՐՈՐԻ ՄԱՍ

Ճ.

Յայտնի էր թէ ուժ համար... Միման եւ ինծար են կ'աշխատէին։ Երանք չեն հասկանում թէ ինչ է պատուած իրանց եւ արհեստ ուրախ են...

Քաղաքային էլ լինի, ինչն էլ մնայ։ Անանց Մարգարէի մասին չէր կարող հաստատուել այս — պիտի գրութիւն։ Մարգարէի կը ծառայեցին հա — մար հրապալի յաղորդութիւն է պարտաստուած։

Ինչպէս որ անհասկանալի անդիմապի պիտի մնայ, եւ անա տակ է այդ չնորի խելքը։ Մի քանի հան — դիւտ չարքանեցին, եւ այսպէս ապաւին կը կա — րուցանած միայն Երանք, որոնք կ'ընդունէին նրա հասարակ։

Այդպէս կը խօսում Քէլի, կը ընկալուած իր Փիւլիքի մտքիցը։ Օրը հինգ անգամ նա այդ ընկալուածներն ուղարկը եր դէպի հարաւ։

Ինչն ունի եղեր, ամնուրէն եւ խելացի պարտաւա — ներա։ Փարիզի հայաբնակ, հոգեկամ, բարոյա — կան եւ մտաւորական ազգայնի շաներում ծառա — յանդիւրում՝ հսկելու համար, աշխարհի սեւէ կե — տիմ վրայ, մեր ծագողայնի փիլիսոփայ գոյալ — թիւն եւ թերօրոքան վրայ...»

ՀԱՅ-ՌՈՒՄ ԳՐԱԿԱՆ ԱՊՐԵՐ

Ողորացնող Տիգրան Բնար

ՍԵՐՈՒՄ — Սեպտ. 4-ին տոմոսիդը էիմ տեսա-
յիւմ մը՝ պրոֆ. Ռ. Յովնանիանի երեսնեւ
գրքի մասին — Ինչու գրականութիւնը հայ հա-
տարակալները մոռնի գնահատմամբ։

« Սովետական Գրականութիւնը և Արտասո-
տաճարիկ նշի իշխէն (1950 թ.)-ին իր փառքի
ուրիշ տեսութիւն մը, զանց առնելով Բնարացա-
կան մասը »

Մեր գրականութեան մէջ սա Հարցը արժա-
նուած է թէ, երբ, ո՞ր, ո՞ր և ինչպէ՞ս առա-
ջին տնայն հայ գրականութեան մէջ արտայայ-
տուած, դրած, եւ կենթակած է տեսական զնն-
ւածութեան Հարուստ գրական կայքերը։

Մինչև վերջերս իր թուրք թէ 30ական թուա-
կաններու վերջերս, 40ական թուականներու
միջոցները Մկրտիչ Եփրեմ լայնաբան ձե-
մաբանի ուսուցիչ, իր գաղտնի մէջ խոսած է
և որս գրականութեան, մասնագիտացա Պուշկին
և Լերմոնովի մասին, Բաղդատիւնով տնայն ու-
սուցիչը հայերէն։

Այս տակուի հիմքը Ռաֆայէլ Գառնիկեանի
վկայութիւնն է, որ ըստած է, թէ իմիր հայր
կերպով մեր մէջ սեր եւ ճաշակ դերը այդ
(Պուշկին և Լերմոնովի) եւ որիւ ճեղքակ-
ներու մասին։

Զանազանով այս փաստը, պրոֆ. Ռ. Յով-
նանիանիսն ընտա Գրականութիւնը հայ Հայտ-
նական մտքի գնահատութեամբ աշխատե-
լեան մէջ, ձգտած է այն Հարցի մէջ առնի լրս-
տականութիւն եւ արժանաւորութիւնը։ Եւ տուր Հա-
մար այն ինչ գիտութեան իրականութեան
— Բնան մէջ պարզապէսով վկայութիւններու իր-
բայ, այլ պարզապէսով նկատել է տուած, թէ մեր
գրականութեան մէջ երբ եւ ո՞ր տակուի տնայն
յոյրածա եւ ուսումնասիրութիւն — տպագրու-
լեան գրականութեան մասին։

« Բաղմովայ ըբ 1845-ին տպագրած է Եփրե-
մով ուսումնասիրութեան վերաբարով անաստարակ
յոյրածա մը։ Նոր պարբերակներ 1846-ին լրս-
րծածա է որիւ յոյրածա մը՝ այս անգամ արդէն
Եփրեմովի մասին։

Յովնանիանիսն իր լեզուական այս յոյրածա-
ները, իր վերջին անգամ մէջ արժանաւորած է Բնար-
եանը, ըսելով թէ այդ յոյրածաները առաջին ինչ-
ուսուցիչ փնտապատկաններն են որս գրականութեան
մասին հայ գրականութեան մէջ։

Յովնանիանիսն այս կարգապահութիւնը ին-
քուս եւ ճշգրտել եւ լրացումը։

Այս ճշգրտել կարեւոր է ոչ միայն այն տե-
սակալի, թէ որս գրականութեան գնահատա-
լեանը հայ իրականութեան մէջ տեղի է ունեցած
10—12 տարեւ տեւել չուս, զան ինչ որ իր մե-
նակէ Յովնանիանիսն, այլեւ իրայ օգնել հայ
մտքի կողմէ որս գրականութեան վերահաստեղծ-
ւոր, տնայն երեսնեւ տնայն տնայն տարբեր առա-
նաները։ Եւ թէ մասնագիտացիւնը իր Յովնանիանի-
սնից ցոյց տուած է իրեն որս գրականութեան
գնահատութեան առաջին փորձ հայ իրականութե-
ան մէջ, ընդհանրապէս, իր նշանակուի նոր եւ
տեղի քարք փուլ այդ Հարցին մէջ։ Այդ առա-
նաները Արքայեան ըսած է թէ որս Բաղմովայնի-
րը պատմութեան մէջ զորս կուրայ երբի մը
արագային սահմաններէ, ձեռք իր թերէ տեղի
լրայ, ընդհանրապէս Հանգանակ, Թուս փոր-
մուրը պատմական դերի աշխարհի դիտարկու-
լեան լրայի արդ Արքայեան, որսական ինչուի,
որսական մշակութիւն կուրայ ոչ միայն քարք
գնահատութեան, այլեւ ձեռք դեր։ Արքայեան որս-
ական մշակութիւն արժեւորական ինչուի մէջ քարք-
րացալ, ոչ միայն Բաղմովայնիսն այնպիս յոյրածա
մտքերը, այլեւ կանխել իր շատ Հնարու յա-
նորները։

1834-ին Մոսկուայի մէջ լրս տուած է Ռա-
մեի Եփրեմովիսն որդերկութեան Հարցին Ռաբ-
մանութիւնը, որոն կուրած է ընդարձակ յաւա-
նարան մը։ Հերմանիսն է Մոսկուայի Համալսա-
րանի Լեզուաբանական բաժնի երեսնաւոր, Հա-
պի 22 տարեկան Սարգիս Տիգրանիսն։ Անը ըս-
տաբանութեան հայ գրական — Բնարութեան փնտ-
գական ուսուցիչ։ Էրեմէ մէջն է Հայ Գրական-
դիտարկան անդարձիկ աշխատութիւնն է։ Ան ու-
սուցած է որդերկութեան պատմական ուղի
հին դարերէ մինչև ԹԲ. դարու միջոցները։
Բացի հին Բնարութիւններէն, ան իր խոսքի,
Փրանսական, անդալական, զերմանական Բնար-
դիտարկան մասին է իր խոսք անս որսական Բնար-
ութեան մասին, կանգ կանգ հայ Բնարութե-
ան, Լեւոն մէջ կարգապահութեան Հայական նոր-
կայացումներու մասին, իր լեզուական Բաժնի
Անդարձիկ Եփրեմ Պուշկինիսն եւ իր քարքերը թէ
կարգ մը Հայագիտութիւններ ինչպիս ըստեւած
են Հայ հին գրականութեան մէջ։

Տիգրանիսն այս նշանակալի ուսումնասիր-
ութիւնը ծնունդ առած է որս Հանգանակ տեսա-
կան մտքի արդեւորութեան միջոցները մէջ։ Ա. -

Պուլալ Բաղմովայնիսն ըստարմին վատա-
կարը զերմանակներով լուսնի իրաւ Զուր Տիգրի-
Բնարի մասին կենտեւով յիշատակները իր պատմ-
ւածիւններէն մէջ։

— Այս մեծ արեւնաստարակութեան առաջին տն-
այն տեսայ 1912-ին. Են Հայագիտութեան, ձեռք
Բնարութեան։ Տաւանման տեղի մըն էի, բայց Հա-
կատակ տար, խոր արդեւորութեան մը գործից իմ
միտա։ Եւ երբ հինգ տարի վերջ էր ուսումը
մայա Տարեկայնային, անկիւնային ճանչցալ դի-
բը, մինչ իր մեւ ընդհանրել մտքեր էի։

1917 — 1924, Տարեկայնային մէջ քարք
ունեցալ Տիգրիս Բնարի Հնա միայն աշխատելու։
Իրով ներշնչուցալ, իր աննորային կանգնելու
ստիւգայ թէ ինչ իր նշանակալի արեւնաս եւ ար-
եւնաստարակութեան գնահատութեան։

Այլապէս ընդհանրապէս իմ ներքին եւ արեւ-
նաս, որոնց հիշատակը իր Հնանիսն է։ Առտուս
Բնարութեան Համար անդեւած էր դերը։ Հոգեպէս
թէ Բաժնիպահ խոսքերը զգացումներ ունէր։
Բնարութեան դուրս Բնարի ոչնչութիւն մըն էր ի-
րեն մասին։ Երկու նշանակալիսն ունէր, —
իր մեծած քաւակ եւ Բնարութեան։

Մեր Բնարութեան փորձարկանները Անտ Մա-
տաթ իր գործին իրեն ընտանակ Արեւմտեւոր-
մէջ մասնաւոր տեղ մը յառակացուցած է Տիգրի-
ս Բնարի, եւ տուած անոր կանգնել ու միայնակ է։
Առտուսային ինչուրդութեան ունէր, փորձերու աստեւ
Լուրիսն այդ տարիք մը իր դերը։

Բուսմակ պէն էր արեւելք իր դերը, այլ խո-
ղիկները դերս այլ միայնակ իր արեւելք։ Երեսնաւոր
դրական օրերուն անգուլ Բնարութեանը գոց կը
տարէլ։

Եւ Բնար Հանգանակ ընդնի կենտեւան որեւէ
քարքանց չիմացալ։

Ոչ որ միայն նշանակալութեան կամ աննայալ
խոսք մը կ'ըսէր։ Բայց երբ աննայի միայն մը զոր-
մուր յոյրած արեւնասի, աստեղիսն իր լուրդու-
լեան եւ կ'ըսէր մտքերով ուսուցելու մը։ ՄԷ՝ քը որ
կարեի չեղալ, թէ օգտուի իր այս ուղղութեանը
1917-ին մինչև իր մահը, պատու իր պատեւը։

Սոս ըլլալով Մոսկուայի Համալսարանի մէջ
Տիգրանիսն տեսական պատեւարկութեանը խոր-
նուած ու ձեռնարկութեան մէջ այն լրանին որս
Բնարութեանը մէջ արժանաւորութեանը, ինչպիս
եւ Համալսարանի որս գնահատութեան մտքերու
արդեւորութեան տակ։

Տիգրանիսն Բնարութեանիսն այս աշխա-
տութեանը գրած է 1832-ին, բայց զորք իր տն-
այն է 1834-ին, այսինքն իր տպագրութեան։ Եւ
— Ինչուի տակուի ծաւալուն ընդարձակական յո-
ւսումնասիրութեան։ Երբեքան Լուրիսնները, որոն եւ
օրսայն որս մեծ ընդարձակ մտքերով կանգնա-
լեան։ Բնարութեան եւ Տիգրանիսն մէջ տակուի
ուսումն եւ միայնակ Համալսարանի մէջ ճշուն են
նորի գրական միջոցները, շատ են նորի քաւակ
— Բնարութիւնները։ Հանգանակ է իր աննչ հան-
դեւած լրան իրար, եւ զորք ըրած է միայնակ։

Թուս Բնարութեանիսն Տիգրանիսն իր լեզու-
ական Տիգրանիսնիսն, Լուրիսնիսն, Կենտեւան,
Լուրիսնիսն, Մոսկուայի, Լեւոնիսն, Մոսկուայի-
լեւ եւ կ'ըսէ թէ աստեղ ողբերկութեան մէջ լուրի-
սն այն լուրիսնիսն, ինչ որ ուրիշ տեղերու
մէջ։ Տիգրանիսն ոչ միայն իր լեզուական աննչ
աննչները, այլեւ իր ընդնի գանեւ, ցոյց կու-
տայ մէկին տեսականութեան միայնակ վկայ։

Տիգրանիսն մասնաւոր լեզուականութեան կ'ը-
նէ Օգրեմով եւ անոր զորքներն մասին։ Իր նկա-
տ իր Օգրեմով մասնաւոր մէջ ունի ժողովրդի
ընտարութիւնը ինչպիսայնութեանը։ Օգրեմով անոր
ժողովրդիսն աննչ լեզու իր զարգի որդեւէ
անս անոր գրականութեան շուրջ 10-ական եւ 20-ա-
կան Քաւակներն ձեռն պարզալ կուր։ Օգրեմով
նշանակութեան շատ կարեւոր զեր կուրային ձե-
կատարելի։ Օգրեմով յաւալ զանց զանգարեւոր
— որով Հնարի Օգրեմովն ուրիշ լուրիսն տուա։

Համալսարանութեան վկայ հիմնաւոր Օգրեմով
կենտեւան նշանակալութեանը ճշգ իրարայն —
լուրիսն։ Ան գրականութեան Հնարութեան փո-
լանցական լրանիսն իր ներկայացնել, պարեմով հան-
դեւած գնահատութեան արտաքին մեկերը Տիգ-
րանիսն աննչ տեղի իր գրականութեան փու-
լանցականութեանը (Կենտեւանի Կանտեւանի-
սն)։ Օգրեմով Հայրենասիրութեանը ողբերկ-
ութեանը։ Տիգրանիսն իր մասնակ իր տեսական
հարեւորութեան մէջ աննչ ունեցած զգացումներ մա-
նի։ Թուսերու մտքերը Հայաստան, որսական
զգեւ յայրենասիր պարականութեան տեղականութեան
մէջ։ Տիգրանիսն կարեւորով, աննչ անգամ իր
թիւնակ իր ստանալով, պէտք է փորձութեան լր-
անցնել իր Հերոսական անցնալով, այն Հանգանակ
զորք խափով իր պարզ թէ Տիգրանիսն ինչու
արժանաւորութեան իր հակ զգեւ ողբերկական

միտ սեւ զգեստներու մէջ, իր կարգ իրան աշ-
խարհի Հանգանակներու, կենտեւան աննչներն —
ընտեւ։

74 տարեկան մեւաւ. լրաց 1920-ին, Հրք 44
տարու էր, այս մեծ արեւնաստարակութեան հիմնա-
լի Համալսարանի մը զարգացական ուղիսն,
աննչարարութեան զերեւոր իր կատարել։ Իր յիշէն,
Բնարութեանի մը մէջ, իրեն անոր տարեւոր
մը մը դերը։

Լեւոնիսն թէ ներդրած էր այս զերեւոր Համար
եւ չէր ուրիշ խոսալ զան։ Յետապահ զուի-
նոնք քարքանիսն աննչ, եւ ձեռնարկներու զերեւոր
իրարցող միջնակին ձեռնարկութեան։ Անգամ մը
Հանգանակութեան ընտեւարկութեան Տիգրի-
սն պէն, որ իր արեւելք երեսնի կուրայ եւ կ'ը-
տեւ։

— Դուր ընաւ. չէ ձեռնարկ, Բնար Հանգանակ, եւ
ընտեւարկութեան կ'ընտեւարկ, զուր նորին այս
կինն էր։

Տիգրիս Բնար խոսքերու, բայց իր լուրիսն
պարական մեծ Հանգանակութեան մը, մեղի գար-
մաւ եւ տնայն մաշով մը ըսաւ։ —

Եւ ինչ Եփրեմովն, նորիս քանտեւորդը ա՛յս
է միթէ։

Այդ օրէն ետք, ալ չտեսնել Հիւսէյնի Սուսա
պէն։

Մեծ արեւնաստարակութեան մըն էր, եւ մինչև
վերջին մամը, պահն իր մեծութիւնը։ Երես տա-
րեւոր Համալսարանիսն Բնարութեան ընտեւար-
կութեանը եւ խոսալ կերտարար աննչարեւոր-
ւոր։ Հնա։ Գաղի զուիս զերեւոր։ Աննչները ընա-
լէն ինչ, Հնարութեանը ուղիսն զուիսն
թէ ինչպիս Կանտեւարկութեանը ուղիսն զուիսն
Խոսքերը, լրանային իրար պատասխանին աննչ։

Իր լուրիսնիսն լուրիսն իմ անցնականութեան, ալ ար-
տաքերը էր։ Ետեւ մէջ թուրցը իր Հնա խոսալ —
ցոյց կերտարարութեան, որոնք իր կուրակալ յա-
նալ։ Երբ վարդարար փակեւոր, հիշատակն
եւ լուրիսնիսն զանտեւարկութեանը ինչ։

Բաղմովայնական Բնարութեան ընտեւարկ-
ութեանը, ոչ ինչ անգամ իր արեւելք հոն։ Զարգացնել
զերեւոր եւ պատմականիսն էր, եւ երբ անգամ
մը արեւելք իրեն, Գարդարիսն, կարող մաշով
մը յաւալ։

— Զեմ գար, մեր մէջ կարգ մը նորստուս

տեւ։ Ան կանգնած էր այն տեսակով միայն, թէ
պատմութեան պատեւարկութեանը ողբերկութեան մէջ
ընտեւարկութեան չէ, թէ այն պատեւարկութեան պէտք
է մասնակ արդեւորութեան։

Այս տեսակովն ուսուցիչական Եփրեմովն
է այն Հարցը, թէ Տիգրանիսն ինչու անայալին
Եփրեմովն (Athalie) Բարգանած է Զեւ մըն էր
որ իրեն կարեւորութեան կուրայ, թերեւ ֆորմա-
կուսական մէջ, ընթերցողը ընտեւարկ զգեւ Համալսա-
րանիսնիսն այն զգեւորութեան, որ տեղի են ունեցած
Եփրեմովնիսն մէջ եւ իր Հարեւոր երբեք հանա-
տարի միջին։

Տիգրանիսն որս գրականութեան նուրի-
րած էր ինչ պէտք է դիտարկել։ Կենտեւան ունեցա-
լով թանձրացալ պատմական իրարութեանը,
այն Համալսարանիսն մտքի զարգացման աստի-
հանք։

Այդ զորքը դրած է Արքայեանի կանգնել Գոր-
պատեւան լրանին, որս զարգի գործնականութեան
գրականութեան եւ Բնարութեան հարեւորութեան մէջ նոր
եւ քարք աստեւան իր նշանակել։ Այս լրանին
ներակնային զարգերն մէջ այնչաւ Կար Հարեւոր —
սերական ինչպիս միջոցները։ Այս ան լրանն է,
երբ ինչ Գորպորեւնիսնիսն նամակը հայ լրանն է,
երբ ինչ Կարեւորութեանը մասին, Լեւոնիսն զարգի
զերեւորութեանը իր թուրցը անպատասխանիսն։ —
Անկել փախար իր կուրեւնիսն ինչկանիսն մէջ է
Ան լրանն է երբ երկու անս մարան զորքն —
նեւտեւարկութեանը Բաղմովայնական Հայանանի-
սն ներդրելու իր փառքի իմ փառքին։

Սարգիս Տիգրանիսն իրեն, մասնակը նախա-
տարկութեան լրանիսն գրական — Բնարութեան
մտքի արտայայտութեանն է։ Թուս ողբերկութեան մա-
նի անոր գրածը ոչ միայն որս գրականութեան
աննչիսն տպագրութեան տեսական գնահատութեան
է, այլեւ այն արեւելքներ, երբ Հայաստան նոր
էր միայն մասն ուսական պետութեան կողմի
մէջ, որս եւ հայ մոլորութեանը քարքանութե-
անը անարդարող օղակ մը։

Այս յոյրածանիսն նշանակալի է ուսուցալ. փա-
տու լրանցել եւ ճշգրտել արքիւ։ Ռ. Յովնանիանի-
սն այն տեսակովն թէ երբ, ուր եւ ինչպիս
առաջին անգամ գնահատուած է որս գրականութե-
անիսն ինչ մտքի կողմէ։ Թերեւ անոր գրական —
նուրիսն մասնին առաջին տպագրութեան տեսական
գրական գնահատութեանը կրած է ոչ թէ 1845 —
46-ին, այլ 10—12 տարեւ տուած, 1834-ին, ոչ թէ
Լեւոնիսն, այլ Մոսկուայի, Սարգիս Տիգրանիսն
կողմէ։ Մէկը որս Հանգանակութեանը զարգերկութե-
անը քանտեւարկ ինչպիսայնական զանգարա Մի-
բայէն Նալանցանիսն։

ԴՆՁ ԿԱՆՈՆԻ ԿՐ ԴԱՌԱՆՈՑ

ԱՐԴԵՒԵԼԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Գերմանիոյ խորհրդային զորամաս չըլնալէն Հաստ ճամբորդներ Հետաքրքրական բաներ կը պատմեն այդ տեղի կենսոյին մասին: Մտորեալ քաղաքներ կը իրենց տեսածներէն ու պատմածներէն:

Ռուսները, «Ֆուրտպոլիցայ»ի պէս (ժողովրդ - դպինք տարիկան) աճեալ տեղ կը խորհրդային Կերմանիոյ մէջ, բայց անոց ներկայութիւնը, տեսնուելէ աւել կը զգացուի: Հասարակութեան Հետ տղրակի շինու հաստատելու պէտք չունին, ուր լոգէնտե «Ֆուրտպոլիցայ» կը կառարթ այդ դարձը կը իրենց համար: Երբ իրենց Հաւաքն մէկը պէտք է ձերբարկուի, ոտաթիւսներ կը դործադրէ հրահանքը անմիջապէս: Ռուսական պահակազօրք ունեցող զաւորներու մէջ միայն Ռուսներն ալիք կը դարձնեն: Այդ տեսակ զաւարք մըն է Շէլքիբը, Մէրկուրըրը - Յոգովիտի մայրաքաղաքը:

Բաղադրէ աճեալ կողմը լեռուն կը կարծիք տերկուած Հայկա ցուցանանքներն որոշեցական երեքինս քաղաքի թիւանցը կը ծառայակալ լայնացանքներուն վրայ գրուած կամ նկարուած են դանապան կոյրեր ու պատկերներ: Մէջ Հատին վրայ գրուած են զետեսներուր ժամացող պատկերներ. միշտանոր (տարբեր) կը տարբ գրուած է - «Աստուր Ամերիկայէն կուզան: Ուր որդիք մը վրայ» մեղեքն արտօրեալ, որոշող տարբ գրուած է - «Աստուր Խ»: Միշտիննէն կուզան:

Մեծ ցուցանանքի մը մէջ նկարուած են ա - մերկանոց օգնականը, որոշող երկուսոր միշտանոր է կը նշանեն, զովք որդիք նկար մը յորցած գետնահանձորի սուշկերով են աւելի անգին: այրող զաւարք մը կը փխտակները, վրան գրուած «Քո - բաշ»:

Այս զաւարք հանրապետիկ դիմերին մէկը կ'անցնէ: Թաղամաս մը, ուր միայն Ռուսներ կը բնակին (չիտուր են քաղաքացի, բոլորն ալ արբեր): Մուտքը են կըր պաշտպանութեան են զինեալ ուսու պահակներով: Անցըր «Քրայպիթ» է եւ ոչ ոք կրնայ վար իննել:

Հանրապետիկ վերին կալարանին վերեւ կը

բարձրադաշ Եմբերին տնթիկ կալարը, որուն զիտարը պաշտպանութեան մէկն է խանդարը Պերլը - ին ամերիկեան կալարին հաղորդումները:

Ռուսներ կը ճամբորդին կառարմանքներու մէջ իրենց յառաջացած միտնեղով: Արդիււում է որոշեցական ճերպարարարը: Մուտքուած չին դեռ 1945թ աւանդականներն ու աւարտութեան ներք: Ռուսներ կը նախարարեն, որ Գերմանացի - ներք, սիրելու տեղ անոն զինքն, որովհետեւ վարել, դրաման ենթակայ ժողովուրդը կը կառարարարու յառաջորդ չինքն է: Մտաց որ շատ քիչ Ռուսներ գերմաներէն կը խոսին:

Երկաթուղիք ան հասարակ աճեալ տեղ մէկ զվեծ կը բաղկանայ, ինչ որ մեծապէս կը զան - արդեցնէ փոխադրութիւնները: Երկրորդ դիմերը են յաւելումածական որդի զվեծը քաղաք են Ռուսներ փոխադրութեան է:

Կը կարծուի թէ Հոկտեմբեր 15ին տեղի ունեալիքը ընտրութիւնները ճանդակչիւ Հետեւանք - ինք պիտի ունենան: Ընտրութեան նկարներ պիտի ունենան խորհրդային դրութեանը, աշխերն թիւնածուծներ. միակ ցանկով: Ընտրողը պէտք է «այս քիչ կամ տուչ ըստ այդ ցանկին: Քուէարկութիւնը պարտաւոր է: Շատ քիչեր միայն պիտի կրնան տուչ ըսելու: յաղթութեանը ունենայ: Մտաւոր քուէները շատ քիչ պիտի նշանակին:

Այս ընտրութիւններն զվեծ Հաստատուելիք խորհրդային վարչապետը, անկապակ են բոլորը - վին պիտի ընէ մասնաւոր նախահանձնութիւնը և ուղղակի յարկադրականի պիտի անցնի երկուս - քիին դէմ: Այնք մաղը պարտաւոր պիտի ըլլայ անպատկերներ. համայնական որեւէ կազմակերպութեան են հնազանդելու արտած Հրամանն - բուն:

Գերմանացիներ կը կարծեն, թէ իրենց երկիրը, քանի որ տարբին պիտի դառնայ Երթոր - դրային հանրապետութիւն», կցուելով Խ: Միտ - թեան:

Գաղութի քաղաք

ԱՁԳ. ԿԱՆԱԲԸ ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ

Իրաքի գաղութին ապ. ընդ. ժողովը դու - մարտած է Օպտու: Կին: Բաղադրի Հետաքրքրիկ խորհրդային ապ. արտը բաղադրի. ունեղիւրներ ներկայ կուան են ժողովին: Կանկին Բաղադ. ժողովին [1] անուան են ինք մարտի մէկ անուան գոր - ծունեութեան անկողնազրէն կը շարժեն «Հետեւող» մտնաբանութիւնները:

Կարգակալն չինքն - Գ. Սինեքերիմ Բէշիշ - ինք ընտրութեանութեանը՝ 600 տնկարով, Գա - դաք: ժողովը կառուցած է մանկապարտեղի համար չորս սենեակ, կցուած Ազգ. Մաշեալ վարձարանի (Բարձրագոյն և Մանկան) նորակա - ուղչ չինքն: Միշտ նուէրներուն վրայ Ազգ. արտուածի աւելցուել են 238 տնկար, լրացնելու համար չորս սենեակներու կառուցումը: Կարկին կանգն է վերահարկ, Մուսուրի Բազ. խորհրդին զին անկողնութեանը, Յախիւն ապ. վարձարանը փակ կը տարբերին ի վեր:

Գաղութին զանազաններու պահակին համար

զիմուտ կղած է Քերիոյ (Հայկաի) առաջնորդին Չարէն Էպիւ: Փայաքանի:

Բաղադրի խորհրդի Ս. Էլիվանին Հետ է - դած են թոյլ: Ենթահարաբանական Հետաքրքրիկ փոխանակութեան միայն, մէկ ալ տեղեկներու և հոգեւորականներու մասին: 1949 Մայիսի նամակ կը Բաղադ. ժողովին հասած է 1949 Սեպտի - ին:

Իրաքի մէջ ուսուցչութիւնը միջնորդական պատկեր է ինքնակալարին: Ինչիւր Բ. Փափաղան մտցուին առաջարկած է որ չընտանաւորները զրկուին պետական զարգոյնը, լրացնելու համար երկրորդական ուսումը, եւ մանկու: պետական ուսուցչանոցները, որպէսզի քանի մը տարբին ունենան պետութեան պահակած վիշակայ ուսու - ցիչներ թէ նախակերթարանի, թէ միջնակարգի համար, արտերէն լեռնող դաստիարակ համար, լեռու, գիտութիւն, մաթեմատիկ, պատմութիւն: Արդիււումն տարբը ինչ կրնայ պէտք կղած լին - մութեանը մասեւեակ: Ինչ. հաղցին են պէտք է - դած օգուտ տալ հայ վարձարանները: Եւ թէք անհատանոցներն ընտանեկան: Պէտք է աճելու տարբ անշխերն կը զրկել Պէլլուրի Փայաղանին ճանարարը կամ որեւէ հայ երկրորդական վար - ժարան, 4 տարի ետ անհայտը համար տալին հայ չընտանաւոր, եւ անիկ հոտ մէկն տարբ հասած է, որոշք Բաղադ ըլլալով պիտի վերա - դաստիարակու պաշտպանութիւն: Կիտակով որ ա - միջնակ չէ ալ, պէտք է ուսուցչանոցներ համար անտանային դաստիարաց մը հաստատու, մանկա - վարձութեան, հոգեբանութեան, հայերին լեռուի եւ գիտութեան: Երկնանոցին կողմերու համար պէտք է արտադրել զարգիչ չինքն:

Ժողովը անհաշուելի քանակով ալ առաջարկ - ներք, որոշչը հաղցը լին ընդ. Ռուսներ. Խոր - չուրկին:

Շինարարացի չաղըր քննելով, ժողովականները դատմ են որ գաղութը բարեկեցիկ են և շատ քան կրնայ լին թէք ճողորութեան ոգիով մտած - նայ ինդուրին: Ուսանելիքներն է որ դարցըր պահ - ան կառուածական կեանքանոցին անկախ միջնո - ւերով եւ կեանքանոցներ յաղակացուն կայունանն - րու բարեկեցիկ:

ՀԱՆԱԳԻ ԱՁԳ. «ՔԱՌԱՆԻ ԵՓՓԷ» ճանարանի չիտութիւնները աւարտած են, ինչպէս կը հաղորդէ Վերեւելը: Այսպէս, ճանարանի վերջին եւ վերջինները դասարանները, դրաւարան եւ քի - միական արշտանակները երկու սենեակները, տես - շարանը, գիտանակի մը եւ ուսուցչարանը, նաեւ յարակից անկողնային չիտութիւնները որոշք կ'արդարեանքն առողջապահական անհաշուելի - թիւները: Ընդարձակուած է ճանարանի պարտե - թէք ծառայական մասով, ընտանային խաղակալ - բով եւ պարզեթոյի յատուկ մարզարանով:

Մասնաւորութիւնը են ապ. Լիւստանիլիները - քան ճիւղ կը թափեն եւ գոշողութիւնները զին - նին արդիական վարձարանի մը վերածնելու հը - մարտեր: Ուսուցչական կազմը եւս զօրացած է նոր տարրերով:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒՄԻ ԳԵՐԸ ՄԵԼ ԷՏԻ ՎՐԱՑ. ՄԻ - ԱՆՈՎ. ԿՏՐՈՆԵՐՈՒ ՉԲԱՆԵԼ ԶԵՆԱԿՐԻՐ:

«ԵԱՌԱՆՁ» ԹԵՐԹԹՈՐԸ (188)

ՄԵԼԻՔԻ ԱՂԶԻԿԸ

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՍ

Ժ.

Փերիկ մաւր արին ու ոսկոր էր ստացել, միշտ նրա աչքն առաջ էր, մաս էր դաշին դողդոջալով, շարունակ անպատկան էր, քաց էր լինում, անմիթար, ստակար, փայտացող: Դա փոքրիկ Մարթան էր... Փերիկ այնքան քիչ չէր սիրում իր քուսիկին, որ նրան մենակ թողնէր այս աշխարհում, տաքերին մէջ: Եւ կը - լին. էր սկսել իր զերեցմանից. ամուսն էր երե - խալին տաքերին զրկել, զաւան տանում էր զպէր իրան, եւ հայտարարելի ալը արարալիկի կամբին անկարելի էր: Միթէ՛ն... Եւ չէր տեսնում ինչպէս այժմ լաւ է ապուսմ Մարթան, միթէ՛ր յայտնի էլ նրան, որ Միկելի տանը երեխան ընդ - ճանուրի ուղարկութեան առաքելով է, որ նրան հաղցունում են, ուսուցնում են...:

Անոն Սաթուրը յանձար կրկնում էր, որ փե - րին անմեղ զուէ է ուրիշը համար, Փայաղանի հա - մար: Եւ որ պարտքն էր համարում շուտ - շուտ լինել այդ բանը եւ չդիտէր թէ ինչ հայտանշաններ էր տալիս նաղուրի արքան: Նաղուրն էլ ուզում էր որչափեւ ուրիշը համար, այս փոքրիկ կրեխալի համար: Ինչպիսի արքան անողորմ է ինչեմի ճակատա -

զերը. նախնիս ուրիշի համար զուէ դառնալն էլ չէր արտած նրան: Երեխան հաւուտ էր բարակ մոմի նման: Ո՛ր մի բան բաւականութեան չէր տալիս նրան. մաս - ուսն ապարարք մի շարաւորակ փայլի կերպա - րանով նստել էր նրա աչքերի մէջ: Մի անտանի - լի, չլինեցող յամատութեանը ալը աչքերը որո - շում էին պատկերն, որոնում էին նրա մածոթ զնորարարը, նրա ծոցում դրած մի կտոր չոր հաց... Այդ կտորուտիւրը լափում էր փոքրի - կին, եւ նաղուրն էլ զուր տաննում էր իրան, որ մի ճար գտնէ...:

Ունիլն չէր օրնում: Եւ մի քիչ օր ամուսն էր ե - րեխային մէջ որեւէ անգին, պատկերներ էր իր զրգում, սկսում էր հանդարտ ողբ կանչել: Մար - թան լուսմ էր, քայց չէր երկար. նա շուտ էր ապանւում, որ զուէ իր արքը չէ... Անա ալը նաղուրեղիւններ չկուտ էր, որ նաղուրն աշխարհի դանդաղաւոր, արտաւած մայնով ա - սուտ էր...:

— Ձեմ կարգաւանում, Միկելի կին, չեմ կա - րուցանում...:

Անէկ պարզ ու արջ նա խոսում էր իր նոր զորքիկի հետ: Փառում էր նրան իր արտը գտած մորթութիւն, թրեւում էր նրա ձեռքերն իր արտու - սուներովը:

Այնչաւ ար անուն չէր տալիս, այնչաւ չէր համարահաւում էր համար մի փոքրիկ ուշադրա - թիւն ինդուրին: — Ա՛յ, միայն ուրաղանալի երեխա - յին, այնչափ հնար գտնել, որ լցունեն նրա թւերը: Փայաղանի յուսադրում էր նրան, ցոյց էր

տալի, որ նա արդէն շատ բան է արել, այն էլ ոչ թէ մի կամ երկու մարտը համար, այլ մի ան - րողը երկրի, որ մեծ ժողովուրդի համար: Մէկը Աւանը չէր թաղցնում, որ էր աշխեր քայ առաջը նաղուտ էր: Եւ առաջ էր որ թէք վարանդարան նաղուր չլինէր, Կարաբաղի կը արտանկել խոմ - քայ առաջուղի, չէ՛հաւաք քիչ մէջ միշտ. ալն օրը, երբ ընդհանուր կործանում կը դրաւ եւ ամէն ինչ կը թաղէր խոր զերեքսմում... Միթէ՛ր քա - փաք բան է...:

ԺԱ.

Բէկը նստած էր իր զրգանի ծոռ եւ, ինչպէս միշտ, մարմարան հաղց ու փորձի էր ննթար Կուէր նրան: Եւ միշտ ինչեւորն մաղով էր մտնում Միկելի ուռներ. նախ հաղցնել էին Փայաղանի ծա - սին, նորից փայտաւ կըքնէր էին, որ չորացնում էին նրա չրթեթեքները: Ե՛րբ էլ վերջանում ժամա - կան, աղիէր կեանքան, թէ էլին էր նշանանի մասին է մտածում ու խոսում...:

Տաննում, այրում էին ալը հաղցերը, եւ մայրը հնարում էր նոր նոր պատմութիւններ, զը - շանցնելու ար միջոցներ: Անտանային էր նրա դրու - րիւրը. մի կողմից խաւը, անաղարտ խաւը, կը - կիւղ կրկնով թէ գուցէ լաւ է խաւը, գուցէ զարգանք բաւական է, փես կողմից գաղտնա - ցել, շարք չիղցնէր, հասկանալով որ կայ ապա - կան, կայ ամօք:

Կարմիրկնուր խորհուրդներ
Գերմանիոյ և Աւստրիոյ մէջ

ՎՅԱՌԱՋ Ի
25ամեակին առթիւ

Ենթահայտնեալ տասնամեակներ Միտն
Առաքեալն (Մարտի) 500 քրանք, Շատաքի
25ամեակին առթիւ:

Մարտեայի
Մշակութային Միութիւնը

Իր տարեշնորհը կը բանայ, աննախընթաց
դասախօսութեան մը, յախադանութեամբ՝ Mr
J. BALLARD, տնօրէն՝ «Cahiers du Suds»:
Քրանքներէ կը խօսի բանաստեղծ LUC ANDRE
MARCEL: Ենթիւ՝ շԱՅ ԲԱՆԱՍԵՆՇՆՈՒԹԻՆԻԼ
Այս շաբաթ, 7 Հոկտեմբեր, իրիկուսն տար
ճիւղ 9ին, Palet d'Or արահի մէջ (La Canebiere):
ՄԱՌՏԻՐ ԼԱՅՆԻ ԼՐԱՄԻՐԱՏՈՒՄԱՅԻ:
Իրիկ Միտնեան անդամներուն և դասա -
խօսութեան օրը՝ քրանքի գուռը:

Պարսկացի քերական

Նախաձեռնութեամբ Լիովի Ֆ. Վ. Խայի Սա-
մուհիներու:

Այս կերպէի տար 3—8, Salle Helvétique մէջ
(107 rue Dugesclin):
Նախաձեռնութեամբ Տիկ. ՕՏԵՔ ՄԻՐԱՅԵՆԼԵԱՆԻ
Փեղարուստական բաժնի: Հայկ. և եւրոպ.
նուազ և զանազան անանկեանցին: Կը
խնդրուի չընելու տար տարեկանի վար
պարտքերը:

ԿԸ ՓԵՏԱՌԻՒՄ — Արշալոյս Կիւլէշեան և
Կիւլէշեան իր եղբայրները Արտաշէ, Երուսաղ
և Իսաւան Կիւլէշեանները, Շորեպայր Քրիս -
տափոր Կիւլէշեան, Շորեպայր զաւակները՝
Լեւոն և Աւետիս Աւետիսեանները (Մարաշի)
ինչպէս նաեւ Լեւոն եղբորը աշխիկները՝ Փիլա,
Սահա և Յումիկ, Ենթիւ եղբորը տղան Վան -
տար, որոնք Անգլիա կը գտնուին: Անոնցմէ եր -
ւանդը տնտեսական և Յունաստանի որսանոցն -
բուն մէջ (Յունիկ Թօփալեան անունի տակ փո -
խանակ Երուսաղ Կիւլէշեանի): Տեղեկացնել
Տիկին Ա. Կիւլէշեանի, 13 rue Descartes, Asnières
Seine:

ԱՐԶԱՐ ՄԸ ԵՒՍ

Մասնադարար Միութիւններ և զանազան
կազմակերպութիւնաց կը յիշեցնենք թէ և վիճակի
չենք որի կամ ապրողի ծանուցումներ հրատարա -
կելու:

Կը խնդրուի այս պարագան վնասող անձին վա -
ն հետապնդել մահապա՛ռ, հոգեւորական և ու -
րիշ ազդեր նախադրած տան:

ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԼՐԻԶ, Հ. Ե. Դ. Եր Սերուդի ՎԱՆ -
բունան խումբի դասախօսութեան՝ այս հինգ -
շաբթի տար 2ին, սոփրական հասարակէն:
Կը խօսի Գ. Ա. ՉՈՂԱՆԵԱՆ: Ենթիւ՝ Միշնա -
գրեան հայ քանստեղծութեան, Բուլակեան
տաղարար — Հայերէնի զարթոյնաց տար 8—9:
ԱՆՏՐՈՒՄ — Հ. Ե. Դ. Եր Սերուդի Կ -
առնի հասարակութեամբ, այս երեքշաբթի իրիկուն տա -
մը 9ին, Salle de l'Europe մէջ: Պարտաւորել ներ -
կարծիքին:

Միտն — Հ. Ե. Դ. Վարսնեան կոմիտէի
ընդհ ժողովը՝ այս ուրբաթ կը կողմնակն տար 8.30
ին, գարգիւն արահ (78 rue Rabelais): Կարեւոր
օրակարգ:

ԱՆՏՐՈՒՄ — Հ. Ե. Դ. Եր Սերուդի
ընդհ ժողովը կը հրաւիրէ Վ. Միտնեան, և
Կ. Ե. Դ. Եր Սերուդի խումբին, այս ուրբաթ իրի -
կուն տար 9ին, սոփրական հասարակէն:
Ենթիւ յայտնա անդամատեղով: Կարեւոր օրա -
կարգ:

ՎԵՐԱԲՆՈՒՄ ՎԵՐԱԲՆՈՒՄՏԵՐԻ ՍԱՐԱՆԻՍ
Այս շաբաթ, տար 20.30ին, Փիլէյի Տրիպլի
արահին մէջ, 252 Fbg. St. Honoré, կը խօսի Գ. ՇԱՆ -
ԵԱՆ ՊԵՐԴՐԵՆԵԱՆ, Ենթիւ ունենալով՝ Հայկական
նշին (Spiritualité Arménienne): Մուտքը ազատ է:

ԿԸ ՓԵՏԱՌԻՒՄ — Են Երբեք Դանիէլ Գա -
սարեանի և Բոմիկ Անտի Զարգիւնի հասցէ
Կիւլէշեանի կը խնդրուի զինք Տիկին Տրիպլի
Տրիպլիանի, 4 rue St. Etienne du Mont, Paris (5):
Անքանի հայ թերթիկ կը խնդրուի արտատպել:

100 ՔՐԱՆՔ
Երբեք անտրեկան իւրաների և կուստի իւ -
րով հարազատ ներկ PEINTURE IGNIFUGE, բո -
լոր գոյններով:
ՄԱՇԿՈՒՆԵՐ (BACHES) նոր և քրտնառու
ամէն մեծութեամբ: 100 շր. զար. մեթր:
ՎՐԱՆԵՐ Երբեք զաւատուն հողի համար
ԲԱՅԱՌԻՒ ԳԻՆԵՐՈՒ
ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՎՐԱՆԵՐ 2 հոկտեմ 1500 քր.:
ԱՆԴՐՈՒՄԱՆ ՆՈՐ ՎՐԱՆԵՐ 2 և 4 հոկտեմ,
ԿԻՐԱՅ ԳՈՒՌՈՒՄ, ՄԵՐԵՐԱԳԻՆԵՐ, ՎԵՐ -
ՔԻՐ ԿԱՍԱՌԻՆԻՆԵՐԻՆԵՐ
ԳԻՆ 3980 ՖՐԱՆԿ
ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՆՈՐ ՄԵՐԵՐԻ ՄԸ ԲԱՆԱԿՈՒՄ
ԵՒ ՉԱՆԱՅԱՆ ՀԱՆԻՐԵՐԵՐԵՐԵՐ
THOTAN ՀԱՍՏԱՌԻԹԻՆԸ
38 RUE DE CHALON Métro Gare de Lyon
Բաց է աւել մը, կիսակի թէ ամակամ օրեր
ՄԱՌԱՄԻՐ ԳԻՆԵՐ
ՄԻՌՈՒՆԵԱՆ ԵՒ ՎԱՅԱՌՈՒԳԻՆԵՐՈՒ

Après-ki-Pythons
Lezards - Crocodiles
Chèvres - doubles
G. DE BOISSEZON
41, Rue Sénac, 41
MARSEILLE

Café de Stamboul
MARQUE DÉPOSÉE
CAFÉ MOULU • CAFÉ EN GRAINS
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԵՏԵՏԱԿԱՄ ՍՈՒՐՃԸ
ԵՐ ԳՆԱՌԱՐ
ՊԱՀԱՏԱՌԻՆԵԱՆԻ ՍՕՏ.
20, Rue Villayer - 19, Rue Juliette-Récamier
LYON
Սալթի ամէն գնանի համար Քեթ-Գիւրմըն
կը տրուին: Խաբիք թիւթ քրտնա իրաւումք ունի
2ը ար Կիւլէշեան կամ իրեօն:
25.000 քր. հասարակ իրաւումք անոր ար
հասարակ թէ մեր տարեք յաւանդար է:
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damecme - (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

ՄԱՌԱՄԻՐ ԳԻՆԵՐԻՆ և ուսմէն դեպքանե -
րը յայտնած և անտրեկան դեպքան Գ. Երբ Բիւր -
նի, թէ պարագայի Սեպտեմ և քի փոխադի տե -
նուի Նախադան Թոմսոնի հետ Ենթիւ կամ
Զուլիշեանի մէջ, 50 տարեան խաղաղութեան մը
ապագայով: Համար: Անտրեկանի Կիւլէշեան թի -
րաւաւատ երեւոյն և Միտնի տարեքին հա -
մաւան, Միտնի աշխ ինքն և, Բարեպաշտ հա -
մաւանի տարեքին պարտութեան հետեւեալով:
ԱՆՏՐՈՒՄ ՎԵՐԱԲՆՈՒՄ Կիւլէշեանի Անտրեկանի պատ -
նապարզով մը իր ցար և յայտնէ, թէ Կիւլէշե -
անի և Կիւլէշեանի զարգացման կողմ ու -
մարտ կողմէն և Կիւլէշեանի զարգացման
և Կիւլէշեանի զարգացման, որոնք կը ծառայեն
մարդկութեան արդարեան բնապահին: Ենթիւ
տնտեսական և զարգացման իշխանութեանց իրե -
րուցումը ապ մը արարող մէջ՝ արտրոքեան են -
թարեան և Կիւլէշեանի մէջ:
ՏԱՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ քանաւանական դարձաւ մը
դրուած է ՄԱՌԱՄԻՐ արտարարութեան տակ, Երբ
դարձ արտարարութեան համար: 1951ին ամառէն
ստոր 20 զանազանի արտարարութեան համար
բաւական արտրոք Կիւլէշեանի Կիւլէշեանի մէջ:
ՄԱՌԱՄԻՐ ՄԱՌԱՄԻՐ Փարիկ կը հանի հոկ -
տեմբեր 10ին, իրեն հիւրը հանապարտութեան
նախադանին:
ՊԵՐԴՐԵՆԵԱՆ Կիւլէշեանի հրատարակող, գոր -
ծարարութեան, որ կը գտնուի Պրիւսիա մէջ, իրեն
պատկարիք ունի արտար, ըստ թէ Կիւլէշեան
գործարարներ չի թիւթ արտարած արտրոքին
1938ին, թէ Զուլիշեանի աշխ ինքն և Կիւլէշեանի
բնած ըստ Միտնի մէջ: Փաստաբան ալ յայ
տարեքին թէ Կիւլէշեանի մը ունի արտն համա -
մաւ ամաւանական զարգացման Կիւլէշեանի
Կիւլէշեանի արտրոք և Կիւլէշեանի Կիւլէշեանի
Կիւլէշեանի մէջ: Այն զամ 39 հանապարտ
միտնեքին ձեռք տաւ են, իւր իմաստագործութեամբ:

Le Gérant : A. NERCESSIAN

ԱՊՐԱՅԵԱԼ ՎԱՀԱՆ ԵՆԱՐՅԱՆԵԱՆԻ յուզար -
կաբուրովի՞նը կատարուեցան. չորեքշաբթի օր -
ընտան քաղվի՞նը քր : Դա՛նքալարի՞նը խոսե -
ցան զԿարապետ Լ. ԲՇԿՆ : Մատուկանը, Գ. Պալա -
ճուգապետն էր Մ. Գրաթովուն : Դազազը, չաղի -
մա՛նակաբը դրուած, չաղուղեցալին մեծ օրըր :
Տիկին Միտանան, Կ'որար էր մա՛տանին մա՛ն -
ք ր տեղի ունեցած էր չաղուր դի՛նը, ինրպա՛ս -
լուղեղով յուզարուցանեցրը : Մանքամանու -
թի՛նընըր չաղուրով :

տղարքն քիչ մը վեր, մինչդեռ նախապէս արժան է մինչեւ 45 եւ 50 տղար :

Հասանական չէ որ Պրիմեր Ուռտալի կամ Ուռչինկիներէ իշխանութիւնները հրամարին մին — ինչ չիմա բազմաթիւ իրենց յայտանա գիրքերն : Բայց, ինչ որ կարեւր է, եւ նորինք անխառնակ — իմա կը թուի, այն է թէ առակէ կամ զուրկ հետադու արայալի մը մէջ անհրկեան դուրս հեռահանէ պիտի տկարանայ, իրեն հետեանքը սպառաքանան ծախքերու. առակն բնին, որուն կարեւոր մէկ մասը անսահմանաւ է ներգրային :

Գրնայ պատասխի նաեւ որ այս ծախքերուն անհրաժեշտ հատկութիւններն մէկ մասը ձեռք բերելու համար անորիկեան կառավարութիւնը որոշէ իր կարդին վերաբերեալի 24 միլիոն տղարի ահալին պահանջար, որ կը դառնուի մօրթ ձեռքի մէջ, ինչ որ կ'ենթադրէ ոսկիի պարտեանական գինի բարձրացումը :

Հ. Մ. ՀԱՄԱՐԱԶՈՒՄԻՆԸ

ՆՈՐԱ ՀՈՒՆԵՐԷ

ԱՄԱՄԱՆԻ ԱՃՊԱՐԱՐ ԿԵՂՈ ԳԵՈՐԴԵՐ

Գերմանիոյ զանազան գաղաքներուն մէջ — Պերլին, Համպդը, Լանտիլ, Լայպպիցիք — պատահաւ է հետեանայ ճարպիկ խաբէբայութիւնը, որուն զոյ գնացած են ազամանադատաները՝ կողմնակցելով ժողտարապէս 100,000 մարդ (25 հազար տղար) :

Երկու լաւ հաղորած օտարականներ կը ներկայանան իրեն հնորդ ազամանդի : Կը փախարին ցնել երեք թանկարժէք քարեր : Գինին մասին կը համաձայնէին, միայն կ'ուզէն քարերը ցոյց տալ իրենց ընկերը : Իրենա պաշտովութիւն կը համբէն ամէնուն աշխին առնելու՝ տասը հազար մարդ (2500 տղար) եւ կը դնին նամակի պահարանի մը մէջ : Պահարանն այլ կը դետեղին ձեռքի պայտառակի մը մէջ եւ պայտառակի կը յանձնեն ազամանագում — ճարին : Կը խոստանան լալորդը օրը զայ եւ վերելական դոնուր կարգարարի :

Կանգնի երեք օր, եկող զաղող չկայ... խոսնութպանը լուր կուտայ ստրկանութեան, որուն ներկայութեան պայտառակի կը բանան : Նամակն պայտառար մէջն էր : Պահարանը կը բանան եւ կը պահեն մէջը պաղթ թուրքի օրացւած միայն... Անպարարներն պարտաւորին մէջ արդէ չէին դրամ պարտաւորակ պայտառարի, այլ ամբող նման, նա — խառնա պատրաստուած կեղծ պահարանի :

Ոտորկանութիւնը շուտով կը ձերբակալէ երկու կապանակները, որ հաստատուի որ երկու շրտեան են, կ'հաստատուին : Օրը մը վերջ քանդի տնօրէնը հետադու մը կը ստանայ Ժնեւաֆուր — թէն, Ամերիկեան բարձրաստիւնին անձնաւորու — ինկն էր, որ կը հրամայէր իսկոյն ազատ արձակել այս երկու անձնիկները : Բանախ տնօրէնը կը հաղաթայ... Մօլաթը ինկան էր եւ խաբէր — ներք արձակուած էին...

Այսպիսի շատ լայն եւ միամիտութիւն՝ անհա — ճար : Ով չիմէ, չիմա որ երբեքն մէջ վերկուած են իրենց շահատակութեան ...

×

« ԵՄ ԱՌԱՏ » ԹԵՐԹԵՐՈՐ

(191)

ՄԵՆԻՔԻ ԱՂԶԻԿԸ

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՄ
ԴԱ.

Բէկը հեռացած միամիտ, քննադատով տուրբա — կանիքն պէս յորդորէ որ շատապէս վերջնականապարտաւորութիւնը : Անան իւրաքանչէր չկարողացաւ մեծակ լուծել քաւել, դատա Պալատին եւ փա — թաթիւրեանը նրա շինքին, առայ :

— Ես լուծ անուանեցի չեմ, ամէնքեւ... Եւ իրաւունք ունի, լուծը մեղաքից փառ էլ...

Այդպէս են եղել աղայալանքները, որոնք նա մի քանակով հաստատու էր...

Այդ օրմօթին արատաւները, այդ ողորմու — թիւները, որ նա ինքնորով կը այնեան արտ ձեւե — րով, անպարտ խաբէրով, կրակ էին ստելի Ան — նան իւրաքանչէր : Եւ նա կը ճաղէր, եթէ Բէկը զի — րանէր, խղճար : Բայց նա այդ յարաւ, եւ չափա — րանց շատ է արձանարձակ չեմբին, որ ուշա — դրութիւն էր դարձել նրաքց ինքնորումքի վրայ : Ինչպէս նա հովաքան Անան իւրաքանչէր սիրար... Այո, աղայալ էլ պէտք է վարուել չեմբին : Եւ նա ինքն էլ մի լուծ է եւ ուրախ է ստեղծել, որ իրանցից զգում է այն մարդը, որ իբր թէ իր փա — անն է :

— Ես տեսայ թէ ինչ է աղայանքը եւ այտու — հետեւ ինձանցի լիսիւնեան, Պալատի... Գիշեր —

ՄԱՐԱԶՈՒՆ ԿԵՄԵՐ

ԼՈՌԵ, 1 Հոկտ — Հ. Մ. Բ. Մ. ի տրոյեմն — կան Բ. մարգար պիտի կատարուէր Վիկիլի Ս. Ս. Արմենիոյ քանդիքն : Սկսեալ. 24ին կ'երակի օրը Միւսիքեան վարձան երկու օրօքարները բեր — ձէ բերան ինքուն էին : Տառն տակն անձնական ինքնադարձորով ճամբայ կ'ենկն զէրի վիկն : Բայալքին 2. Մ. Բ. Մ. ի երջարները եւ Ս. Ս. Ա. ի վարկերը դիմաւորուել կ'ենան էին :

Ի ներկայութեան օրուան իրաւարար Պ. Տարտի լիսաններու քննութիւնէ վերջ, խաբէր սկսու — շատ կրակով : Երկուսն կ'առար խաբէրու — թիւն մը ունեցան բայց որ վերաւորաւոր : Անպար — ըլլաւը համար պէտք է ըսնէ որ Պ. Տարտի նը — ման իրաւարարները կը պակսին : Մեծ յալորու — թեանը վարքը կը դժուարին դերը :

Լիւն — Տէպն յաւառ տրկապետի կը դերին մէջ նշանակուի Ա. Կէար որ արքայ վերջապէս : 10-ի : Երկրորդ կ'իտալային Ս. Ս. Ա. սկսու տակի ետանդին խաղայ եւ պար մը հանդիսատեսները կարծեցին թէ 2. Մ. Բ. Կէար պիտի պարտուի, բայց ահա նշանակի Բ. Կէարը : Ս. Ս. Ա. ի տղարն

ԱՄԱՐԱՅ ԱՂ ԿԵՄԵՐ

Հաղիկ կէս պարկեան տեսած եւ Սթընզովնէ հնարածակաւ լուր մը սարսափիկ խոսքով մը ստեղծելով ամբողջ Եւրոպայ մէջ, անցնալ շարքու : Սթընզովն ամբիւր կը յայտնէր թէ արեւմտեան երկրի մը քանակները արաւուն են յուշա — կան հոլանդեան ներս եւ Եւրոպ, հասանարար պիտի միայն իրաւարար, Արեւմտեան եւ Արե — վելքի մէջն մեծ խախտել էր արեւիքն :

Լուրը լիմանով, Պարկեան ճոյնն մէջ նա — արկով կը ար նաեւ ուղղութիւնը փոխած են եւ անպարամ են դառնալ ամենամտաւոր լուծ — տակին նաւահանգիստները, իսկ ներքին պայտ — պանութեան զօրանալու փութացած են գրաւել իրենց դիրքերը : Թիքերը կը գրեն թէ մարզիկ նաւաղան են ճայնափախիկ գործիքներուն առնել, դուրս նետուած են քանդիքներն եւ լարած են ի — րենց անկանները, անպիտի ստեղծել լարու ճա — մար : Անպիտի քանդիքներին խոնուած են ճա — րափախիկ կայաններուն, իմաքաղաքներուն եւ յայտարարել պայտառակին կ'երկրորդներն առնել : Եւ մարմանաւորութիւններն իմանալու համար : Մէկ խաղով, Եւրոպ մէջ ծալին միւսը ամեղ — ծուած է աննպարարներ խոնակ մը :

Կէս ճալարեան վերջը, ճայնափախիկ կայանը տուած է լրացուցիկ լուսաւորութիւն : Եւ ա — կան շատեր լամ լլայպով, խոնակը երկար ժամանակով շարժանուած են : Տրուած լուսա — րանութեան համաձայն, շարժակաւոր, զոր կա — տարած ձեռն հողորած է ճայնափախիկ կայանը, տեղի ունեցած է... 1812ին, նախկին Ա. ի քա — նակներուն կողմէ : Կայանը, այս կատարով կա — տարի ուղած է քաղաքը լայտադրէ մը, որ նա — փոխելի դէպ կ'արձանէ : Մեծ ճիւղահեծութեան պատմական նկարագրութիւնը պիտի ընէր :

Ճայնափախիկ կայանին վարկութիւնը, պայտ — տաւարը լայն վերջ կը խորունկ ցաւը յայտնէ լուսով, թէ հնարածակաւ, նախատեսուածն տակի լուրը հետեանքներն ունեցած է :

Ինքն չեմ քիչ, կը սովորեմ ոչ միայն խաբիւր, ալ եւ ուրիշ շատ քանիք... Ստաւ է, չկայ արդարեւ, չկայ արտասուած, որ շարժին նրան : Շնոր իմ եւ նա իրաւ, որ մեղ պէտք է կտորի...

— Հիմա որ մեղ պէտք է կտորի... Եւ իմա արտասուած լուսով, իմ քիչ — ցալանքից աղբիւր եւ անդաւոր հրճուանքով սեղ — մեց ժօրը կը կըծէր... Եւ տուած էի որ արտա — յայպէս չեմ մայա...

— Դու շատ տանկեղեղ, Պալատի, իմ քիչ — րուծ երեւայ... Դու ուրբէ էիր, դու հասկանում էիր...

Երկրորդին Թեղուր մի Թեղով բերեց եւ ասաց, որ խոյն ձեղնեղին է ուղարկել մի երեխայի ձեռ — քով : Պալատին կարգաւ...

« Գրիստիկ հարձակներն անպատասխան յ — տոյ դու էի, քո ստեղծ էի, քո ամբողջ կ'երկին էլ անհիմուն կը մնայ... Այժմ ես փոխում եմ, պահպանում եմ Տիրութեան օրմարի : Բայց կ'զօյ — դուրս կը դառ : Աղայանը, հիմարի, է, եղաւ, բայց չէր չէր, այս պատմութիւն է չաղնից : Կ'էլայ — դու էլ կ'ուղայս ինձ հետ : Կ'ընկնես նրա ոտնե — րը, ողորմութիւն կը ինքնը... »

— Ես, աղայանք Անան իւրաքանչէր եւ ձեռ — քեր խաբիւր ճալար ձեռն մեղք իրանց աղայանքի միւսը : Եւ ուրում է ինձ էլ խալտաւանի, զրո — քանի զարման : Եւ չեմ անի... Աղայան էլ զգիր, Պալատի...

— Այ, ես չեմ գրի, պատասխանեց նա ծի — ծաղկով... Պէտք է խոյնալ նրան... Գոյտերին եւ կ'Եւրոպիան... Եւ Սթընզովն...

— Գնա՛նք տակ, զարդերն սեղանակաւ, որ ի մուտքը միայն քիչ լայտել :

այ իրենց վերին ճիւղը Քալիկով լաւորեցան չա — րի կէտ մը : Հ. Մ. Բ. Մ. ի տղարը միւրով հա — կարարանալով, նշանակեցին Կ. եւ Կ. յալքեա — կան կտոր եւ խաբէր վերջապէս ուղարկ միւրով — տոյ մէջ : Այս առթիւ Տօփիւն Լիպուշ թիւրք յա — ղորը օրը զգուշացնել կը խաբէր երկու : Նախկին — կան իրաւարար մասին : Մարքեկը որ ալային հայ — ի ական հանդիսարարը լաման տեղի ունեցան :

× Հոլանդներն ինք մեղ զալտին վրայ տեղի ունեցաւ. Coupe de Lyonnaiseի առթիւ մըցալորը, ընդդէմ Հ. Ս. Ս. Clairի : Մոյն խաբիւր Promotion d'Honnear պատմաբանը խաբէրեցին է, եւ յաման մեղ պարտութեան մասան էլ նաեւորդ տարեին — րուծ : Մի ար բախտին Ա. խոսման երեք նա — ճալար խաբիւրեցին հիւստի էին կամ վերաւոր — ներ : Անոնք տեղը նշանակած էինք պատուները :

St. Clair վարկեներն տեսնելով այս, տակի վտանգ իրենց խաբիւր վրայ, լիսանները հարե — անցի թնկել վեր իրան դալտ : Պարը այնքան արագ սկսաւ, որ հակառակորդը անմիջապէս տի — րափառուով դերին մէջ անցաւ : Հակառակորդը միւրէ տակի զօրաւոր ըլլալով հանդերձ յարձա — կողպանք ապարդիւն կ'ընեցին, չնորհի : Մեր պայտառակական դիրքն : Այդպէս տարուերուն վերջ, կիսախաղը անհիմա հասաւոր արեւե — րով :

Տասը վարկեան զալարէ վերջ, մեր տղարը կարգ մը տղոց զիջեր փոխեցին եւ սկսան խաղը անել մասնախաղերն : Բարանեան եւ Արանեան — քան աշխ կը դարձնէին իրենց ճարպիկ խաբիւրի — թեան : Անպիտի նշանակել Ա. կէտը բուռն ծա — փի խոյնով : Հակառակորդի երկար մարտունակ վերջ, Հ. Մ. — Մ. յալքական հանդիսալու 1ով 0 :

Հոլանդներն ճին մեղ զալտին վրայ կ'երկին Հ. Մ. Բ. Կէար պիտի խաղայ, մեր փոխելու անհա — վաճաճար խաբիւրն դէմ Հ. S. Neuvilleի : Գ. ա — խիւնեանական մրցումը :

Լիւնու

ՀԵՏԱՆԻՈՎ ԹԵՂԱՆԷ ՀԸՈՐ ԵՒ ՓԱՐԻՉ

Միլանի մեր քաղաքից կը գրէ 2 Հոկտ. քաւակալում... Երկուստեւր Հայրենակից կը, Ա — յուն Աւետեան, 27 տարեկան, ուսանող Արուս — տի, որ Թիւրքիան ճամբայ կ'ար էր Յուլիո շին հետնորդով, Հոնո հասաւ Սկսեալ. 18ին :

Հոնոի Թիքերը մեղ ծալինքներին լուսա — նկարը հրատարակեցին, յայտնելով որ Սուրբ Տարուան առթիւ Հոնո հանդիս ոխտարներուն մէջ ամէնէն մեծ գոհարակին ընդդէմ է եղած, հե — ձանդիւրով կորուրով 6000 փոխուր ճամբայ :

Աւետեան Թիւրքիան ընկնել վերջ, անցած է Համառաւ, Բրիտանիոյ, Պալատի, Պալատի, Քալիւր, Հալիւ, Անտան, Գոնիա, Գոնի, Սի — րանի, Աթիւն : Այդպէս է շարժանակի Եւրոպա — լայն ճամբով, ամալան արդիւնք հանդիսալ : Եւ Որով Գիշերեղեն նաւ նստած է մինչեւ Պարի, ա — րի հեռանալով Հոնո :

Հոնոի մէջ Պալար մասնաւոր ունիկորութեան ընդդէմէն Աւետեան կը անուանեցին : Castello Gondolfi մէջ, Պ. Յակը Գրիստիկի կարգա — դրութեանը :

Հոնոն հեռանալով Վենետիկ դնաց եւ հիւ — բաքիւրուցաւ Մուրատ — Ռափաէլեան վարձա —

— Անեանք, քաղաքանչեց մարդը, ստատիկ զարմանքից կ'ենկով իր մարդը :

Նոր լինեց նա, որ գրեթեմն ունի այդ պար — մանակ զարմանքներ : Ինչպէս նա մինչեւ այժմ մտաւոր էր, որ սեւ օրուայ համար Միւրիկ տու — ըր Քալմուտին տեղ ունի :

Պալատի արած դիւար յայտնակեց նրան : Այս վտանգարար հանգարաններին մէջ երեսուն էր լայտել մը նոր եւ վերին ստանդանին լուսով դա — խեղէ : Եթէ քործը լայտեղեղ, եթէ Հալիւր իր — տարեւր փոխալեց պիտի կոտորուի, այդ զար — նափոր անցըր կը կ'անէ Միւրիկ մասնախիւրին, կը փախցնէ նրանց : Եւ նա հասանութիւն շուտեւ Պալատին...

— Այդ տեղը չիմուած է միայն մեղ համար : ասաց նա : Հայր, նախքան մուտքի տեղը ցոյց տալու երկար խոսակց չեղանալ, որ միայն մենք ենք կարող պատասխարել այնտեղ : Իսկ զարի մարդը երբեք չալիւր իմանալ թէ ինչ կայ մեր տան տակ :

— Այդ բոլորն ինձ պատմեց Մեհեմեդ, երբ — ունեցնելով որ ոչ զգին չաւեմ : Եւ նա չեմ ասէ : Բայց այժմ մեր ինչին է այդ զալտներն չեղանա — տալու...

Անան իւրաքանչէր ինչ մտայեց, աչքը չէն — ւաղնեց իր աղբիւրին, որ ասացաւ իր թէ փոխալուր ճանապարհ չկայ իրանց համար, թէ ճանապարհ, պատասխուր միւսը խաբիւր չալիւր լինի, որովհետեւ նա կարող է թուրքեցնել, եր — կից պատմանով փճանակ մամին էր : Եւ մարդը վերջապէս, մի հանդիսու ճայնով պատասխանեց : ԼԵՕ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՕՐՈՐԵՐԵՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE
HARATCH
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
Վեցուրի 8000 ֆր., 8 ր., 5 ր., 1600, արև. 2500 ֆր.
Tél. GDB 15-70 Գիժ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Dimanche 8 Octobre 1950 Կիրակի 8 ՀՈՎՏԵՄԲԵՐ

20րդ ՏԱՐԻ — 26^{րդ} Année No. 6275—Նոր շրջան բի. 1636

ՄԵՐ ԽՈՍԹԸ

ԽՅՈՐՀՐԵՐ Ե. ՄՈՍԿՈՎԱ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԳԸ ՔՈՌՈՒՆ ՈՒ ԿԱՆՑՆԵՐ

ՄԱՐԴԱԿՆՈՒԹԱՆ ԴՔՔ ՄԸ

Ինչու՞ չառ մը գրող — բրդեղի պատուհանին կը նային Հայրենիքի թէ Հայկական Արտասահմանի անցումը արժանի լիցա :

Ինչու՞ չեն տարժանիք, չեն խաղաղար, նախընտրելով կնկարել իրենց պատանին մէջ : Միայն Հայրենիքի անխորհրդ առջիկով : Եւ կամ թանկով քանակներ չտրուելով :

Ասանց մարդաստանութեան մէջ մտնելու, կրնայինք Հարցումներու պատասխանը ամփոփել մէկ խաղաղաստեան մէջ :

Պարզապէս անոր Համար որ կամ չեն հաստատար իրենց կուրծին, եւ կամ ցաղաղակեալու — թիւն իր խաղաղ :

Երկու պարզաստեան մէջ ալ, զիտար թէ կարենան չաղանալու :

Եթէ ճիշդ է որ կը գտնուինք մեր պատու — թիւն անկէն Հայկականական շրջանին մէջ, աւելին առաջ կըր — բրդեղիական կէտնայ մէջ իրենց զեպելու իմաստով, Պարզաստեանի մէջ, պատասխանատուութիւնները տանձնել :

Դժբախտաբար այս արարական գիտակցութեան կը պակսէ շատերէ քով : Մասնաւոր երբ կը բարեհաճան խաղաղ ու զիտ Հայրենիք, մէկ կողմից, արտաքին թաղութեան մէջ ուրիշ հիմնական հայեցողութեան մասին :

Եստեղի որոշ տեսակէտ անգամ չունին, որ պակսէ կարեւոր խաղաղ դժգոյշ, երբեք — ցաղեան մը լսողիցն եւ անոր Համարին պարծիլը Համար :

Եթէ թաթախութեան, ցարտար նայուածք մըն ալ չուզինք, այս կամ այն Հարցին առիթով, կը բռնեն այնպիսի դիրք մը որ կարծեն թէ լսողազն կուրսու :

Անոնք լսած են որ Հայրենիքի եւ ներքինարար եւ Խորհրդային միասնական մասնաւոր անոր տարաբար թաղութեան Համար :

Այսպիսի բաւական է, մասնաւոր չհետաքրքրուին Համար : Եր ցտանի ու կանցիկին, իր թիւ Հասարակ դիտողութեան :

Միջոցաւ, եթէ ուղեկին Հետաքրքրութեան, ամ — լսող աշխարհ մը պիտի բացուի իրենց աշխարհու տալիս :

Եթէ ուղեկին խորանայ, պիտի Համարուին թէ որոշ եղանակ նախապատրուէր չեն որ պիտի քրեկին ջիւղեղանք թաղութեանից, ալ կնկարին դիրքը :

Անկի խորանալու պարզաստեան մէջ անգամ, առաջին պարտականութիւններն պիտի մտնան — չեն մեր ուսերուն փրցն, դարձեալ իրենց փրկու — թիւն Համար :

Միջոցաւ, — ահա կը տեսնենք, Երեւանի Հագի կրնայ բարեկարգ մը ուղեղէ Հայկական Արտասահմանի, անթիւնով եւ պատահաբար ձեռք անցած Հրատարակութիւններով :

Իրականին մէջ բարեկարգ ալ չէ որ կը լը — անք, ալ խառնուրդ մը լրտալարեան դրամա — անթիւնով եւ անանկատար պարտականութեան, Համարան կանխորոշ ծրարելի մը :

Ինչ կը թնայրէ այս ընդգիծելից վերա — բերուր, որ մեծ մասով Հետեւանք է բուն պարտաւորաւոր Հայրենիքի :

Անէն քան առաջ պայմանաւորութեան եւ լրջութեան :

Ըսել կուզենք թէ ապա արտասահմանի մասնաւորականութեան պարտաւոր է արժեւն պահել զի կատարել, պարզեցուցիչ գտնուել թրականութեան :

Տեղական թերթերը առանց խորհրդանշանական գրեթէ թէ, Հրատարակութեան Արեւիկէ ցեղաբնականութիւն մէջ կը մէջ մարդաստեանութեան արտա — կարող զէպ մը պատահու է :

Անտարակ մարդաստեանութիւններ — Անտարակները կը զիտն թիւն Հարցին վստեանութեան Գտնել, չիցենքով թէ մարդաստեան կարող իր կնիւն է այլա :

Վստեանց ցեղաբնականութեան կը դառն ընթերցի կանխորոշի X յօդուածին Համարան » եւ կուրսու իր Հանդիման, պայմանաւ որ պայման թէ միջեւ տարբեր (յի չէ) :

Կուրս ժամանակ, թուր ժամանակներուն պէս : Գիտ ու պատկան կը սկսին նախաժող — կային առաջնական խորհրդանշան, եւ կնիք արար — սկսին վեր կը Համարանք մարդաստեան կայ : Անկի կայի կը սկսին թանկեղի... Բայց այս յօդուածին Հարց կնիւն չի չաղանալու Ալ — նուազու, Երեւանից, եւ շատ զգուշ, որքէ կը Հանել իր ցտակարանութեան, պայմանով Համար — մասնաւորաւ Համար խորհրդներ, որքէ ալ որ լրջալ :

Ուսերական միջոցաւ իր արդէր երբ արդէր վստեան կը մտնի լսողութիւն տալով եւ մասնակցելով ինքնուրուի Գիտարան այնպա ալ — խորհրդներ, եւ արժանի պատիւներու երեւոյթներով տալով կնիւն :

Անտարակները կանչեցնեն սակայն թէ մի — այն է ցեղաբնականութեան վստեանութեան կը մտնա ան — ձեռն — զգուշ, առաջնական որ այս քաղաքին խորհրդներ, երկու մասունք միայն բաժնի ինկած են իրեն : Երեւն զարմայեալ — լա որ անտեղական է Լաթուրիկի իրենց գիտնէ կանչել :

Այս անտեղականաց առաջնականութեան, ահաբար դէպքը կարգով, միջնականութեան բարդական մը դուրս Հոն :

Կուրս եւ միջոց անմասն մնացած է նման մար — դա... — ներդրութեան — դրամ — անտեղականութեան խորհրդանշաններ, այլ զիտ խաղաղ — վրայ կը դառնա իրենց աշխարհ կամ ցեղ զարմայեալ մը որ իր ջիւղեղներէ ցեղաբնական պարտականութեան եւ խորհրդով յի կնիւնէ երկու մասունք միայն բաժնի կանչուին :

Թիւն Հայ Առաջնորդ ցարդ ոչ մէկ յի կամ անտեղ, դրամականութեան մասնակցել չէ եղանակ նորիցն երկու մասնակցութեան եւ կը շարունակէ իր կամարաւ մարդաստեանութեան :

Մասնաւոր բարեկարգ :

ՄԱՐԴԱԿՆՈՒԹԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԵ Ե ԽՈՍՈՒՄ

ԳԻՄՆԱԿԱՆԱՅԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

Գրադարանները սկսած Հոկտ. 2ին, Կերպարանաւոր ուսումնարանին (Ինտալիտ) 150 ուսանող — ուսանողներին նախաժող (Գիմնազի) կը իրականութեան արժանաւորներու, ասան ձեռք լը — ուսած դրամական իրականութեան մեծ աղբյուրով : Անոնք պարտաւոր կատարած են երկրի արդիւնա — բերութեան տարբեր արժանաւորներու եւ կուրս — լայնի դիրքերը մէջ : Կարեւոր են քանակականութեան ստաւար անտեղականութեան մէջ կարգին անցնել այս ամսականութեան անտեղականութեան :

Առաւելութեան արժանաւորներ տեսի կու — ենեան նոր չեղին մէջ որ կը գտնուի թիւն Արեւիկան պարտականութեան վրայ, Կերպարան — Կերպարանաւոր ուսումնարանայ այս տարի զիտ — տայ իր անտեղական չիւղանալութեան :

ԻՌՈՒ ՅԱՆՏԵՆ ԿԵՐԱՅԻՄ ԻՆԿԵՐԻՆ մասունք քանակականութեան տալիս, ցուցահանդէս մը կուրս — կերպարան եւ Երեւանի մէջ : Շուշարուած են արուստարանային կարգ մը նկարներ եւ զիտական ձեռնակներ :

Աղաքը Գ. ԻՄԵՆՈՒՆԱԿ « ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՐԴԱԿԱՆԱՅԻՄ ԵՐԵՎԱՆ » գրքեր Լիւնին եւ Մարկելուանի Հեղինակ — Թեմար լոյս տեսած է Մոսկուայի մէջ ուսերկին լիւրով : Գրքին Հեղինակները իր նկարներն ներկայ Երեւանի աշխարհաբանական դիրք, մաս — կուրսային եւ անտեղական կնիքներ, Հարաւար — պատկան կնիքներ, յուշարանները Հարաւարի պարզեցնելը, եւ ուրիշ զեղաշուկի վրայերը :

ՃԻՆԱՆԱՍ ԿՐՆՈՂՈՒՄԱՆԱՅ

ԳԻՆԱՆԱՅԻՅՈՒ ՎԵՐԱԳԻՆԱՆԱՅ

ԵՐԿՈՒՆ ԱՆՈՒՄԱՐԱՆԵՐ ԱՐԵՐԻՎԱ ԿԵՐԱՐԱՆ

Դարձիւն, առջի օրուան իր իմարտ ամբողջ — վին խաղաղացած ինքնապաշտ կարգի մասնաւոր — Թիւն : Այս տալիս, արտաքին նախարար Գ. Թ. Շենեան պարզեց Արտանախի Որոշարդին ալ — խառնաբերել : Դարձիւն ճիշդ այն Հարաւորներ — ԲԸ, դրամ տալա Գ. Գ. Մարկ Փէլին եւ Ժիւլ Մարկ : Այս Երեւն նախարարները Արեւիկան պիտի մեկնեն մասնակցելու Համար : Երազարդ վերա — դիման մասնակցական աշխատանքներուն :

Երազարդ եւ խաղաղեւ Գիմնաճիւլ վերա — դիման ծրարելի շուրջ Քրտանական տեսակէտը վերադառնալ պիտի ձեռնարկուի խորհրդարանին կողմէ, որուն նոր նախարարներ կը լսողին Հեղինակները Մէջ : Անէն պարզապէս տակ այս ձեռնարկութեան պէտք է կատարուի թիւն Հոկտեմբեր 28, այսինքն Արեւիկայի նոր խորհրդակցութիւն — Թիւն տալա :

Դարձիւն առաջ Գ. Թ. Շենեանի ղեկավար — մէկ երեւան կնիւն է, որ Մ. Դարձիւնները չեն փոխան իրենց տեսակէտը Գիմնաճիւլ վերադառնալ մասին եւ արտապէր չեն որեւէ ղեկավար Կատարելու : Քրտանական պայմաններուն : Կատարական արդիւնք մը Համարան, ներկայ պայմաններուն ներքեւ կարելի չէ Հայկապատեանական դիման իր անտեղ : Գաղափարներն ասորն անկէն լուրջ է երկու Երեւանի մէջ Դարձիւն ալ վերա :

Անտեղով որ պիտի մեկնէ Արեւիկայի կը մայրական են : Արտանախի Դարձիւններ արտա — մայրական ուրիշ երկրներ, Քրտանական դարձիւն : Իրենք ինտալարները ելք, պիտի պահանջէ Հայաստան ինտալարի Գիմնաճիւլ վերադառնալ շուրջ : Միջոցաւ, Կրտան Երեւանի իրականութեան, Համար այսպիսաւ պիտի թաղուի խորհրդներու, Համար Շենեանի ծրարելու Արեւիկան Երազարդ եւ Գիմնաճիւլ պարտական եւ Հարաւորին այլ ար — դիմաբերութեան մնացած մասին : Երբ ապա — Հոկտեմբեր այս գործակալութիւնը այս ասան զիտ — մասնակցական վստեղ պայմանէ պիտի նայուի : Ու արդեւալ, այն ասան է որ կարելի է մասնաւոր — Թեմար որովէ Գիմնաճիւլ վերադառնալ ինքնոր, իր պարզապէս ալ, սակայն, ամերիկեան ցտակ — Թիւն նախապատուութիւնը տալով զաշխարհ երկրներուն :

Փարկի մեկնական դիտարան Գ. Պրիւն եւ, Առաջնական պիտի մեկնէ, պարզելու Համար Քրտանայի դիրք :

Քրտանական կատարականութեան օրտնեղած է իրականութեան Մ. Դարձիւնները, ասան ինտալարները Դարձիւնները Համարան Դարձիւնները մը լսողութեան, սկսած են արդէն դաշտային թիւղանքներ ղեկն : Գիմնաճիւլ արեւմտեան շրջանի ուս — տեղականութեան : Արեւիկա իր նկատուել նախաժող — Թիւն, թէ արդէն ինչ սկսած է Գիմնաճիւլ վերադա — նալ :

Կարգ մը աղբյուրներու Համարան, Քրտանայի դարձիւն երեւոյթ թաղանշան է Գիմնաճիւլ վերա — դաշտային Հարցին մէջ Գ. Ժիւլ Շենեար Կարգ մը նախարարներ Համարան են այս վերադառնալ : Կերպարանի չիւղանք մէջ, ասանց Քրտանայի վերադառնալ թաղանշանի անկալ գործակալութեան :

Միջոցաւ Գ. Թ. Շենեանի եւ իր Համարանները արտապէր են որոշ անտեղականութեան մը տալա այս թաղանշան, վստեանով որ ասանց տալա, Գիմնա — ճիւլ պիտի մեկնէ մասնակցելու Շենեանի ծրարելու :

Եթէ Հայաստան ուրիշ լուրք է, ամերիկեան կատարականութեան Հանցեցանք է Քրտանայի, թէ Արեւիկան Երազարդ պայմանականութեան պիտի ոչ թէ իրական, այլ Հանդիման վրայ, եթէ Քրտան Հարաւորներ ընդհանրաւոր վերադառնալ թաղանշանի մը կարգի մասնա :

Գործակալի քննարկ

ՄԱՐԿԻ ընդ. Երազարդ սկսած ճիւղէ՛ Մ. Բեր — տանիքի եւ միջոց Թիւղեղները ծրարելը, որ անտեղ — ար ար վստեանաւորական քաղաքական շարժան — խաղերն կողմէ : Որոշարդին պատուական Գ. Մարկ աստալարեղ յորդուին Հարաւոր Հայաստանի եւ Հարաւորներ թորդային ներկայացուցիչները : Անտեղները մեկնուցաւ զիտ զիտ ձեռնարկութեան : Խոսեցաւ նաեւ — ասանք — Եւ Հայաստանի պատուական, քանի թէ խորհրդակցին քանակներ, միայն գործակալին լու — ճաւն է :

Բերտանական պատուական Գ. Քէնէն Երեւն յորտարարել, թէ Բորդային մէջ Արեւիկան վերադառնալութեան պիտի լսողին Անտալու — Թիւն Որոշարդի օրտնեղանքուն անտեղան : Եւ — Թիւն, Քրտանական Թորդային կատարականութեան կամ ուրիշ ունէ Հարաւոր կը փոխան որ ՄԱՐԿԻ արեւմտեանի է ինքնային իրենց դիրք — դրամական դաշտը եւ կը կատարեն քանակներու վրայ, Հանդիմանաւորական կը վստեանեցին թէ ան — ճաւն են իրենց վստեանը :

(Կուրսու շարժակալութիւնը կարգալ Կ. Դ.)

ԱՐՈՎԵԱՆԻ ՍԻՐԱՅԻՆ ԱՊՐՈՒՄԻՆԵՐԸ ԴՈՐՈՊԱՅԻ ՍԷՋ

(Էջ 48 ԱՐՈՎԱՆԻ ՆԻ ԴՈՐՈՊԱՅԻ)

անտիպ աշխատութիւն

Շատ զարմանալի պիտի լինէր, եթէ երեսուսուր տասնամ Արովանի, ճշմանաբար ճանաչած որ կուտարեւորն ունէր իր արեւ ինքինքնամտ, շուշենար նաեւ, սիրող արտի զննումներ, պիտի չարարուէր։ Առանձն եւս լինելով ի թեւ արտապարտօրէն դրանց, այս՝ ամստիւնամտ չուրի, ճշտագին եւ նմանակ յուզական տարրին, իր խառնուածքին։

Կարելի չէ պատկերացնել անգամ, որ չլքաւ պատուած լինելով զուգուրանքներով զդեղեղի սեռի, իր չիւրախով սիրուն անսարքոր գտնուէր նրանց ճանդէլ, չըզգայատուի բուն պիտիւն մէկէ կամ միւսի։ Դեռ աւելի առաջ, Դորպատ չեկած, Արովանի երեքի իր արեւ իր ուսումնարաններէ մէջ՝ նրանցով մէկտալ իր արտի զարգացումն ուսումնարան լայով, պատմելով յ։ «Բայց այնչեղ ճակատագիր պէջու չէ այսչ, չարանակում է նա, «Բէ ին մէկ յատուկ սիրուի ճիւղնանուն ունեցել եմ, զաւ լիցի»։

Երբ Արովանի դեռ նոր էր եկել Դորպատ եւ ապրում էր զաւղարկող զաւանձաւ խոր Սերգէի իր մօտ, միշտ ամառներն ունէր ճանդիւղելու յոյն ինքնեցական տան մէջ ապրող ռուս արհեստագէտ Լաստիկ Սերգիւի ժամանակաւ աղջկան, կապատաշա Օլգային։ Հարաւի փայլ երեքով զամառ, կարգում ենք իր խառնակարանում, անտարքոր չէ գտնուէր կապտի աղջկայ ճանդէլ Դորպատում սիրոյ առաջինի դեմքէ յ ճնշուլ այդ աղջկանի իր սիրուի։ «Արարաւորութիւն աւ ամառ սիրուի, կարճ ընթացքի է Արովանի իր օրտեսարի մէջ։ Նոյն այդ աղջկանի տեղեկանում ենք որ յայտարարուի փայտաւն բնին, Յուլիանի յիշակար զիմանալով իր քոյակաւորին մեր երկուստարի սիրոյ (*)։ Աղջկան նաեւ՝ «Երեսուսուս կապտի» յ ուրիշ զիմանալովին, արդեւ զորովոր իր զարգացումն անպակաս էին անկէ կողովում իր դրաւիք անձ ճանդէլ։

Աղջկէ՝ մի զիմանալով սղելէ, երբ Արովանի ճեղ Դիւրանի իրենց ծանօթ ու բարեկամ իր զորովանքի տանն ուրախ մտանցել է նստած լիւնում մի օր, ասում է նրան՝ «Երեսուսէ՛ք մեր միջով մէջ սիրուն աղջկէն եւ ճակատան զաւակ ճանդէլ։ Ու իրաւ դիմանում ճեղակայ տողերն է արձանագարել իր յիշատակարարի մէջ։— «Զիւր չիք ցանկալի սիրել իմ, ունել յիշուող գրեթէ իմ ամառն մի զիմանալովին, որ յոյնացի օրինակ լինի իւր ամուսնական կենցաղաւարտութեամբ աշխարհայ մտնու յ։

Շարլոտէ Շոլջ (Charlotte Scholz) է կոչուել Արովանի արտի ընթացքով ճեղարու ճիւղնարում, Է չեղած զույգ իր իրերի ունիւր թիւղոյր Գրաւ։ Ինչ։ Արովանի պարագայի լուսէ ճանդակարարի թիւղաւարտութեան մէջ։ Եւ լուսէն չէ աւա, որ սիրոյ ճանդէլ ճեղն է փառել իւր սրտում։

«Անձն այն օրով, երբ եւ ծանօթացայ նրա ճեղն, դրում է Արովանի, ճեղն այնչեղ է թուում, Բէ իմ կեանքը եւ իմ բարեկամ յիշուողին կապում են նրա ճեղ։ Ունչպէս ճիւղնարի՝ մի նոր կեանք է արթնացում նա իմ սրտում։

Պոլանդի օր արբեր, այլեւ, երեսում է, փոխադարձ։ Ու կապած լիայ, որ 1832 թ. ամառ, երբ Պոլանդին՝ Գրաւի կապումն է դրում Արովանի, նրանց չիւր, երկուսիք ժամերի վայելքն է ունենում իր լուսիք ճեղ միւսին։

Բայց՝ տարրի՝ էր անձնանուն եղել ճակատագիր։ Արովանի վայելքի թիւղում է Պոլանդին եւ ճեղանում այնտեղից՝ այսպէս արձանագարելով իր Օրտեսարի մէջ։ «Երեկեղ իմ, Լ. ոչ անպակաս զիս երեւի ի տրտմութեան վայելքայ յ։ Հրաժեշտանալ Արովանի լուսէց յիշատակ է ուսումնում մի էլ զիմանալովին, որ այնպէս զարգուում քանցում ու սիրով օծուում պատկէ է միւսին, որքան կարելի փայնանալ իր թիւր անպաւ օրձնանում կեանքն։

Պոլանդին 1832 Յուլի 18 թուակեր այդ գրութիւններ, բարեբարութիւն է դարձան, եւ փայլ պատկուէ եւ մեր ճեղար ճանդէլ իր դիւանի մեծ թղթերի շարքում։

Սիկերը ուսումնարարի ճեղով է, երկուստն, արեւ ճեղանում են մի քանի արձակ արտիւնակով բերեմք ամբողջը՝ մեր թարգմանութեամբ։—

(*) Տարրերի վերջը (21 Կիւն. 1838), Պարու իր վր անպակաս մէջ գտում է Արովանին, ընդունում— «Էմ Էմմի Յուլիանն (Julie), որի կողմէն ռուսարուում եմք իր օնակով զարմած անցնի մի փոքրիկ սիրեցալ, ճանդկու սրտի ռուսախոսութեամբ արդունում է ձեռք։

Լուտերքայի զանգերը

Միշտ Չիւրախովայի չիւր անոր անունը։ Նախանքի կ'ոչնէր Պոլանդին։ Փայլակ, որ չեմ իշխանել, անոր սիրուի։ Իսկ Պոլանդինը՝ փոքր փոքր ճեղ ենք որ երկերի իրենց անունը տալէ վերջ անձնացած են, այսու Չիւրանի ճեղ ենք իւրեւելով ճանտարտեղին տալ։

Փայլակի մէջ զիմանալով տարուող, մայր էր էլլայա, որ կ'ունենան թոք զաւակներ։ Անոնք իր ճեղերի երրորդ տեսէ։ Եւ ամէն մէկուն յուարակութեան լուսէցիւրի ճեղ եկելուցին զանգահարել կուտայ։ Նախ ճառ մը։ Յետոյ երկուս։ Միւսին եօք։ Միւսին ու անտեր, կը չիւր անդառնալ ինչ ալ ու կը ճեղնի ամէնէն վերջ՝ Մի պիտի զանգահարել անոր յուարակութեան։ Բայց չըպէ՛ք իր պատահի լուսէցիւրի աշտարակի լեզու կ'էլլէ։ Չանգերը իր ճեղնի, անոնքը իր ճեղնին, այս անգամ ոչ թէ ճառ ճառ, այլ բոլորէ միասին։ Լուսէցիւրի զանգերի՝ այլի կ'ընդ ճառ։ ճառներն ենք, որ վերջէն իր տեսնէ իրենց օր վիճակ։ Կը թիւնք, իր վայելք վայր, վայր երկերիւնք։ Կը ժամեն լուսէցիւրի աշտարակը։ Կը կարծուի ճեղանքին։ Ու բոլոր զանգերը իր անքն ճեղն ու պոպոյ մէկն է։ Ու ճեղանքի զաւարթ կը նայի ճեղանայ աշտարակին եւ կը չեմ այս զոյգը։

Եւ պոպոյի չիւրի։ Յարեն մայրերով։ Ու կարծուի թաղանթի վայելքով։ Կը կեցիք զիս, մշտնեղանք մէջ, անձն իրկուցանալով, երբ յաւանքներ, ծառն ու ճեղան, իրենց անդեղանքին տակէն նայի իր փոքրիկ, ու զիմանալով իր արձանեղանքի կ'էլլէ իրենց թեւանք։ Կը փախար, յուս, իր լուսէ մեղեդիւ։— Լուսէցիւրի զանգերը։ Անոնք անփայտեղ մեղեդի։ Ու վերջ զոյգը կը անգործ յուզումով։

Չեղանքի պայտանքն է լուսէցիւրի ճանդակ տէր եկելուցին։ Նոյն ուր արտաքին զործնող նախարարութիւնը իր նստիք։ Ու երբ կարճ միջերից պայտանքին նախարար Մասարեքը, որով իր ասպարաքը նախապէս, Լուսէցիւր, ճեղանգիւ չիւր մասնուրթեան, լեզու կաւ, ճեղնք իր զանգեր ու բոլորեց կամ որպէս։ Եւ երբ անկէ ետք Պոլան, թէ լիակատ ներախուէ իր վերջ լուսէ մասն ու աշտարակայ, յաւա ասուն ընդէն Լուսէցիւր, ու զանգերն, այսպէս իր ճեղանք փայլակի զանգիւր։ Կը չիւրակ, երբ Պոլանդին, իր փոքրիկով։ չիւրէլէն մեր ինքն ու կ'ընէ իրան կ'իւր տակ, փոքրիկով իր, այլեւ անտեր, կը նայի վեր, անոր, ճեղանայ աշտարակին, ու կը պատկէ չիւր օրտու ճեղանք։

Այսպէս չիւր անպիտ միշտ Պոլանդին։ Արարական կայարանիւնքն բարձունք ճեղարարութիւնը իր ունեցաւ։ Ու ամառ 1922 թ. փոքրիկները զիս ճեղնի։ Ու փայտուն վիճակը, որուն անպակասն եղայ։ չիւրէլէն սուրեն փորելու կ'աղ կամքիցին ողջունել զարձակ փրկարար աւաւաւանք, որուն ճեղն։ Մասարեքին ու չիւրակ։ Պոլանդին այս անգամ։ Որով ճեղանք թուլեկներուն ճեղ եր զործը։ Իսկ այս վերջինները կարելի չէ եղի զոտակ մարդորէն եւ զաւարակներ յարուն շաղկապում։ Մարդկեղանքի զուրս յորձանքն էին անտեր որ կ'ուր իրենք յալանքին, իրենք անպակաս։ Սլաւ էին ճեղակայ։ Ու թերին միշտ այդ յանտանում շղթաներ, որոնցով կաւ անդեղեղի Պոլանդին։

Չիւրերը, ամալկար, արեւմտան փոքր փոքր, կարծեցին անոնք ճեղ կարեւոր զուրս ելլել օրէնք իմանալութեան մէջ ու վայելք կ'էլլին Կարգալանքն յանդիւն անոնք։ Անոնք շուտ ճեղան արտաարարը եւ ունեցին արտիւն յաւաւաւ արքէ։ 1946 թ. ընտրութիւններ, յալանքակի արք։

Մի՛ արտուեալ դուք, Մի՛ կուլէ՛ք ունայն՝ ամէն ինքնիւրամք՝ Յուտէ յի միւրում, անայն չիւ, անկիւր՝ ոչ ինքնեղանք։

Մտնող արտիւն անդրալի ճեղից Մաղախոյր մը որ բոլ զիւրքի մէջ ծոցից։ Չաղանում է, ճեղանում՝ բոլորն ամալկաւ, եւ վայելէ, եւ վիշտ՝ իմ անդալկաւ։ Այն ալ է, արքի՛ մանկիւր ամալկաւ։ Զի՛ բարձր երբէք, որ ճեղանում մեմք՝ Թէ պարզ, անպակաս մարդ-էլանքի եմք։

« Եւ անպիտ » անպակաս արքէ յալել ճեղ անպակաս զործիւրից։ Թող զոք մասնակն ու ճեղարք լինի այս։ Բարեկամութիւն է անոր իրարեկի յալել, որ եւ յեղանքն է ապալակ ճեղարք կուտարելով ամէն զործնէ աշտարակի ունիւր։ Թող այս մանկուր ինքն ինքն եր կ'անգոր, եւ թող այս թիւրիւր ձեղ այն ճեղար երկրորդ եւս իրարեկիւր յիշենք ձեղ ճեղ բարեկամութեան ճեղ։ Մարտիւ ճեղանք։

պատարութեան տակ, կարծեցինք ճարտիւրն Լուսէնում թուլ տալին, ճեղանաւանութիւն։ Եւ մէ՛ ճեղանաւանութեան թիւղանում ու օրէնքով կ'աւարարակաւ, աստի կարծիք։ Իսկ 1948 թ. ամառն որ չիւր սիրումս, երեսէ ինքն մէ, պիտի վայր Կարեկին ընտրութիւններն, ընտրեցին նախապարար իրենց ընտանիք... Բունցիլը զուրքին։ Իրենք իր փոքր զոյգովոր ճեղ շղթայի զարկէ։ Շատ զիւրին։ Մասնանում որ վարչակարար, պատարագական նախարար եւ ընտրել զործիւր նախարար կարծիք էին։

Երբ տաղարար պիտաւ, 1948 Փետրուարին, անոր որ կարծեցինք անձնաւարտութիւնը բոլ արարել կ'ուրէլին, այլեւ անարեւել զարմաւ։ Ե Միւսը ռուս չեղե, ճեղ Խուսիւր չի, մեր երկերի անդալկաւ մարդ լիայ, ճառան աղ կեց, այլ ճեղանքներ մեղի ճառար չեն, Խուսեղնէ տակ ռուսալեզմէ կ'եղե, եւն։ Օղաւ յունեցին, երբ թիւրերը ամէն որ սիւնակալով տարալոր իրենք իր տակին, որով ճառաւ եւ նշանաւոր անմեր թուլեկիւրիւրիւր եւ անոր լայնոր մերելով կը դաւապարտեն։

Արքիւնքը։ Առտու ճեղ կ'անգոր որ օտարիկները զիւրքերնով փոքրեղանք կարծիք են։ Ամբար զիւր զուր թաղանք են։ Պոլանք տակի տուաւ արեւն թաղանք վայելք։ Ունչպէս իր փայնանք եղեր արեւն։ Կարծեցինք, միւ միւրակ, կարծի կաւաւարակութիւն կապմեցին։ Եւ արալող յալանքը։ Ճեղանքին զիւրէնք անտեր որ չիւրան կ'էլլէր զիւրն անձնացած էին։ Արարական նախարար պատահական վայր ընտրեցին։ Միւրին ուրիւն ու անայն ալ յանգաւ անայն ալ, ճեղ լայով զիւրէլէր, ճեղն այս անգամ անպակաս կ'էլլէրով։ Ճեղն յալել, ինչպէս չիւրէլէր մասն անտեր։ Չալանքը զալանքին։ Եկաւ լուսիկ։ Մարդիկ զորս աստան աշտարակ պակաս փոքր։ Ոչ եր յալանք։ Ոչ եր թիւր չի կարգար։ Արքին բոլոր թիւրերնով պարունակութիւնը նոյնը եղաւ։ Ա մէ՛ ճեղանգիւրիւր ունի իր անտարտեղ։ Բունցէ իրենան տարալիւրիւրն այս պատահական է եղեր։

Ինչ պատահեցաւ յետոյ։ Բունք իւրանաւոր Եւ ճեղ զուրակաւանութիւն։ Բունք թուլեկիւրամք՝ 24 մասն պայտանքումով։ Ճեղն թուլը զործնէ փոքր, ամառ, ճեղանք իր զիւրէլէր, երկալի զործնարաններ, արտերը իրենք ճեղակ, անպակաս իրենք փայտանաւ, ինչ կ'ուրէլ լայով տուաւ եւ մասնաւորութիւն։ Եւ քանի որ թիւրեղ պակաս իրենց կուրծեղանք նշան կալել, ճաղերն ենք պիւր Լուսէցիւրի յալել։ Ու ամէն իրենց ճեղանքին։ Ճեղանքն անպիւր, եւ ամէնէն պիւր ճեղանքին որ ընտրեցինքն այս կ'ընէ զուրին։ Եւ թուլէլ ճեղն կարծար պիտաւ արձանագարում փոքր անպակաս ճեղանքին յալել, անպակ յունեղին, պայտանք։ Եւ չիւրէլկաւարտութիւն կաւարտել կաւաւ, եւ արտերն անտեր, անտան ճեղանայ Պոլանդինի զուր։ Եւ սիրաւ կուրպուտով։ Վայրն ինքն եղեր մարդը։ Վանաւարանները, սիրով կուտային իրենց յաւ անտերին։ Բայց, անէին իրենց կարգալարում։ Եւ երբ զուրակ, յորդականաւ, թայց յանձնել կարծար կերպով։ Այլ զուրէլ չի կ'ընէր զիւրէլն եւ անպակաս։ Երբէլէն, ալ ինքն քան է։ Անք որ կ'անգոր ճեղն մեր է, կը արձակուէ։ Գործն քանեղներ արքէ թուլեկիւրամքին տալով դուտանք ինքն, խառն կաւալարութեան օրով։ Կարգարում— մարդը պիտու է ճանարեղ մարդը, միայն բուն— պիտուիւր իրաւունք ունի արտը։ Վանաւարան իր նշանակէ իրենց փոքր աւաւ քուլ։ Իսկ անոր ճառարարութիւնները զաւարակաւ քուլութեան, արտն ճառարութեան ճառար իր քուլ թիւրակաւ յալանքիւրակին պատմութեան ճառարար չիւր։ Բայց թուլեկիւրներ նախալիթարաններ ուսման ժրպէ՛ս ուսում մը կաւարտած են... միւրին։ Մարքա եւ Լուսին։

Ան այս բոլոր զաւարտութիւններն աւա

Արովանի լուսէն մեղ չի յիշեցում զիւրիկ լուսէն։ Կարծեցինք յունցի չի՞ պայտանք Արովանի տողերը։ « Եւ կամայն ճեղ եւ ճեղակիւնքն սեր ունիւր եւ այլեւ իմ անպակաս ճեղանք։ Մէկ օր ընտրեցի պակասաւ, սիրուաւ ուսում է պատահ։ Բայց ճառաւ ինչ, ապակաս արդար սեր ճեղանք սրտով մը ուսում, արքէ քան ինչ պիտու չիւ, զիւրէլ է Արովանի իմ արքէ անպակաս։

Կիւրէլն Լուսէցի յետոյ նա չըզարգեց եր ճեղ սեր սիրուելուցին։ Արքան նաեւ Արովանի։ Ե թէ իմ Լուստանում իր տալս, դրում է նա օտարութեան մէջ, ճեղ իմ երեսուն այլան արքէն քանց վայելքութիւնը, արքէլուրիւր, անպակաս քուլ։ Եւ քուլ, սիրուելուցին թիւղ յունք ճեղն վայելք յունք, թիւղարք որ աշտարակ է յունքն յ։

« Աշտարակ է ինքն անտեր, մարս եւ կու անտերին սերբը ճարին, Արովանի արքէ պիտու անք ճայոյ յիշեցիւրիւր։ Ունչպէս իմ նոր Գրեկը Արովանցի, որպէս մէկ նոր Մարքին յալանք։ Երկերիւր կամեցել էր, որ նա անէին լինի։ Ու կուտ ճաւ, ճաւ ու ճաւ անէին։

ՅԱՌԱՋԻ 25տոնակին առքի

Շնորհակալութեամբ տապաքան հրեփ հազար
փրամ Գ. Հրամի փաստորոշմամբ :

Հացկերոյք-խնդրոյ ի ՊԱՏԻՆԻ ՀԻՐԵՐՈՒ

Հ. Յ. Ի. Եղիաթայի կոմիտէի կողմէն կազմակերպւած է հացկերոյք խնդրոյք, որ, այս կիրակի ամիսը 19.30ին Café Le Cadetի վերնաշարքի (17 rue Cadet, 63 rue Lafayette) Ի ՊԱՏԻՆԻ ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆԵՆ ԵԿԱՄ ՀԻՐԵՐՈՒ
Կը հրաւիրուին Գարեջրի եւ շրմաններու փառ-
փառք ընկերներն ու համակիներն : Մարեթուր
մասնակցութեան համար արձանագրուել է մինչեւ
ուրբաթ Երեկոյ, Բարունակ, Հր. Մամուլէ եւ
Պարսմանս գրաստաններ եւ Յատաշի խմբա-
գրաստանը :

ՀՈՐԻՆԻՆԻՍ

Գարեկէտեան Խաւիթի Մանուկ Միտիւրի
ըր ծանուցանել Եւ Որոշուողի հիմնադր - բա-
րեւոր ՄԻՐԱՆ ԳԱՐԵԿԵՆԻՆԻՆԻ յիշատակին հո-
գեհանդատեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կի-
րակի Գարեջրի Հայոց եկեղեցին, 15 rue Jean Gou-
jon : Կը հրաւիրուին բարեբարին յիշատակը յար-
գրելու :

Գ. ՅԱՌԻՐԱՆԻ ԵՒ Հ. ՃԻՋՄԵՃԻՆԻ ՅԻՇԱՍԿԱՐԻ

Հ. Մ. Բ. Միտիւրի Շրք. վարչութիւնը,
սկստապեան եւ մարզակն վերին մարդկանը
ըր հրաւիրել Բարեկամներ եւ համակիներ, այս
կիրակի Գարեջրի Հայոց եկեղեցին, որ Հոգեհա-
ղատան պաշտօն պիտի կատարուի Հ. Մ. Բ. Մի-
տիւրի Գարեջրի ԳՐԻՎՈՐ ՅԱՌԻՐԱՆԻ մասնա-
տարեկներ եւ ՀԱՅԻ ՀԻՋՄԵՃԻՆԻ մաս -
նաւ քառասուններու մարմին :

Հոգեհաղատեան վերք, այցելութիւն Thaisi
Գարեջրի զինուորամաստներ Դրեկըր Եւրոյ
հանդի շրմին :

Մեք Երեւանի պաշտօնը կը վերադարձուի այս
երեւոյթի ամիս 7ին : Դասաւորութեան օրերը
երեւոյթի եւ հիշատակի երկուրեք :

ԲՐԱՅՕՇ ԲԱՇԽԱՆԻ ՄԵՋ ՍՍՍ ԵՒ ՎԱՐԻՐԵՐԻ

Այս կիրակի ամիս 2.30ին, Սոյ. Վոտուայի մէջ,
69 rue d'Arcueil, Սիւրբոյժար մասնակցութեան
փորձարկող լուսարեւի գրաստաններ, Տի. Ե. Ե.
Սիւրբոյժի Եւանեան եւ Քիւրիկ :

Գ. Յ. Ն. Եւանեան, Գրեթեան, Քիւրիկեան,
եւ երեւոյթ ու պարզ աղբիւրներ խմբակ :

THEATRE ALPOLO

20 rue Clichy, méro Clichy կամ Trinité
Հինգրոյթի 12 խալի. Գարե 9ին
ԳԱՐԻՆ ԵՒ ՆԱՌԻՆԻՆԻ ԵՐԵՎԱՆԵ

Մասնակցութեան ծանօթ քառասուններու
ու. Հ. ՄԱՌԻՆԻ, Գ. ՄԱՌԻՆԻ, Ե. ՃԻՐԻՓԱՐ,
Ե. ԲՈՒՐՈՒՆԵՆԻՍՏԱՆ, ԼԻՏԻ ՎԱՐԻՐԻ (Օր.
1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47.48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63.64.65.66.67.68.69.70.71.72.73.74.75.76.77.78.79.80.81.82.83.84.85.86.87.88.89.90.91.92.93.94.95.96.97.98.99.100.101.102.103.104.105.106.107.108.109.110.111.112.113.114.115.116.117.118.119.120.121.122.123.124.125.126.127.128.129.130.131.132.133.134.135.136.137.138.139.140.141.142.143.144.145.146.147.148.149.150.151.152.153.154.155.156.157.158.159.160.161.162.163.164.165.166.167.168.169.170.171.172.173.174.175.176.177.178.179.180.181.182.183.184.185.186.187.188.189.190.191.192.193.194.195.196.197.198.199.200.201.202.203.204.205.206.207.208.209.210.211.212.213.214.215.216.217.218.219.220.221.222.223.224.225.226.227.228.229.230.231.232.233.234.235.236.237.238.239.240.241.242.243.244.245.246.247.248.249.250.251.252.253.254.255.256.257.258.259.260.261.262.263.264.265.266.267.268.269.270.271.272.273.274.275.276.277.278.279.280.281.282.283.284.285.286.287.288.289.290.291.292.293.294.295.296.297.298.299.300.301.302.303.304.305.306.307.308.309.310.311.312.313.314.315.316.317.318.319.320.321.322.323.324.325.326.327.328.329.330.331.332.333.334.335.336.337.338.339.340.341.342.343.344.345.346.347.348.349.350.351.352.353.354.355.356.357.358.359.360.361.362.363.364.365.366.367.368.369.370.371.372.373.374.375.376.377.378.379.380.381.382.383.384.385.386.387.388.389.390.391.392.393.394.395.396.397.398.399.400.401.402.403.404.405.406.407.408.409.410.411.412.413.414.415.416.417.418.419.420.421.422.423.424.425.426.427.428.429.430.431.432.433.434.435.436.437.438.439.440.441.442.443.444.445.446.447.448.449.450.451.452.453.454.455.456.457.458.459.460.461.462.463.464.465.466.467.468.469.470.471.472.473.474.475.476.477.478.479.480.481.482.483.484.485.486.487.488.489.490.491.492.493.494.495.496.497.498.499.500.501.502.503.504.505.506.507.508.509.510.511.512.513.514.515.516.517.518.519.520.521.522.523.524.525.526.527.528.529.530.531.532.533.534.535.536.537.538.539.540.541.542.543.544.545.546.547.548.549.550.551.552.553.554.555.556.557.558.559.560.561.562.563.564.565.566.567.568.569.570.571.572.573.574.575.576.577.578.579.580.581.582.583.584.585.586.587.588.589.590.591.592.593.594.595.596.597.598.599.600.601.602.603.604.605.606.607.608.609.610.611.612.613.614.615.616.617.618.619.620.621.622.623.624.625.626.627.628.629.630.631.632.633.634.635.636.637.638.639.640.641.642.643.644.645.646.647.648.649.650.651.652.653.654.655.656.657.658.659.660.661.662.663.664.665.666.667.668.669.670.671.672.673.674.675.676.677.678.679.680.681.682.683.684.685.686.687.688.689.690.691.692.693.694.695.696.697.698.699.700.701.702.703.704.705.706.707.708.709.710.711.712.713.714.715.716.717.718.719.720.721.722.723.724.725.726.727.728.729.730.731.732.733.734.735.736.737.738.739.740.741.742.743.744.745.746.747.748.749.750.751.752.753.754.755.756.757.758.759.760.761.762.763.764.765.766.767.768.769.770.771.772.773.774.775.776.777.778.779.780.781.782.783.784.785.786.787.788.789.790.791.792.793.794.795.796.797.798.799.800.801.802.803.804.805.806.807.808.809.810.811.812.813.814.815.816.817.818.819.820.821.822.823.824.825.826.827.828.829.830.831.832.833.834.835.836.837.838.839.840.841.842.843.844.845.846.847.848.849.850.851.852.853.854.855.856.857.858.859.860.861.862.863.864.865.866.867.868.869.870.871.872.873.874.875.876.877.878.879.880.881.882.883.884.885.886.887.888.889.890.891.892.893.894.895.896.897.898.899.900.901.902.903.904.905.906.907.908.909.910.911.912.913.914.915.916.917.918.919.920.921.922.923.924.925.926.927.928.929.930.931.932.933.934.935.936.937.938.939.940.941.942.943.944.945.946.947.948.949.950.951.952.953.954.955.956.957.958.959.960.961.962.963.964.965.966.967.968.969.970.971.972.973.974.975.976.977.978.979.980.981.982.983.984.985.986.987.988.989.990.991.992.993.994.995.996.997.998.999.1000.1001.1002.1003.1004.1005.1006.1007.1008.1009.1010.1011.1012.1013.1014.1015.1016.1017.1018.1019.1020.1021.1022.1023.1024.1025.1026.1027.1028.1029.1030.1031.1032.1033.1034.1035.1036.1037.1038.1039.1040.1041.1042.1043.1044.1045.1046.1047.1048.1049.1050.1051.1052.1053.1054.1055.1056.1057.1058.1059.1060.1061.1062.1063.1064.1065.1066.1067.1068.1069.1070.1071.1072.1073.1074.1075.1076.1077.1078.1079.1080.1081.1082.1083.1084.1085.1086.1087.1088.1089.1090.1091.1092.1093.1094.1095.1096.1097.1098.1099.1100.1101.1102.1103.1104.1105.1106.1107.1108.1109.1110.1111.1112.1113.1114.1115.1116.1117.1118.1119.1120.1121.1122.1123.1124.1125.1126.1127.1128.1129.1130.1131.1132.1133.1134.1135.1136.1137.1138.1139.1140.1141.1142.1143.1144.1145.1146.1147.1148.1149.1150.1151.1152.1153.1154.1155.1156.1157.1158.1159.1160.1161.1162.1163.1164.1165.1166.1167.1168.1169.1170.1171.1172.1173.1174.1175.1176.1177.1178.1179.1180.1181.1182.1183.1184.1185.1186.1187.1188.1189.1190.1191.1192.1193.1194.1195.1196.1197.1198.1199.1200.1201.1202.1203.1204.1205.1206.1207.1208.1209.1210.1211.1212.1213.1214.1215.1216.1217.1218.1219.1220.1221.1222.1223.1224.1225.1226.1227.1228.1229.1230.1231.1232.1233.1234.1235.1236.1237.1238.1239.1240.1241.1242.1243.1244.1245.1246.1247.1248.1249.1250.1251.1252.1253.1254.1255.1256.1257.1258.1259.1260.1261.1262.1263.1264.1265.1266.1267.1268.1269.1270.1271.1272.1273.1274.1275.1276.1277.1278.1279.1280.1281.1282.1283.1284.1285.1286.1287.1288.1289.1290.1291.1292.1293.1294.1295.1296.1297.1298.1299.1300.1301.1302.1303.1304.1305.1306.1307.1308.1309.1310.1311.1312.1313.1314.1315.1316.1317.1318.1319.1320.1321.1322.1323.1324.1325.1326.1327.1328.1329.1330.1331.1332.1333.1334.1335.1336.1337.1338.1339.1340.1341.1342.1343.1344.1345.1346.1347.1348.1349.1350.1351.1352.1353.1354.1355.1356.1357.1358.1359.1360.1361.1362.1363.1364.1365.1366.1367.1368.1369.1370.1371.1372.1373.1374.1375.1376.1377.1378.1379.1380.1381.1382.1383.1384.1385.1386.1387.1388.1389.1390.1391.1392.1393.1394.1395.1396.1397.1398.1399.1400.1401.1402.1403.1404.1405.1406.1407.1408.1409.1410.1411.1412.1413.1414.1415.1416.1417.1418.1419.1420.1421.1422.1423.1424.1425.1426.1427.1428.1429.1430.1431.1432.1433.1434.1435.1436.1437.1438.1439.1440.1441.1442.1443.1444.1445.1446.1447.1448.1449.1450.1451.1452.1453.1454.1455.1456.1457.1458.1459.1460.1461.1462.1463.1464.1465.1466.1467.1468.1469.1470.1471.1472.1473.1474.1475.1476.1477.1478.1479.1480.1481.1482.1483.1484.1485.1486.1487.1488.1489.1490.1491.1492.1493.1494.1495.1496.1497.1498.1499.1500.1501.1502.1503.1504.1505.1506.1507.1508.1509.1510.1511.1512.1513.1514.1515.1516.1517.1518.1519.1520.1521.1522.1523.1524.1525.1526.1527.1528.1529.1530.1531.1532.1533.1534.1535.1536.1537.1538.1539.1540.1541.1542.1543.1544.1545.1546.1547.1548.1549.1550.1551.1552.1553.1554.1555.1556.1557.1558.1559.1560.1561.1562.1563.1564.1565.1566.1567.1568.1569.1570.1571.1572.1573.1574.1575.1576.1577.1578.1579.1580.1581.1582.1583.1584.1585.1586.1587.1588.1589.1590.1591.1592.1593.1594.1595.1596.1597.1598.1599.1600.1601.1602.1603.1604.1605.1606.1607.1608.1609.1610.1611.1612.1613.1614.1615.1616.1617.1618.1619.1620.1621.1622.1623.1624.1625.1626.1627.1628.1629.1630.1631.1632.1633.1634.1635.1636.1637.1638.1639.1640.1641.1642.1643.1644.1645.1646.1647.1648.1649.1650.1651.1652.1653.1654.1655.1656.1657.1658.1659.1660.1661.1662.1663.1664.1665.1666.1667.1668.1669.1670.1671.1672.1673.1674.1675.1676.1677.1678.1679.1680.1681.1682.1683.1684.1685.1686.1687.1688.1689.1690.1691.1692.1693.1694.1695.1696.1697.1698.1699.1700.1701.1702.1703.1704.1705.1706.1707.1708.1709.1710.1711.1712.1713.1714.1715.1716.1717.1718.1719.1720.1721.1722.1723.1724.1725.1726.1727.1728.1729.1730.1731.1732.1733.1734.1735.1736.1737.1738.1739.1740.1741.1742.1743.1744.1745.1746.1747.1748.1749.1750.1751.1752.1753.1754.1755.1756.1757.1758.1759.1760.1761.1762.1763.1764.1765.1766.1767.1768.1769.1770.1771.1772.1773.1774.1775.1776.1777.1778.1779.1780.1781.1782.1783.1784.1785.1786.1787.1788.1789.1790.1791.1792.1793.1794.1795.1796.1797.1798.1799.1800.1801.1802.1803.1804.1805.1806.1807.1808.1809.1810.1811.1812.1813.1814.1815.1816.1817.1818.1819.1820.1821.1822.1823.1824.1825.1826.1827.1828.1829.1830.1831.1832.1833.1834.1835.1836.1837.1838.1839.1840.1841.1842.1843.1844.1845.1846.1847.1848.1849.1850.1851.1852.1853.1854.1855.1856.1857.1858.1859.1860.1861.1862.1863.1864.1865.1866.1867.1868.1869.1870.1871.1872.1873.1874.1875.1876.1877.1878.1879.1880.1881.1882.1883.1884.1885.1886.1887.1888.1889.1890.1891.1892.1893.1894.1895.1896.1897.1898.1899.1900.1901.1902.1903.1904.1905.1906.1907.1908.1909.1910.1911.1912.1913.1914.1915.1916.1917.1918.1919.1920.1921.1922.1923.1924.1925.1926.1927.1928.1929.1930.1931.1932.1933.1934.1935.1936.1937.1938.1939.1940.1941.1942.1943.1944.1945.1946.1947.1948.1949.1950.1951.1952.1953.1954.1955.1956.1957.1958.1959.1960.1961.1962.1963.1964.1965.1966.1967.1968.1969.1970.1971.1972.1973.1974.1975.1976.1977.1978.1979.1980.1981.1982.1983.1984.1985.1986.1987.1988.1989.1990.1991.1992.1993.1994.1995.1996.1997.1998.1999.2000.2001.2002.2003.2004.2005.2006.2007.2008.2009.2010.2011.2012.2013.2014.2015.2016.2017.2018.2019.2020.2021.2022.2023.2024.2025.2026.2027.2028.2029.2030.2031.2032.2033.2034.2035.2036.2037.2038.2039.2040.2041.2042.2043.2044.2045.2046.2047.2048.2049.2050.2051.2052.2053.2054.2055.2056.2057.2058.2059.2060.2061.2062.2063.2064.2065.2066.2067.2068.2069.2070.2071.2072.2073.2074.2075.2076.2077.2078.2079.2080.2081.2082.2083.2084.2085.2086.2087.2088.2089.2090.2091.2092.2093.2094.2095.2096.2097.2098.2099.2100.2101.2102.2103.2104.2105.2106.2107.2108.2109.2110.2111.2112.2113.2114.2115.2116.2117.2118.2119.2120.2121.2122.2123.2124.2125.2126.2127.2128.2129.2130.2131.2132.2133.2134.2135.2136.2137.2138.2139.2140.2141.2142.2143.2144.2145.2146.2147.2148.2149.2150.2151.2152.2153.2154.2155.2156.2157.2158.2159.2160.2161.2162.2163.2164.2165.2166.2167.2168.2169.2170.2171.2172.2173.2174.2175.2176.2177.2178.2179.2180.2181.2182.2183.2184.2185.2186.2187.2188.2189.2190.2191.2192.2193.2194.2195.2196.2197.2198.2199.2200.2201.2202.2203.2204.2205.2206.2207.2208.2209.2210.2211.2212.2213.2214.2215.2216.2217.2218.2219.2220.2221.2222.2223.2224.2225.2226.2227.2228.2229.2230.2231.2232.2233.2234.2235.2236.2237.2238.2239.2240.2241.2242.2243.2244.2245.2246.2247.2248.2249.2250.2251.2252.2253.2254.2

ԴԱՆՏԻԱՆԱՐՄԱՆ ՄԱՐԽԱ

ՀԱՍՏԷՆԳԻՐ (Յուդայ) — Եռասուամյակի դեր — ման հասարակական համար քաղաքային իրերի — ին էրալ Օր. Մարիա Գալսեֆարիանի դաշնակի նախաձեռնողը Սեպտ. 26ին: Գաղաքային դրա- ռաբանքն դասին մէջ հաւաքուած էին հարիւրի շատ ունեւորներ: Հոն էին յոյս թերթերն երա- մուտային քննադատներն եւ Հայտնայկիի աւ — տիւնը տնօրէնը որքի բազմաթիւ անձնաւորու — թիւները: Կարգին: Յայտարարին վրայ կային Խոմոտի Tambour, Քլոտ Տաքէի Le Coucou, Պէժուֆիէի Appassionata, Ռախմանինիի եւ Սերիպիի Preludes-ը ինչպէս եւ այս պերճուն միայն ձայն ձեռքի համար Nocturne (9րդ գործ) եւ Տրեպէրիի Եոփփէի Impromptu (9- 29), Noc- turne եւ Grande Polonaise Brillante:

Վարդանի ինքնաշարժութեան եւ ինքն — տարութեան արտահայտութեան զոյգումը իր ճի- վան մասնաւորի եւ արհեստագիտական կատար — ութեան համարքն անհնարաբար ծանրերն ու — թորիկայով զգացումներն զուտմէն չեն: Դա — նանք եւ դաշնակցութեան կործան մէջ անմէ էին զարմած եւ արսւր նեղ կողայ այդ շողողուն նաւերին ըստ արժեքի յայտարարելու: Համար: Արտահայտութեան կրկնաւոր զինարարու — թեան մէջ դիմ անմասնակ չէր մը, իրապատկ լեւոյն մը զոյգ զայն հասուն եւ կատարեալ ար — ունաստեալ մը երկայն յայտ թերէ, նոյնաւա — լով չեղեկանալի չեն:

Ներկայից իրար եւ զգայութեան ծանրութիւն եւ արտահայտութեան զինարարական երբ վրա — զիր հետքերն նուաղեւ, որոնցմէ մէկը իր զոյգ — տրէկ չեղեկանալիներն եւ երկրորդը Արամ Յաւա — տուտեանի ճշայն այրելու: Կարգ: Այս կտորը մե — ծապէս քննադատական անկողի մայրութի: Անոնք որ ծոյն զոր կէտերն վերջ ուսուրի եր քանակին, արդէն յարմ էին այս կտորը, Վարդանիան աղ — ջկեկեղուն կարգը կտորին չեմ, նոյնպէս Արամ Յաւապտուրեանը, զոր նուազամ էր Օր. Գալսեֆ — արիան Հայտնայկիի — Եթեմովկարտ անթիկին մէջ:

« Հայ այրելու պարը », նուազամուն արտա — փայտանքին իր իսկ զաւաղի յարմարութեան ձեւով, ունեւորին առկէ, եր քանակ: Հայկական զինքն իրապարկեւ եւ ծանրեւ, մոպակեւ: Քիւմար իր գլուխկոտրելի պարը իր չարմամե — լով է: Կտորի նուաղ, դիպուկութեւ նապարհա — տայել մը ի վիճակի լոյսա տայ այն հայկական երանգաւորութեւ, ինչպէս որ արտաբերողը գիտա — կէց հայ արտահայտութեւն:

Տեղական երեք թերթերը երկարորէն ծանրա — ցան այս նուազանգեղեկ վրայ եւ ընդուն յայ տնտեսութիւն միջալ գնահատակալ խօսքեր ունեցան, չեղելով հայ արտահայտութեան ձեւերը: Ժառանգու ճարտարութեւ, իրապարկեւ արտայայտու — թեան մեղք, պարզ չեղաւ, ուժանակութեւն եւ կատարելութիւն: Այս նուազանգեղեկը մեծ յա — տեղական մը եղաւ Վալդայրին — Օր. Մարիա Գալսեֆարիանի փառաշնանակ անունը: Եւ նոր զիտ եր նուազանգեղեկուն համար:

Օրիորդ Մարիա Գալսեֆարիան անմասն էր ի զ Պերլինի չին գաղութին: Եստ անկամ մաս — նապեւն է հայկական հանդէպները, մասնաւոր զպոլիթին կողմութեան առաջին շրջանին:

Եստ է թիֆլիսի եւ հոն տարաւոր քաղաքի կոնսերվատորիոն լուսային նիւով: Անկէ ան — ցան է Գերմանիա եւ Պերլինի մէջ աշակերտել եւ պրոֆեսոր Կոմիթիոն Կարթիկին որ այժմ կ'ու — սուցանէ Միլանայ լաւանգներու մէջ: Այս արտ — ֆուլտորին ըսով եր հասնէ նուազանգեղեկ տալու տարինանքն եւ կը հետեւէ համառնապէ եւ եր — աջանգանութեան (Բոմբրալիտիկ) ճիւղերուն: Պերլինի եւ Վիեննայի մէջ առաջին անգամ կը ինքնաշարժ շարունակեան իրեն: Դաշնակաւ — ըութի: 1936—37 ի ինքնաշարժ ուսե թեւ ծանրու շնաւատու որքիչ մեծուտ Շաբալիֆիի ըստնեկին իրեն: Կտոր երաժշտականները զաւաղակ ընկն — րակցորդ: Շաբալիֆիին չեմ եր արտի գրեթէ քա — լուր ինքնաշարժ երկրորդը, կը նուազէ նաեւ Փա — ռիֆի մէջ Սայ Փիլիպի մէջ միջնաշարին ցուցա — անդէպին:

Եր Շաբալիֆիին մասին աւել տեղեկութիւն — քէ: Կ'ուղեմ, կ'ըսեմ — Եստար իրանի մէջ Շա — Լապիի զփութարաւ եւ եւ շատ եր նեկարտ ի — ընն ընկերակցող զաւաղակաւորներն: Իմ չեստ երեք մէջ է, ունեցան մեր մէկուկա տարուն զորմանութեան ընկերակցութեւ: Իմ չեմ: Եւ Մալաշա իրան եւ միւր քաղք չեմ որ կար իր խաղերից մէջ, իրար այր եր հաւանգներ, թե — ըստ անոր համար որ եւ թիֆլիսից եւ եւ ան այ շատ եր անոր Քիֆլից:

1936թ. Օր. Գալսեֆարիանի եր պարտաւորութիւն Կերկիրա մեկնելու եւ նուազանգեղեկան տալու, եր Կալա ճաշատ Շաբալիֆիին մաւր: Յետոյ այ — տերաւ, կ'ուստու մէկ քանի զայլին յարմ — կուտնեղն: 1945ին Կ'ուղեմ արեւմտեան Պերմա — ինա, կ'ուստու զանգաւն նուազանգեղեկներ, ի ճի —

Գաղթ. Անդր. Գրանանանկի վերջին գեղար — քնէ կը Գալսեֆարիանի անկողութիւնները: —

Եստին 30էն ի մեր զարգում է, թէ անհա — ներու եւ թէ կապակցութեան, մեծուր մար — քուր լաւագործ որ եւ կատարողը Տարալիֆի — ըն: Միջնաշարին Կալսեֆարիանի կտորէ:

Մարիանը լաւագործը պիտի եր 1948 Մար — տին եւ տեւե մինչեւ 1950: Այս շրջանին մէջ մօտ 12 համար, 10էն 12 թիւ մանրութեան ամերիկ — երկրին մէջ լաւագործ: 30 ի իրանի արժեք էր ներկայացնեն ըստնուած ծրարները, զոր Տարա — ղերեւ: Միջնաշարին Կալսեֆարիանի թեր տարաւորութեան տակ զրաւ այլին աստե մը եր տակաւին դժուար էր ճաղի այլ ծրարներուն պաշարին մեծ մասը: Այս տարբեր երաժշտապարտ — ըն, թէ կատարողիկարութեան եւ թէ մեր կողմէ, Միջնաշարին Կալսեֆարիանի, որ դժբա — տարաւ չէրաւ, շարունակ իր օժանդակութիւնը: Այս տարբեր, եր ինքնեցեւ թուր կարտու տա — րալիֆիութեւ թէ կ'ուստու գաղութի Քրապուկան կա — տարարութեան օժանդակութեան, եւ թէ 65 կամ ասին տարեկան եւ, եւ կամ թէ 60 տարեկան եւ, չ'աղեւ եւ անկարող այլտնութիւն:

Անոնք որ եր շարունակութեւ, կ'ըստ զինքն ի — ընց ընկալալիք Քաղաքակրթութեան: 1905 Յուլիս Բր Բրեքեր պատարարով օժանդակութեւն իր արաւազէ հիւանդ եւ անկար ծերերուն: Այս օժանդակութեւն իրենց պիտի ըլլայ, ինչպէս Տրանսպարիանի տանց ընտելութեան տեսողու — թեան պայմանն:

Անկէ զատ հանրային ստղծականութեան նախարարութեան 1950 Յուլիս 17ի թիւ 132 լըր — շարակարգի եր արաւազէ որ տնտեսական կա — լար ծերերուն մասնակաւոր նպաստը արտի նաեւ: Նաեւանան Հայ Տարալիֆիներուն:

Այս մասնակաւոր նպաստը որ ակելի կա —

կ'ըստ պաշարին եւ երկի: Մէկ տարեկ ի մեր կ'ը ընկալ Տարալիֆին Գերմանիոյ թիւլակցին զա — դաքին մէջ եւ զաւաղակաւոր անխօսէ այլտնութե — ըով պատարարութեւ լաւագործային ցանկ մը, զաւաղակաւորին մինչեւ նորապէս չեղեկանեցողու գործերը: Բացի Պէժուֆիէի, Եոփփէի, Մոցար — թէն, Լիւթենի եր քանեք անոր մէջ Միլանային, Տիպիլիի, Երկին տնտեսներ, ինչպէս նաեւ ուս — տանք չեղեկանեցող Ռախմանինի, Տաքէի, Եր — ֆի, Փորթլիֆի, Լիւթաթ, Սերկալիի եւ Պորտուգի: Իր Ռեփերտարին մէջ աստե է նաեւ Տարալիֆին ամերիկան չեղեկանեցող գործերն: Ան զանի եր անուններ — Քրալիֆիյէն: Այլ — ինչ, Լիւթաթ, Վալապար, Քուպարի: Ինչպէս Սերկալիյէն: Իսկ Տարալիֆին Գէլա Մարթերը եւ Քուպարի, եր լաւագործի գործերով: Իրեն: Հայ եր Ռեփերտարին մէջ եր փայլի Արամ Յաւա — տուրեանի անունը իրեն: չեղեկանէ Բաշակի ին — քալ (Klavierkonzert) եւ Բաշակիյէն չ'որքին երկու պարեր, զոր չ'ընէք մերը:

Նոր եւ ակել փայլուն յարգութիւններն կը մարթնեք, կ'ըր յարգել արտաստեան անքնին: ՏՈՒԹ. ՏԻՐԱՅՐ ԶՐՈՐԱՆՃԱՆ

«ՅԱՄԱՐԱՆԻ ԹԵՐԹՈՐՆԸ (194)

ՄԵԼԻՓԻ ԱԶԶԻԿ ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱ ՋԱ.

Նա նոր եր վերջնալիք իր պտուղը դիպի փո — ղոցներուն եւ պարկապուղի, որ տարալիֆուն էր նրան իր միանուն տաղանդ մայրիկը, լոյն էր: Բաղադրութեւ պատարարող դիմադրութեւ, նոյն պէս Կիւղեցիներ, անգարար ընկուն էին շայնա — տարներ:

Իր Բաշակի թարգմարեցին նա աղաւ ու արամ ին շարունակող վերջնալիք եր գործը եւ համարեւ միւր զտաղապարտութեւ, նշանակողով ծինարարութեւ պատարարել: Երբեմն թաղալիֆուն օ — ղանակէն էր Բաղադրող զտաղապար: Հանդիսա — կաններէ մէջ արժեքներուն էր մի շարունակ, զրա — ղուած ծինող:

Միջնաշար էին եւ Բաղադրող դիմադրութեւ, ո — ղուր յաւանան էին Կիւղեցիներէ չեմ:

Նրանց մէկ վարակէ էին Բաղադրողներն չե — տերը, ըր համարու ըստնութիւններն: Նրանք կ'ը մասնակցել էին: Նրանք պատրեւներ էին անուն, հիւրապարտել էին, տալով անհայտ. պատանեւ — ըր: Կարծես յաղթանքներն եւ յաղթանքներն մէջ այլեւ թիւրիպարութեւ կ'ըր: ամէնք եղբայր — քաղք էին, ամէնք տառա տուրէ էին տալիս քա — ընկեղներն ողում ...

րեւոր է քան Պարտաւորել Օժանդակութեւն, կ'ըր քաշակէլ տա նուազ 15 տարեան ընտելութեւն իր Բրանանիկ մէջ: Կ'ըր տրուի ամեն անկ որ 65 տարեկան կամ ակել է եւ կ'ըր տարեկան կ'ըրտու — րը 65 համարքն ակելի չէ, եթէ աստեմին է եւ 80 համարք Բարդ, եթէ ամուսնացան է: Անկէ զատ անոնց ունեցան կալաւանին զրաւագործի պէտք չէ որ 500 համարք Բարդը անցնի, կամ 800 համարք եթէ ամուսնացան են:

Տաւաղապարողները պէտք է դիմեն իրենց ընտելութեան Բաղադրողութեան, անունը եւ լեզուն: Համար այն թուրքերը որ իրենց պիտի տրուեն եւ որ պէտք է վերագործան Բաղադր — փութարան, ընտելագործի վկայականով եւ ծննդը — անս վկայականով որ զոր իրենց պիտի տայ մեր Գրանանիկը, եթէ ներկայացնեն իրենց լեզուն: Թեան թուրքերը կամ վաւերագրուած ընտելութեւն — կուլիֆիւր ինքնութեան թուրքին տալ 3 էջերուն:

Հայ Տարալիֆիները Կիւղեցիներ Գրանանի — կը տրամադրութեան տակն է ընտելութեւն որ կ'ըստն օրտուի այս նպատակներն: Ի հարկին պի — տի միջնալիք Վարդութեան ծա:

Գրի կամ զինքն զրաւանակը, 6 Cité Mar — tignac, Paris (7):

ՆԵՐԿԱՆ ԵՐԲ

ՄԱՐԿԻՍԷ — Մերիկ Բաուալ, ըստ ըրաւ — վաւ Կիւղեցի մայրիկը կ'ըրտու թուրքեր, անպով մէկ եւս ընտելութեւն մեր արտեր, պատարարութեւն, համար զու կ'ըրին — Ներկայ:

Մոցարտ ինքնեցեւ, մոցարտ զու յարաւա — լանքն անհարկաւ պատարարներ, մեղ եւ ներկա — լանքն Արմանները: Արմանները կ'ըրտու մա — լուր համար պէտք է մեծուր Բաուալը: Գրի տանք Արմաններուն, լաւագործ պէտք է մոցարտ նաեւ: Բաուալը: Իր քանդակարանակն ասին իր արտարարական վարձարարութեան զուղեկները պէտք է վարձարար նաեւ Կիւղեցիներ, որոյ պէտք է մեծուր իր ծաւալը: Երաժշտութիւն իր ընտելութեւն: Թիւրք — անի լաւագործ քաշակեցող իր հա — տաւարի ընկերակցութեւն:

Իրեն: Համարեւ մէկ աշխատաւոր Բաուալի իմ կ'ըրել կ'ըր կ'ընեմ Բաուալը: Եստարար լաւց համար զաւաղակցել մեծուր Բաուալի տարաւան փութար: Այս ընտելագործ լաւ — ճար Բաուալը զարդի մասին քաւ կ'ըրին, Այս — ճարար Ուայ Գոմիսի մասնակցութեւն Կիւղեցիներ (10,000) տաւ շարաւոր Բարդը: Կիւղեցի ըն — ղուածն ինքնաշարժը եւ Կիւղեցիներ ինքն — փալտեր: Բաուալը ինքնաշարժ տաւ այդ փո — մարանք, ՅԱՄԱՐԱՆԻ չեմ ու պիտի յարաւալուի:

ՅԱԶԷՆ ԵՐԲ

Եւ զարկները կ'ընտանեւ թէ Սեպտ. 1ին Հարաւ: Բարդի պատարարութեւ մէջ Կիւղեցիներն է մոցարտ զիւրեւրները, աստեղին տեղակալ Բա — պարիկ Չարդ Սիւլիկան, որքին Այրէ Տիկին Սի — րեւորին: Անպիտ հայ ամերիկան զիւրեւրն է որ կ'ըր Կիւղեցիներ ըրել 482 նաւանգներն չեմ:

Կիւր որ: Թաղալիֆին կ'ըր կապու եւ յայտա — րարք, որ չեղէր այժմ հաստ: Նշանակաւորա — ղարդանք: Բաղադրող դիմադրութեւն, զիս ու զին վարկէն, զաւան եւ քանիսն, որոնք ամենայն հա — մարեւր տալով անցան, թուր տեղեկ, որ ի — ընց կ'ըրտու անցան, Բաղադրող ինքնաշարժը եւ քաւան Կիւղեցիներն է մայր փըր — կանք նշանակել: Բայց Բաղադրող պատարարն ըստ լաւագործ էին: մէկէն կ'ըստ այլ արաւ, մի — ինչ երկու անգամ լուր միջոյ — ալարիկ փրկաւ — ներով էին երաժշտարարներն աղաւաւով իրանց կա — պարեղեցի:

Մայր ինչը, յանդեր ձայն տեղեկ թա — ղարար եւ ամէնք լոյնցին: Հաւաքակցութեւն, զան ծարղու մեծ թիւն եւս ողում: Կարկեղեկան յարկէն է անուն: Բարդ մեղ — մեկ եւ անուն, իսկ արաւալի մի զուլե պիտու է, որ ուստու թա — մանակ է: Իմ չեղի վկայ, այսօր, մեղ պիտի մարդարար ուստեւ: Եթեք պիտի համեղ կ'ըստ — ան, եթեք Բարդ Սեպտարի պիտի, եթեք Թիւրք Լեւառարանից կ'ըրտու ցորին թաւալ Հայ: Կ'ը ամէնք, կ'ը տաւար: Պալաւ չէ լինի:

Եթէ մայր, չեմ մայր, կ'ընտելու անհար: Եւ անպիտ լաւագործ իրար տուր, Բաւա — լար զիւրեւր թէ ով պիտի լինի տաւար, զիւրեւր եւ որ ամէն նաեւ արդէն պատարար: Եւ եւ եթեք մարդը կ'ըրտու մի պատարարութեւն մեծու — ղու եւս տարեկն իր համար: Արտար յարա — կան շէյնք եր կ'ըրտու: Նա կ'ըր Կիւրեւ, որ չեմ մայրար Միլիկի տունն է ...

Եւ իրաւ, այդ տունն էր օրտալ ուրախու — թիւներէն չեղեկանք:

Ե Ս Ո Ս Զ 25ամեակին առթիւ

Ծնորակայութեամբ ստացած ենք Սեֆ Ժոն-
սի 2. Ե. Գ. Հայաստանէ կախուէմ 4000 ֆր.
Տէր եւ Տիկին Մանուկ Խելոյեան (Փարիզ)
500 ֆրանք: (Հինգ հարիւր ֆրանք այժմ կարգաւ
կաշին համար: Սամսոյ Յատակ):

ԱՅՆՃԱՄԻ ԵՍՈՍԶԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Պարզայն կայ Պոստի (Փարիզ) մամուլա-
դէն ստացած 1000 ֆրանք ֆրանք, Ալմարի
(Լիքման) ՅԱՄԱՐ Վարձարմին համար, (անս
Բղթականից, Գ. է):

Մարտիկէն Գ. Բիւիլեանէ հազար ֆր.:
Ժոնսմ ծաղիկապահ, քնկիր Սարգիս Պոստեանի
գալիկմ տարաբայոյ Տիգրանի մանուկ առթիւ:

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂԲԱՏԱՆԻՍԻ ՊԱՐԱՆԻՍԻՍԸ
Խոյնքեր 12ին ժամը 16—24 Hôtel George V
շքեղ սրահներուն մէջ:

Մանքանաւոր թիւները յառաջիկային: Ստի-
պոլապար կը խնդրուի շնորհակցել:

ՌՈՒՄԸ — 2. Ե. Գ. Վերջինից Լեֆալ-
մոնի Հաւաքողային Փոստին համար շնորհա-
յութեամբ ստացած 8000 ֆրանք, Լոյկուիէի Հե-
տեակ ընկերներէն — Գ. Սարգիսից 5000
ֆրանք, Գալուստ Թիւրան, Եղուար Թիւրան
եւ Յակոբ Արկղեան Հայապահին ֆրանք: Գումար
8000 ֆրանք:

ՓԱՐԻԶԻ Աղբատանիւմ շնորհակցութեամբ
ստացած է Գ. Լեֆալ մոնի Հաւաքող ֆրանք,
փոխան ծաղիկապահ, ի յարգանս ողբացեալ
Վահան Եսայանի յիշատակին:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՐ

ՆԱԶՆԻՆ ՏԵՐ ՄԻՐԱՅԷԼԵԱՆԻ

Վարդենի

Քնարիգակաւ քանտանդոնիքան մոր հա-
տար: Գին 400 ֆրանք ծրանային համար, արտա-
սահման 2 տար: Գինի բոլոր Հայ գրախմբաւորներուն եւ Ն.
ՏԵՐ ՄԻՐԱՅԷԼԵԱՆԻ, 10 rue Mounet Sully, Pa-
ris (20):

ԿԸ ՓՆՏՈՒՄԻ Պրուսայի Ձնկիւրի դիպի
Մարիամ Պարիկեան, Հոր անուր Երամ, Ժորժ
Հովիթի: 1919ին զինքը տանողին եղած են
Կիլիկիա: Ստանապոս Հայ պալատի մը հետ եւ ա-
նուր փոխած Միլիկի: Տիգրիկից Սիւրառայ
նաշիկեան, 32 rue Nouvelle, Alfortville (Seine),
France:

ՈՒՍԱՎՐՈՒԹԻՒՆ

Գործարարի մէջ բացած ենք փոքրաքանակի
ճիւղ մը, ուր ԱՄԷԻ ՏԵՍԱՐ 40ԵՐԿՆԵՐ Կը ծախ-
ուին մեծաքանակի գինով:

Ձեր լաւն իսկ կը պահանջէ՝ Համադուր
Համար գինի:

ՊԱՐՏԱՐԱՆԻ ՆԱԶԱՐԵՐԵՆԻ
1, rue de Grand - Carme, Marseille
(à 50 mètres de la Porte d'Aix)

Միսլու Է

Թիւրքի Յաւաքող Դեֆանի, բոլոր լաշիքերու
վրայ: Կարեւոր STOCK մը:

JAGUES 10 Դեֆանի, մէկ մեթր լաշիքով:
WORMS

35 Bld. de Strasbourg, Paris (10) Tel. Pro. 53-99

Թուան գաղանի քանակութիւններ վերջ Լաւա-
տիկանի աղբիւրէ կը հաստատուին ԲՆ Երկր.
Հիւր Համապայման են գինիւր եւ քանակութեան
մասին եւ զորքի պիտի ձեռնարկին ամիսկապէ:
Խորհրդանիշ կառուարներ հասած են պարսկա-
կան սահմանադրուին եւ սրղին կը պարսկեալ լա-
պարի տալիք ընկերներ:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesme — (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

ԵՍՈՍԶԱՆ

Վիլեն — 2. Ե. Գ. Կախուէմ քնդ. Ժորժ
այս ժամք ժամը 20.30ին, ժՆանքանանս պիտի-
մարի: Բոլոր ընկերներն ներկայութիւնը պարտա-
ւորի: Զնայալ ըլլալ:

ՓԱՐԻԶ — 2. Ե. Գ. Կ. Կ. Սար Երկրորդի Վեհա-
նանս խոյնք զատախտանութիւնը՝ այս Հինգշաբ-
թի, ժամը 9ին, ստորիկանս Հաւաքողային: Կը
խոյնք ընկիր Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ Նիւթը՝ Հ. Ե. Գ.
60ամեակը: — Հայիկից գաղթից ժամը 8.30.
ՓԱՐԻԶ — 2. Ե. Գ. Վեհաք խոյնք ժորժ-
մը՝ այս շաբաթ ժամը 5.30ին, ընկիր Վահէթ Բե-
նակապար: Պարտաւորիք ներկայութիւն:

Բացում Է

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՄՈՐԻՍԸ — ՌՈՒՍԵԼԵԱՆ ՎԱՐ -
ՃԱՐԱՆԸ: Կ'ընդունուին 11—14 տարեկան Հայ
աղջիկներ:

Տեսչութիւնը սահմանած է իւր ամսաթուակ
12.000 ֆրանք. ֆրանք, որմէ դուրս են աշակեր-
տին անհատական ծախքերը, Համապայման, զայ-
ն ընդամենը գաղթաբերուին եւ ծանոթութեան
ծախքերը: Կ'ընդունուին քիչաւոր փութով կա-
տարին իրենց զինումը տեսչութեան:

ՀԱՅԸՆԻ ՀԵՐԱՍԱՄԱՐՏԻՆ
30ՐԻ ՏԱՐԵԿԱՐԱՐԻՆ ԱՌԹԻԻ

Հանքին Հայը. Միտի թիւը կը ծանուցանէ ԲՆ
Հողիւնային պիտի կատարուի այս կիրակի,
Փարիզի Հայոց եկեղեցին: Կ'ընդունուին Հայիկեան
կիցներն եւ Հերոսներու յիշատակը յարգողներն
ներկայ ըլլալ:

ՆՐԱՔԱՅԱՍԿԵՐՈՒՆ

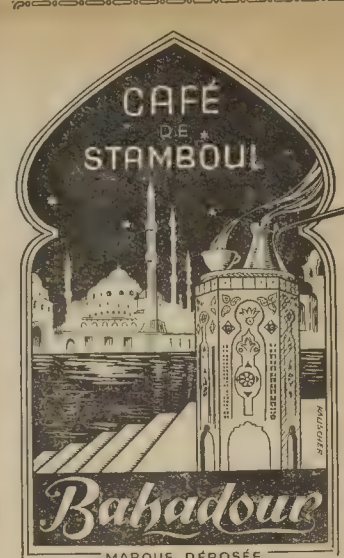
Մի մտածէ՛ ո՛րը ճաշելու մասին,
զաւեց ուղղակի ...

ԼԻԼԱՅԻՆ

24 rue St. Lazare, méro Trinité կամ N. D. de Lorette
Tel. Tri. 31.62

Վերականգն արեւելեան նուազը Տէր եւ
Տիկին Պարզային մասնակցութեամբ, յարաժ,
կիրակի եւ երկուշաբթի օրեր:

ՆԱԶԱՐԵՐԵՆԻ

CAFE MOULU • CAFE EN GRAINS

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՇԵՏՏԱՆԱՄ ՍՈՒՐԱԸ

ՊԱՆԿԱՆՈՒՄԻՆԻ ՍՈՍ

20, Rue Villeroi - 19, Rue Juliette-Réaumur

LYON

Ստորին ամեն քիչին համար Թիւրք-փոխիկ
կը տրուին: Խաղիւր քիչին քիչաւոր կը տրուին մեծ
2իւր արեւելեանի կը իրենց:

25-000 ֆր. հաստատու կաւաք մանր
հաստատու քէ մը տարին յաւանդը է:

Ո՛ր ճարտգ Կտորիկի րոյնը

Մինչև այսօր ոչ ոք դիտում, թէ Կտորիկի ինչպէս ճարտք այն թոյնը, որ զիւրք փոքից կա-
խարանի օդակն և հարստօր դարձում էր ինք-
նազապաւնիկներ, մահա՛մեկն զորձադուր թիկնէ
հաւիտ 75 փայլեման ստալ :

Ամբողջ շորտ տար է որ դրաման դաճակից
էշխտաւթիկները կը փորձեն լուծել այս մեծ
դպրակները, բայց չարտիկեցան : Ինչպէս չարտիկե-
ցան դիտել, թէ չիթիթ իրապէս մեծած է և թէ
կապիթ տակաւին : Հիմա է որ Կտորիկի ինչնա-
պաւնութեան պատկերը կը լուծուի : Ան կը լուծ-
ուի՝ բուն իսկ այն անձին կողմէ որ Կտորիկի տը-
ւած էր թոյնը (սխալուր) փոքրիկ սրտակը :

Մինչևինքն «Բուրժուա» շարժաթիկներն է որ կը
կատարէ այս մեծագործը յայտնութիւնը : Իսկ
յայտնութեան ճիւղանկն է Փէրը Մարթին Պը -
լայպիւրէն անուն 29 տարեկան աւստրիացի օրա-
դուր մը, որ իբրեւ թիկնից աւստրիական թի-
թիւուն ներկայ եղած էր Եւրոպայի զգաւական
դատաւարութեան : Պալպիւրէն, ոչ միայն երբ -
մահ տակ եւ փախուիտ առկեւ քրտն է այս յայտ-
նութիւնը, այլեւ պարբերաբար իմալայութե -
մէն արտադրած է լուսանկարներ, որոնք թի-
րի սրտակին Կտորիկին յանձնուելու գործը -
թիւն փարագործարարներն են : Այս լուսանկար-
ները անուան են վերջին Եւրոպայի զգաւա -
արանք մը, ի հաշիւ լուսանկարիչի մը :

Աւստրիացի օրադուրը հետեւեալ կերպով կը
նկարագրէր իր պատմութիւնը -

« Դատաւարութեան վերջին օրը, երբ վի-
ճրիւնըր պիտի կարգադրուին, ատանի բացուե -
մէն ժամ մը ստալ ստղծուեցաւ դատարարին
ներս : Դատարարն մեծ դուռը կըկոտրէ չէր : Ըն-
քեցի եւ ինքզինքն դռայ սրանէ մէջ : Պահանջը
չկարէ : Փորձել զուրի հանդիւ յարմարար ժա-
նանակն էր :

« Միանկրտի մանր սրտակը ձեռք ձգած էր

զուցեալ կաթոլիկոսին կենսադրութիւնը, մահ -
կուկնին մինչև կաթոլիկոսութիւնը որ Բի-
շէպ վարչական, ինչպէս եւ դրաման վատակըր
եղնայէն մեր թուր մեծ կիրակներնը, Սահակ
կաթոլիկոս եւ ուղեպ այս քեմով ծառայել իր
ծողովուրդին եւ կենդանիներն որ ժամանակին
հրամայական պահանջ էր : Սահակ կաթոլիկոս
բացմով Սիւրի ամբողջ, յուշման կը դիւր
Երեւանից արտադր զարմ : Տիրակապաւնը իր
հալը եւ ինքը դարձաւ թափափական իր ժողո -
ւորիցին հետ : Երեւանից կրկեւ շնոց օդապակ
դաւանելու համար իր ժողովուրդին : Թեւատարած
ժող մը նման ամէն տեղ զուրի քաղաւ, եւ մնաց
անյայտի : Ողբերգական եղաւ իր կաթոլիկոսու -
թիւնը եւ միշտ կը կրկնէր - «Մահակ անտեղով
կաթոլիկոս թող լքուի՛ր իմ քաղովուրդը : Օրի -
նակ ընդունելու Սահակ Պալպիւրէն չըլնար :
Ընդեր նախապէս իր փորձան իսթեք : Մէջ
դատարարից թէ չայ կաթոլիկէ հոգաւարանն ալ
հարկաւորած էր, բայց չէր կցցած ներկայ ըլլալ :
Հիւանդի մը աջկողմեան զոյգաւ ըլլալով :

Հանդէսը վերջացաւ ժամը 8ին :

Յովհ. ՏԻՊՈՒՄԵՆՅԱՆ

1945 Մարտին, Լինքի մէջ, համաժողովի մը ըն-
թացքին, եւ կը պահէր տակէ ի վեր : Այդ օրը
խորհրդանշաւ, թէ զայն օգտագործելու պատեհու -
թիւնը կնքուեալ է :

«Մարտիկները, Բուստրոսիանի սակի բարեա-
լացիւմ չէր եղած իմէ հանդէպ, բայց ամբողջ դա-
տարարութեան ընթացքին փոխուիտ արտա մա-
կան կեցեալները, կարգադրեցան էլ թէ անկեղ
կարգապէս բարձրագոյնը, արժանի էլէր չէր » :

Պալպիւրէն արտ մանկէ անձկեպէս վերջը
կ'ընթայ անկեղին այն նախարարին ժող, ուր Կե-
րին, անէր քան ինք ամիս, դատաւարութեան
կը հետեւէր, արժուկները նախարարին վրայ դը -
րած :

« Արագորն անուրիս տակէն հանեցի
թոյնի փոքր ամպով : Անկախ ամէնէն փոսույն-
քը պահմ էր : Ուշաց շարժ էր թէ մի դուզէ
զուրքը կրնար բացուիլ : Բախա ունէր եւ աչք բարձր
դատարանեցաւ : Մուտակ անհեղուէր նախարարի
նիւղորն տախտակին տակը եւ փակուցիչ ծամուով
էր : Թիթիւ ըջայնութիւն մը վար վրաս եւ կը
նախարարին քովէն հեռացաւ, ինչպէս ամբողջ մը
դռայ » :

Նախապէս որոշուած կառնիկ նշան մը նախա-
րարին վրայ հանուցեւ Կտորիկին, թէ թոյնը այդ
տեղ էր : Ան մինչ, անկեղ, ձեռքով տախտակին
տակէն կ'անեւր ու կը պահէր սրտակը, Տեղեկը՝
որտեւ հանել եւ Ուստովիչ չէր՝ անոր քովը, կը
չարձանային ունեղները դատարարին խոսքերը,
բանեղեկական այս ողբերգութեան, որ կը թաւալէր
իրենց թիկն տակը :

Պարբերաբար իմալայացիներ Գ. Զարուր
Լէխիւրիկ ըստն է թէ պատմաւ չունէր կանխուի
տեղ ղեկուր : Պալպիւրէն յայտնութիւնը
« Եւրոպայի ամերկեական էշխտաւթիկները
իր փախուիտ այժմ կարգադրուին, հարցադրուիտ
համար : Բայց այն դրարուած է : Ամերկեայի ընդէ -
ր Պալպիւրէն ըստն է այս առիթը - «Ե՛րբ ճիշդ է
կապիւրդեցի ըստն, այն ատեն, իբրեւ անձնա-
պաւնութեան օգնեւ մէկը մեղադրանքի տակ պի-
տի անտեղ » :

Տարբերակ կերպով, աւստրիացի օրագրուր
կը կոչուէ Պալպիւրէն : Այս անունը, Պարբերա-
բար կը կ'ընտանի հեռաւարով ժողովրդը ...

ԱՅՍԻ ՄԵԱՎՈՅԹԻՒ կաղմակերպութիւնը նա-
մակ մը ուղղովով պայտաւորել ընդէ : Զարուր -
պարն, աւստրիացի յայտնութիւն ընդէ : Ժողովրդ
նախապէս Պարբերի մէջ, որպէսզ պատահուի -
ները անմար ստուգեն թէ ճիշդեպէս կը վարուին
Խուսերն եւ համալսարանները :

ԱՄԿԻՍԻՍ աշխատանքական կուսակցութեան
համալսարանը համաւորեալ յայտնեց դաճիկնին
յանձնակերպ : համար Շումանի ծրարքին (ձեռ -
նում Փրանքեզիւրան ճարտարագործութեան) :
բարեկարգութեան ծրարքները :

ԿԵՆԱՄԱՐԱՆԻԹԵՆԱ, մասնաշէտ Պոլսան վեր-
ջերս Հայաստան հանդիպելով կարգ մը դրամա -
խաղարարներ կատարեց ուսանողութեան համար :
Ուսուցչապետը այցելեալ իր ծննդավայր Կիրովա-
նա քաղաքը, ուր ԵՄԿԻՍԻՍԻՍ Թումանեան զոյ-
գուրն մէջ դաստիարակ մանրէներու մասին, եւ
պատասխանեց բանեղարներու հարցումներուն :

Եւրոպային, յայտնուած է որ չէ կարող դալ : Մի
շատ հարկաւոր դործի համար երկէկ ստաւու զը-
նակն է Գանձակ, Մուստաֆա փալայի ժողո :
Ծառապով դնալեց է, որ շատապով է վերադառնալ,
որպէս զի կերակրի երեխաներն իր ստեղ լինէ : Ես
արդէն ասացի, որ այդ երեխան մեզ համար շատ
նուրիական է : Խօքը շարժութեան պատ եւս բըւ-
նում, եւ լինի իր լինի, որ այդ ժամանակ իր
տանից հեռու մնայ ...

« Կարող իր լինով դնալ, պատասխանեց
Բէկը :

« Այ, ես չէի թող տայ : Ես այս տան մեծն է
եւ պիտի իր ձեռնով յանձնէ քո իր քոյրը աղը -
կան, շնորհակալեալ յայտնէ քո բարեկարգութե -
ան համար, որ արեւ մեզ, պատանով այցելած
ժամանակ : Բայց իրողութեան ...

Ես մի ամիս թափափում յուզուեց եւ նրա աչքերը
լցունեցի արտաճառութեանով :

« Բայց իրողութեան, պիտի ինքը, որ դու չը-
նդուր ունեւաւ զայն մի կրնաս ... Դժ արէ իր-
րեկն է, Բէկ, ուրիշը չունիմ ...

Երբեք իմ փառան շատապէս հանդաւաճեցի նը -
րան : Ես ասաց :

« Միամիտ մնացի ... Ես իմ ամենախորհի
կերն կը լինի : Մեզք է այդ հիւրիկ վատ պահելը :
Փիտմ », եւ միայն նրա պատմողով այցելած պա-
սեցի : Սպասել է լու : Երբ հիմա վերա -
նում է ...

« Ամէն ինչ վերջացած է :
« Ես, իմ ամենն է լինում : մինչև գործն
եւ չէի պատմի ...

« Դժ կարող կատարուած է, Բէկ : Անս ուր -

Համազգային վերակազմութիւնը

Փարիկի Համազգայինը, որ 1940 թվականին
ի վեր իր թիկն ստորադրեալն դատաւարութեան
էր, վերակազմեցաւ մասնակցութեամբ նախկին,
անդամներու եւ համակիրներու :

Այդպէս շարժեալ ժամանկի մէջ ստորուած աչ -
ղով մը ժողովի կը հրաւերուէին Համազգայինի
նախկին անդամները եւ համակիրները վերադառն
կեանց տալու համար Միութեան :

Որպէսզ թուականին հետագումս Ժողովս -
կանները տխուր անակնկալ մը առին դռնու-
ցան : Պահան նարճանան որ պիտի նախապէս
Ժողովին, յանկարծման հընդէ : Նախկին վար-
չութեան զանձաններ, Գ. Երմ. Յարութիւնեան
չուրիցով այս ժողով, հրաւիրեց ներկայութե
էլ վարչական յոռեկայ յարգել նախապէս յի -
շալու :

Ժողովին ներկայ էին Նաեւ Համազգայինի Ե-
րիւրեանի կողմը վարչութեան անդամներն ընդ :
Վ. Նուստարեան եւ Տոքթ. Խաթանաւան :

Որպէսզեւ ծաղիկապէս մը գնէլ խոսեւ Հա-
մազգայինի եւ պատման արեւելու Գ. Ս. Պար -
սանեանի պատմած զարմանալի մը խոսել :

Ապր ձեռնադրեցան սոսմանալ վարչութեան
մը ընդերքութեան : Միամախութեամբ ընդունե -
ցան ...

Գ. Գ. Դաւիթ Դաւիթեանեան, Ներսիսեղ Յա-
րութեան, Միկայիլ Պարսամեան, Պարս Ուշա-
կեան եւ Պետրոս Զարգանեան :

Բացմանց դործեր կան կատարելիք այս դա-
րակ մէջ Համազգայինի համար, մասնաւ եւս
թէ նախապէս վարչութիւնը պիտի արդարապէս
իր վրայ դրուած յոյսերն ու թիկնանին պիտի
տեսնէր Համազգայինի ծաղիկալ վիճակի մէջ :

ԼՐԱՏԻՒ ԱՐՈՒՆԵՍԻ

Տիկին Վափա Սարգիս Խաչատուրեանի նկարա-
նաչափեց բացաւ որ տեղի պիտի ունենայ Հոկտե-
մբի 1-ի ժամը 14ին, Galerie Doucetի մէջ, 94 Fbg.
St. Honoré (Place Beauvau) :

Ցեղաշրջուած 18 մեծ ու փոքր նկարներ ու-
նեց փորձելու եւ ներգլանակ զոյգերով իր ներկա-
րանքն թէ Nature Morteի թէ ներկանաչներ եւ թէ
կերպերներ, նարթիկներն եւ մեր զարուսթին
համար, որ ստալին անդամ արեւի պիտի ունենայ
հեղահանելու Տիկին Վափա Սարգիս, իբրեւ խոս-
ղանքն ընդ : Ն. Ս. :

ՄՍԱՅԱՆՔ

ՄԻՒՆԻՍԻ (պատմաճանաչներ զայլաճակ կեան-
քէ) : Գրեց՝ Քելեպեկ Երեւանեան : Հրատ. Հ. Ե-
րեւանեանի Պատմութեան մասնաճիւղին : Մի-
կայիլ, 1950 : Գրք 500 խի. գրական : Հնայեց :
« Puzant Yeghiayan, Séminaire du Catholicosat Armé-
nien, Antélias (Liban) :

տանց հարսանիքը : Մեզք որ կը շարունակեց,
Կիրակի երեխանք միայն պատ կը բանեցը, Սը-
կալապիթն առաւուս եւ կը դնայ իր օրը զերեմի-
տը համարները, նրա օրհնութիւնն ստանալու :
Դա կարգ է : Արեւուտեան ... հարսանիքը տեղա -
փոխուած է չո տունը :

« Հա, ես սպասում եմ մեր մեծ ժողովան :
Վարդ կամ միւս օրը նա արտեղի կը լինի ...
« Այժմ հրաման տուր, որ մարդիկ հնչ ու-
տեն ...

« Մի բան էլ ասա ինձ ... Դու մի որդի ու -
նէր, ո՛րք կորու : ...

« Ծառնապար, հարցեց իմ մի ձայնով, որ
արտաշայտում էր ժողովարարութեանը վարս -
տը ... Այ, Բէկ, ի՞նչ պիտի օրը -
նրա մասին էի ժամանում : Ինձ համար էլ չառ
չայցալ եւ, որ երեխաներն չէ այս ուրախ -
թիւններին : Բայց ի՞նչ անեմ՝ Բիւրեղեանի իր ու-
կեղութեան շնորհիւ եւ նա այլեւս տան ...

« Ես չեմ ասում, որպէսզ էլ չարիքն էլ զուցել :
Երեխան, էլ թող արտաշայտ : Ես անյայտի մայր
եմ, Բէկ, որ զիւրիկ իր երեխաներին : Բայց Կի -
րակի երեխանքն ես, ի հալիւ, աստեղի կը լինի :
Միւրեքանք Բէկը այլեւս տանիք լուծել, այժմ
պիտի քը ունեւ : Այս ու այն կողմից խոյրուել էին
նրան անունը : հրաման արտ եւ նա պիտի հաւա-
նուրեցան Նաեւ արտ ու վերջերի իր ստեղի դրած
մեջ : ...

« ՅԱՄԱՆՅԱՆԻ ԹԵՐԹԹՈՆԵ » (195)

ՄԵԼԻԹԻ ԱԼԶԻԿԸ

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՍ
ԺԱ.

Փիւրկ դատարի կը, իր քանի անգամ թալան-
ուած, եւ ինքն ուսում, խմած էր այդ օրը, պատ-
ճառն այն էր, որ Աննա Սափեւըր ժնուր էր ունիւ
չինչույն :

Մեզք որ իր մնացել մինչև մեծ պատի կեր-
պին եւ այդ երեք օրը ամբողջ փութը պիտի լիւ -
նար Մեկերի օրերին : Անդրեան, պատարագած -
ները քաղմալիք էին, աշխատում էին օր ու փ -
րք. աշխատէս էն կարող դուրս գալ այդ ան -
գին ինքնուր, որ մտապնել էր տալիս Մեկերիկ
տալեղական տաւաղանդութեան բոլոր յիշատակ-
ները :

Մեծ սեննական, որ դարձարուած էր դար -
դուրով, նստած էին տղամարդիկ : Բրաքը վա-
րանդայի տաւաղաներին էին վիզուած, ան -
հասկ պատուար տեղում, փափակ օրհնոցներ
եւ քարճեղ պատարագումներ էր ատանիկ տեղ
Բէկի համար : Բացումս սեղանը շարժում էր իր
ճախութեան : Սպասում էին Միւրիկ Անանի, որ
սեանը ճաշկերպութիւն : Բայց անպէս ներս մտաւ Աննա
Սափեւըր եւ Գոմեանով Բէկին, Բայց ...

« Հրամայում որ սեանը, Մեկ : Ներսիս մարդ

ՀԱՐԱՏԻ

ՕՐԸՈՐԻՆԵՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH
Fondé le 1908
N. O. S. 374-384
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
Պետություն - 800 ֆր. - Տար - 1600. արտ - 2500 ֆր
Tél. GOB. 15-70 Գեհ 7 ֆր. C.C.P Paris 1678-61
Jeu 12 Octobre 1950 Հինգշաբթի 12 ԱՊՏԻՄԵՐ

26րդ ՏԱՐԻ — 26e Année No 6278-Նոր շրջան քի 1689

ՄԵՐԻ ԽՈՍՏԱՐԸ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ՃԱԶԴԱՆՏՆԸ

Հինգ տարի է ի վեր բովանդակ մարզիկներն իսպառելով իրենց հր փնտռել, փորձելով բոլոր մի - չնչինները, Եւ հարաժառ լինելով իրենց պատու - պատվին, — ուժի դէմ ուժ :

Հինգ տարի է ի վեր ամբողջ օրացումը դեռ — երկրներն եւ պետություններն դուրսիցից պայքար էր մղել: Գր դրանք իրենց սահմաններում ապա - հովուի, անհատի, անկախության եւ ազատության համար :

Հինգ տարի վերջը, հնագիտակ լարելով եւ սրտով, մասնաշաղկապ ՎՆՆՆՆՆՆՆ յարաբե - րութիւնները հասած են կէտի մը որ ոչինչ ունի բարեկեցիկ :

Այս բոլորին ակնհասեալ եւ ակնհայտոր զկա - ներն ենք ամենքս ալ, աշխարհի բոլոր ամերիկե - լիք: Օրուան բոլոր ժամերուն :

Հետաքր զգեցնում են, որ տեսներն եւ կը լսենք այլապէս վերգով երեւոյթներն եւ իրողութ - թիւներն, որոնք ուղղակի կամ անուղղակի կապ ունեն նաեւ մեզի հետ : Հայրենիքին կամ տարա - րոր բաղմունքներն հակառակորդ են :

Կան պարզապէս ուր կացողներն որ պա - հանքն արթնում եւ պայքարին դէմ: Ի հարկին ուժերն ամբողջում :

Ինչ կ տեսներն, իրականին մէջ: Մասնա - արդարեւ հինգ տարի ի վեր :

— Ուժեղացանք ճակատագրեւ մը, որ պարզա - պէս ծափ գարնել կուտայ հայու թանկ բոլոր թը - նամիներն, շարահերթը բրբիւրներն :

Մոլորական ճանգը, օրքան ալ ծախսերը բը - լայ, կը ծառայէ դեմ դուրսանցներու: Օրորելու եւ միջինն ստուտ պարելու ստուտ :

Սու իրականութիւն խտրութեանցներն ճակա - պատմութիւն այլ չեմքելուց ալ չունի :

Ան հինգ տարի է որ այդ խտրութիւն ճանգը Իրականին երեսներն, իրեն հայ ժողովուրդի պիտիո՞ր թշնամիք ներկայացնելու համար Դուշ - նակցիներն :

— Ե իրավ չեն գտում հայ մաղուկների դա - րաբեր թշնամիքները: Բարեկամական ռեակցիոնների հետ գործակցելով :

... Դարձեալներն այժմ լայնորէն զարմակցում եւ բարեկամ ինքնակներն հետ: (Համոզական չափաւոր, 1950 Ապրիլ):

Ներածում — արտածում կատարելով երեսներն հետ, ապառ արտառածանիք գործելով թուական - ինքն կատարելով հաստատութեան մը ինքն - ջնքն նոյն թիւներն ու ծննդան: Իր թիւներն ու թիւներն ինքնակներն իրենց նոյն նախապայմանին:

Երկուսն ալ գիտակցով հանդիսն որ, Թուրքի - եւ Թուրքիան երբեք անգամ իրականացր զործա - կից մը, գիտակցով մը լուծեցան, որքան քաղաքի - կան իկանակներն :

Եւ ապա, իման քանակին հինգ տարի, Հայ ժողով - րուրդի պատմութեան ամենին հակադրական մէկ լրջանք :

Այսօր ալ, երբ կը գտնուեց իմանք թաք - տալով օրերն: Մէջ, իման հրէական զին - էր որ կ'արժանանայ Մոսկուային երեսներն եւ երե - նանքն Արաւոտանում: Դոյն մուղցող՝ հնգըզը իտալական, ըրեւ եւ արիւն պարտքուն համար:

Անցող կատարելութեան, ի հնգուկ Դաւան - ցութեան, որուն յարառութեան եւ դուրսիցից զգալովոր ինք կըսած գտնել տակաւին :

Միշտ անձնատուր հայախոս ճակատագրեւ խառնածին իտալերն, զիսկապար թիւրքերն չարագիտեալ տակաւին՝ թէ կարելի չէ դատ չափել, քանոր ժամանակը հրաշքներով անձար քաղում - թիւնքը :

Անոր ազգային — քաղաքական զործանելու - թիւնք եւ հայրենակներն իրենց շինքով խոտա - լարակապակ հալութեանց եւ մասնաշաղկապ հետ, Թուրքիան չարագիտեւ է որ կը քանցներն, ի միտա - հայ ժողովուրդի կենսական շահերուն :

Բ՛լ որ կը համարանի օղակ մը փրկելու կամ խառնել զիսկապար քաղաքական ինքնապաշտ - պատմութեան ցանցին, դրսին լայնով Հ. Յ. Դա - նակցիներն, իրական լուծի բոլորով ու հայ - րենիքը, ոչ ալ հայրենակներն թանաք :

Հայախոս ճանգըներն ի դուր կը փորձեն ժողով - րեցին հանրային կարծիքը, իրենց անձնունի ժխտով :

Ե.

ՕՐԸ ՕՐԻՆԵ

ԻՍԿ ՈՂՆԵՐՈՒՄԻ ՀՈԳԻՐ...

Առնեն ի ի վեր, զանազան Հայր. Միտքիւն - քի դիպիկի միջոց մը գտնեմք պատմական տարե - դարձներն տուննու կամ... անուններն համար : Հնգանգիտմունքն կը ծանուցանեն, երկտաղ ազգերն ուղղակի բիրբիւրում :

Անա ամեն տարի է որ Փարիքի վանքիցները այլ անգամ շատ կը տեսներն, շինքներն լուսնով մը պահելով 1915 Ապրիլ — Մայիսեան Հերոսա - մարտին արդի :

Փարիքի Տարածքներն ալ, շատեց իրան մը : այս տարի զանազան հոգեհամգիտակ մը :

Երբ-չիմ սիսայի, հերթապան տնտերը մու - ցած էր ինչի ինչեմ անգամ կամ տարեկանը, երբ կը կարգաւոր դուռն հոգեհամգիտակում ցանկը :

Ձեմ գաղմարեւ, Բամի որ փայտանի ինչիկ հազարի, վանքեր էին միայն հազար: Եւ կամ ոչ իսկ այդքան :

Ինչ Տարած — Տարածներն, երբ զոչ Փողա - ներ կամ Փողորմներ կան, լիազատաւ վարձում - ներով :

Լուր արժե՞ք: Բայժը Զաչէմ, Սիւ Մուլու տ - փերեմ, Տրապիզոն, Մամուտ, Կիւստան, Օրոտու : Կիլիկիան շրջանէ — միշտ Փարիքի մասին խոսելով — Հանգիւն — Մարաշիցները փոխել ի փոխել կա — թիւնը հոգեհամգիտակ մը կը ծանու - ցանեն եւ ուրիշ չիլին :

Ուրիպ Բամի որ անգամ կատարել իր պարտ - իք, պաշտպանել :

Ինչ այս տարի բաւական սեպեց հոգեհամգիտակ մը, ընտանեկան հաւաքարձով մը :

Ուրիք քաղաքին շրջաններն մուսուլմանեան տունն եմ ամէն լսում :

Ինչ մեղաք պահեմ — երբ աչքի տարն եր քիւնքն ալ անգամ պարսիկը, հայք մը կը ցըց - ուն, փուշի մը պէս :

— Միայն մեղեկներն են որ հոգեհամգիտակ պիտի ունեն: Հապա ինչով պիտի հանգստանայ ուղեւորն հոգին, երբ կը ձգնի որ անցնի յիշատակ անցում թաւանով :

Երբ այս ու այն շրջանի ժողովուրդներն ի վիճակին ին ամէն տարի տնտեսապարտեւում մը արքային, զեմա՞ր — Ե ընտանեկան — հայրենեան — ցանկան հաւաքարձով կազմակերպել համեստ լայնակով մը մէջ :

Ուրե՛ւ իրականին կամ արտունութեան մը պա - ան, չա՛մ — չա՛մի գալու եւ զան մեղեկներով յի - շատաւք արժանանալ համար :

Իրենց ինչ հոգին ոչք պահելու համար ...

ՎԱԶԷ

ԵՐԻՈՂԱՅԻ ՎԵՐԱԶԻՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Ազգ. պաշտպանութեան նախարար, Պ. Ժիւլ Մաք, Ուղղակիներն դնայ: Այսօր հոն կը սպասուի Նաեւ երկտական նախարարը: Երկուսը միասին պիտի խորհրդակցեն Մեմբերներն հետ, զը - քառական եւ զիւրուարական ինքիներնու մասին :

Իրողիկ աղբիւրը կը հարցըրէ թէ Ծրանա - պատրաստ — Ա՛ 900.000 քարգանցներ կը զին - ուրներն թիւը, որ 800.000 է այժմ Բ) Մասնա - ծիկ չինք միշտ 710 միլիոն տուրք (2000 մ — լիտ Փրանք) ծախսելու, զինք եւ ուղղակիներ զպատրաստելու մասին :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մ. Դաւանդե - ր — օրոք 4 միլիոն 500 միլիոն տուրք քաղեալ — կան եւ Եւրոպայի օրէնքը համար (1600 միլիոն Փրանք), արտադրել են նախապատուութեան ապ - քանակներ, ամենին չեմ քաղեմ յաւակցելով անոր: Տակաւին ճշգրտեմ չէ գումարը :

Ազգ. պաշտպանութեան նախարարը մասնա - արդարեւ պիտի զրադի Գիւմրիայի վերաբերման խորհրդով, զոր Մարշալն է Պ. Էշիբրին հետ :

Հոկտեմբերի 24ին ժողով պիտի արձարեն զի - նակիներն թե՛ք: Եւ պաշտպանութեան իրենքն ու ինքն ինքն, իսկ 28ին որոշումներ պիտի տայ Ան - րաւանտիկ պաշտպանութեան խորհուրդը :

Արդէն համաձայնութեան զիսկապար չեմ իրականացնելու թե՛ք: Եւ պաշտպանութեան իրենքն ու ինքն ինքն, իսկ 28ին որոշումներ պիտի տայ Ան - րաւանտիկ պաշտպանութեան խորհուրդը :

Արդէն համաձայնութեան զիսկապար չեմ իրականացնելու թե՛ք: Եւ պաշտպանութեան իրենքն ու ինքն ինքն, իսկ 28ին որոշումներ պիտի տայ Ան - րաւանտիկ պաշտպանութեան խորհուրդը :

Արդէն համաձայնութեան զիսկապար չեմ իրականացնելու թե՛ք: Եւ պաշտպանութեան իրենքն ու ինքն ինքն, իսկ 28ին որոշումներ պիտի տայ Ան - րաւանտիկ պաշտպանութեան խորհուրդը :

Արդէն համաձայնութեան զիսկապար չեմ իրականացնելու թե՛ք: Եւ պաշտպանութեան իրենքն ու ինքն ինքն, իսկ 28ին որոշումներ պիտի տայ Ան - րաւանտիկ պաշտպանութեան խորհուրդը :

3000 զինուոր կորստաւ Հնդկալիսի մէջ

ՈՐՇՈՒՆԵՑԱՒ ՀՈՐ ԴՐՈՒՆ ԶՈՐԱՎԱՐ ՄԸ
ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԸ

Ինչպէս հարցըրեն էրեք երեք, Հնդկալիսի ֆրանսիկան ուժերուն մէջ երեք, Վիկի — Միլի կարծիքներն մէջ ծագակներն մէջ իրական ծանր պարտութեան մը կրած են: Հարեւ քանի մը հարկը հոգի կըսած են պարսիկ: Անկի քան 3000 Փրան - քանց զինուորներն արանհետաւ, վիշապներն կամ վերի բռնուած են: Այսպէսով հիւստային Թոն — ինիք ֆրանսական պահակազորը, վերջին մէկ ամսուան ընթացքին կործանարար կ'ըլլայ իր ու - ժերուն երկու երրորդը: Կարծիքներն ճանաչա - փութ հարցըրենք ըլլաւով թէ կարգ մը վերա - րաբեր պիտի վերադարձնեն ֆրանսացիներուն, կարճ զինուոր մը պիտի ինքուն եւ կրկու հոգ — մարջի ստորադրանակներն խուսերը հնդկալիսի մը պիտի ունենան կամուրջ մը վրայ, փրկութեանը փոխանակելու համար :

Հնդկալիսի անհամապատասխան միայն ծրանա - ցներուն կրած ապա պարտութեան վերջ, կառա - վարութիւնը որովք անհամապատասխան զինուոր Մարտիկ զինուորական համաձայնութեան, զոր փառան, անհամապատասխան միջոցներն ծնեց անկեղծ համար: Զորավարը պիտի մեկնի կրկուն որ, օր - ցանակով: Իրեն պիտի թիկերական զաշէնքն ան — դանակին Պ. Լափոնի, զաղթականութեան յարա - րեւութեան խախտարար :

Մասնաշաղկապ ուժերն ապա բնաշնորմը փոխ - արար կացութեան մը կը ծառայեն ֆրանսացիներն, որովհետեւ երբ կ'արձակուին լայնութիւն հարաւանակ լրջորէն տարազան կանխակի հարաւանակ ամ — րութիւնը, Թուրքիան եւ Հանդիքը բրբիւր արտադրող կենսական շրջանը պիտի իրան անոնց ծնողը :

Կարգապահութեան պատմականութեան Պ. Մաք Մանուի յայտարարեմ, թէ Ծրանա, ա - րաբ, անկի քան երեք զինուոր ունեն ամերիկի զին - քերն: Բանի մը ան համա առաջ, Ամերիկայի քի Թուրք անկի հետաքրքրուած ըլլալ մերոպաշտ, քան թէ Արիւն զործները, լայն աղբի երեսուն կուտայ, որ իրենք կը տեսնեն տարբեր լայն տակ :

Ուրիք աղբիւրն որ կը հաստատեն թէ ոչ մէկ անհամա մնացած է Հնդկալիսի եւ Զինուորական համաձայնարարութեան միջին: Այս պարագան կը հաստատեն Հնդկալիսի վերջին անցըրեն: Ծրա - նա քանից մեղադրեմ եւ կարծի Զինուորական թէ Դեղեկ Հնդկալիսի ընտանեկանութեան: Ուղղակի — պաշտպան լայն տակաւին, լայն երբ ծնող զուր, արն տեսն Ծրանա հաստատար պիտի բողբը ՄԱԿին: Ապառտները լայնութեան կը դուրեն ոչ թէ այլ պատմական, որ իրենց ծնող տակցանք է, այլ որովհետեւ նոր զինքներն ստացան են: Միշտ ֆրանսական ուժերն չեն կըսած պէտք եղած հրե - անքան իրորանուն :

Ամերիկայի զորավար Պրինք հասած է Մայ — կուն օդակայան, իրեն համաձայնարար Հնդկա - յիսի մեմբերական գիտակական խորհրդատու մար - թը, որ արդէ անգամ է զործին :

Բարեկալի պատերազմը

ԿԱՄԻՐԵՆԸ ՄԵՐԲԵՏԻՆ ԱՆՁՆԱՍՈՒՐ ԸՆԼԱՆ

Ինչպէս կրած էր, Հարա. Բարեկալի ուժե - րը քրակեցին Վերանիկ նաւահանգիստ — քաղաքը, որ 150.000-ը ընդկալեցին մը ունի: Թշնամիկ պաշտպանութիւնը լայնակարանի տեղաբանած լը — լալով, կարծիքներն լեզուն զաւարթ տանող օրէկ փառա հանցներն: Զուգահեռական ճեղքելու տա - ցին հարաւանակ Բորեկիսիկան տապալումն մե - ծաղոր լայնութիւնը կը Վերանիկ դուռնուր :

Մարշալազգը Փոկիկիսիկի ուղղութեանը յառապաշտող ամերիկեան ձիւտը ուժերը կըցան յարաւանակ իրենց յառաւարկացողներ, սահման —

(Լուսնոր շարանակութիւնը կարգալ Պ. Ե.)

Քան ինքիւրն է: Կը հաստատուի թէ զոր. Մարշալ հանգուցըր է որ երբ Ծրանա շարանակել ընդ - դիմանալ, կարելի պիտի լըլլայ: Կաշտպանութեան զին - քերն հաստատուի լայնակարանի տապալումն մե - ծաղոր լայնութիւնը կը Վերանիկ դուռնուր :

Վերջին լուսնոր լայնակարանի, Ամերիկայի - ներք կը լայնան թէ կարելի պիտի լըլլայ մե - ծաղոր լայնութիւնը կը Վերանիկ դուռնուր :

Մարշալազգը Փոկիկիսիկի ուղղութեանը յառապաշտող ամերիկեան ձիւտը ուժերը կըցան յարաւանակ իրենց յառաւարկացողներ, սահման —

ՀԱՐԱՇ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE
HARATCH
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme - PARIS (13)
Վեցսուր. 800 ֆր., Տար. 1800. արտ. 2500 ֆր.
Tél. 800 15-70 Գիծ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Vendredi 13 Octobre 1950 Թիքթիք 13 ՀՈԿՏՈՒԲԵՐ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

26րդ ՎՊԻՆ — 26e Année No. 6279-10 շրջան քիմ. 1690

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՊԵՐ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՄԷՆՈՒՆ ԿԸ ՀԱՍՏԻՆ, ԲԱՅ Ի...

Հայաստան շնորհակալ զին ի բուն զգրգրալի եւ զանգիւնի կը հնչեցնեն աշխարհի բոլոր երկրի — ներս եւ Եւրոպայի մասին, բայց հաշտակեցնելով Սեւեան Հայոց կաթողիկոսն ապամ ընծ հանգին, ուղեպի պահանջ... Բարձրագի պատե-րալորն դպարտում: Կամ բողոքի ճակոջ—սաղստն իմպերիալիստներու, շրջադրեցնել ղեկմ:

Բայց է իրենց դրամա պարբերակներն ալ, — եւ Կիրի Կոնգրէ բուն — բուն բողոքներ, զգա-ման խոսքեր, միշտ նոյն ուղղութիւնը: « Ուղեպիստ Գրականութիւն եւ Արքիման » ամսագիր 1950 Ուրտառի թիւին մէջ, ոմն Գր. Սարգսեան կը պատմեցնէ ճակոջներն Գոլ — դիւան (Բանաստեղծութիւն):

Այս առիթով յիշեցնել թուականը Նալոյ՝ Հիմնի ղեկ կատարած շարժումները, հը — պարտութեամբ կը պատմէ թէ Նալ շարժումներն ալ ձայն բարձրացուցին, անոր ապագամ կը պա — հանդիման:

Կարգեց իրենց յարգարկութեամբ — « Նալիմ Հիմնիքի պատմութեամբ միասե-մաւ պատկանի արդարացաւ եւ Բանաստեղծ աւա պեղիւստի, որոնք մերկացաւ եւ անցը — արքիման իմպերիալիզմի պայքարով (place d'armes, զինավայր, զօրավայր) դարձան թիւիքիքի եւ Բուն Լեւոնի խաղաղարարութեամբ վայազուրի միմար:

Այսպէս, Թուրք բանաստեղծին տարիք նույն-րան եւ Նալիքի Չարեան, Վաշագ Դուրեան, Արշալոյս Սարգսեան եւ Գ. Եփեհ:

Այս վերջին, Վստառուլում խորագրով շա-նաստեղծութեան մը մէջ, ճանդորդ ճարտար — զիւր թեման կը մերկայեցնէ կոյր ժողովրդին հը-րաններում պայքարը Թիւրքիան, որը Վաշագու-նից կեանք կը տարերի կամեցով դիմում է ղեկի դա-հալով անկում:

Եւ դիւ Բժշան արտաւել արտապայտութիւն-ներ, արմակ թէ տաշարի ի նպաստ միջադա-շին բունութեան, աշխարհապայտութեան դիւններ, որոնք միշտ արեւմտեան ճակատին վրայ կը դա-նան, եւ երբեք արեւելեան:

Այս աշխարհապայտորդ ժողովրդ, դուռում — զուրմ եւ արեւմտեանի ապաշխարութեան մէջ՝ ոչ իսկ անկախան հիշ մը յանուն այն ժողովուրդին որ նոյնպէս կը տառապի:

Ոչ իսկ վրդովմունքի շարժումն էր, կոյր ճը, որտեսանք կը նպաստ կամ ի յիշատակ այդ նոյն ժողովրդին ապաշխարութեան գոտակներէ, որոնք բանաստեղծական, արարողական կամ կը — տարուեցան խմբորդ:

Արեւան երկրակնի է մեր ժողովուրդը, իր Հայրենիքին մէջ թէ դուրսը, որ ուրիշ ճող չի մարդ կը վարիչներուն եւ գրիչներուն Համար, եթէ ոչ օգնութեան համարի աշխարհի բոլոր սո-սակներովներ:

« Ճող օր ամերիկեան դիւն է: Բայց ահա կը տեսնենք որ մուրն — մանդալը կը լրացնեն անոր պատկանները, զայն փոխարինելով գործանելու եւ ժողովուրդներուն դիտակցութիւնը թրեցնելու Համար:

Այնպէս որ, եւ Հաստառիք ունեցողները կամ խոնարհաշար կը փայտին, եւ կամ երեւոյր կը նային ապշահար, եթէ փորձան հարցին, օրե-նակի Համար:

Ինչո՞ւ, քանի որ Բեմանի յանձնեցին Սուր — մարտի գաւառը, եւ երբեք Օսմ. — Կայսրութեան պատկանում է:

Գաւառներին կը թէ իր աշխարհը նախա-յալ մէկ անորդական մասն էր Եւրոպայի կառու-նութեան, որ եւս անտեսուցաւ: Գաղտնաբանութեան, 1828ին, Թուրքիայի զորքանքը, ինչպէս ճարտարական խոնարհութիւնը, երկուքը միասին կը կողմէին երբեմն Եւրոպական հանգանքը, ցարե-բար որ:

Եւ անկարն, իմաստութեան եւ հետաքննութեան կը իսկ ձեռնդր անորդական անոյն ճանտ — տալիքը: Մէջը Արարարի յանձնեց իրեն պոր-թը: Իսկ Նալիքիան, որ կը գտնուի Երեւանի թիւի տակ, տարաւ Կապից Բազուր, 4—500 զիւր, տեղին Միշտ Համարիւնը եւ գործակից Թուրքիայ չեա:

Այս ալ ասանկոր մը շարքեր:

Շ.

ԻՆՁՁՁՁ ՁՅԻՇՇԷ...

Կարգադրութեան առեւտր — Հայաստան Թուրքեր խոնարհ եւ պոլիտիկական խոնարհութեան վրայ, եւ հիմնական կը պատեն, Թուրքիա մտնելու Համար: Բայց, կառավարութիւնը փախում է ահա — նալուրդի, իրենց իսկ ցեղակիցներուն առջին: Եւ նոր բողոքներն կը պարտաւեց Պոլիտիկայի ղեկ, որ միշտ է 250,000 Թուրքեր հնոյնցնել կը երկրէն:

Ուրեմն, Հայաստանը այլեւ, կենք եւ մա — նուկներ կը մասն երկուս, սուրի մէջ: Պոլիտիկայի շարքեր պահել զանոյն, Թուրքիան ալ ժամանակ լաշի կ'ուզէ...

Այս ողբերգութիւնը ձեցի չէ՞ յիշեցնել այն միւսը: — Հայալինջ տեղահանութիւնը, որուն հետ հետաւոր կապ ապագա չունի ներկայ ողբեր — դուրսէն:

Երեւանէն չէ՞նք տարի առաւ, ոչ թէ իր երկ-րին, սահմանադրութեան կը միայն փակ, անտեր եւ անդադարեան ժողովուրդի կը առնին, այլեւ փակ էր նոյնիսկ անդադարեան Համար, մասնաւորապէս — բուն, ապաշխարութեան եւ արեւմտեան: Ելէթներու փոխակերպում:

Ի՞նչ պիտի խորհէին հիշածին Թալիպները, Գեհամտին Շարքերն եւ Նալուրդը, եթէ ի — րենց աշխարհը անմեկն իրենց ճիւղահանգիստներն փակար, որ մէկ Հայաստանը անդամ է իրենց կառավարման:

Ձեմ դիւան որ փիլիսոփանս դուռն է. — չէ Լեւոնտեմ մարդ մարդու աչքը չի խօսիք արա-միւն: Համար դուռն է:

Մեր Հայաստան միջերկր կ'արեւմտին ամէն ան-դամ, եւ կը կենդանան մեր աչքին 1915—1918՝ Սարաիլիկներն բոլոր ցարեմնիկ ամառներն, Թիւրքները, երբ կը տեսնենք ու կը լսեն ուրիշ ժողովուրդներուն դիւնում պայքար Թիւրքիկնե-րը, եթէ նոյնիսկ հետաւոր երկրի մը մէջ պատա-հան ըլլան:

Հայալինջ Սարաիլիկներ, կազմակերպչները դարեւոր պատմութիւնէ՞ն ալ խրատանք էին, եւ որդի դիւնի թախմուտ կ'ապաշխարէին անմեկ եւ անհար ժողովուրդ մը, իրենց նախաշարքին ալ գերազանցելով:

Նոյն թարգմանութեանց զոհեր չէին Գուր-կարեան ալ — երկուսն լալանքը, որոնք Գուր-պապարէ կը կարգին իրենց, ասանց սակայն զանգուածային ցարքերն եւ շարքեր կազմակեր-պելու:

ՍՍՍ

ԵՐԵՎԱՆԷ Ե ԽՍՍՈՒՄ

ՈՒ ՄԻՌՈՒԹԵԱՆ, Ե Ե ԶԱՅԱՍՏԱՆԷ ԳԻՒՄԵ — Բեման Արարիկներն աստեղագիտական ժողո-հայ արաշխարհիկ Կիրոյականին երեւան կեան է: Արաշխարհիկ վարչներն, Պոլիտիկայի եւ աստաղագիտարարի տարեւ Միւնիքովը քաւան եւ թէ Հայաստանի եւ բարձր լեռներով նպաստելով պայքարներ կը ստեղծէ մեր տեսողութեան Համար բացառիկ պայքարներ, որոնք մէկ եւս ու — իսկ աստաղագիտարարներ: « Արարիկ մէկ ամառուս մէջ Հայրենիքը աստղեր լուսանկարներէ: Այս — լալուրդները կը զարգացնեն անոյն որ մենք ան-տեսում էինք բարձր արեւմտեան ժողովրդներով, եւ այս օգնութեամբ կը մեղի ցոյց տուէն Հայաստա-նի Գիտութիւնները. Արարիկներն »:

ԳԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՐԱՅԱԿԱՆԷ ԼՈՅ ընծայեց Վարդապետ Եւրոպականին ժողովրդ քաղաքը ճարտարապետական գիշեր: Վերջին Դուրեմ ճա-ղաքի պիւրիտանութեան ընթացքը, մէկուրդ երան եւ Նալուրդական ինքն, որոնք լոյս կը փայտին Հայ ժողովրդին պատմութեան վրայ: Հայապատկան ինքն, որոնք երեւան կ'ուն 1947ին, կը պատ — կանք թաղաքի զարգացման զանազան շրջանին — ունէ: Գիշեր կը պարտաւեց նաեւ թաղաքի թաղ — մաքրի լուսանկարներ: Վ. Եւրոպականին ալ — խոստովանել խմբագրում է պրոֆ. Սարգիսեան:

ՆՈՐ ԱՐԱՅԱՆԷՐԷՐ — Սուրեն Ստեփանեան վերջապէս ծաղկանքով Արարիկներն արձանը, որ կ'արտաբայում մեծ Հայրենական լուսանա — թիւնը՝ դէպի ապագան: Նոյնպէս ճիշդորէ Հա —

Կարմիր Չինաստանի Լեհիւրդ ազգաբնակիչներ

Համայնաբար Չինաստանի կառավարութիւն — ինք, տասն օրուան ընթացքին երկրորդ ապարա — բութեան մը ալ ուղղեց Մ. Նախագահներն, պա — ճանջելով որ հետո մասն հիւսիսային Բորնայի Կարմիր Չինաստանին: Հոնա. լինէր որ արաւոյնն ծա — խարհարող ուղղեց աստիճան ապարաբնակիչն, լալանելով թէ Չինաստան ճանջալուք պիտի չմայ, կըր Բորնայի վրայ արշաւանք կատարուի: Այդ անկիւնով, Փեթերի կառավարութիւնը ճակոջներ է հեղեան կը ՄԱԿի որոշումները, որոնց հիման վրայ դոր. Մէջ Արեւելքին կը թույլատուէր անց — նել ձեռք դուրահեղանակը:

Համայնաբար է միջոցաւ, չին կառավարու — քեան մէկ ներկայացուցիչ, ուղղելով երկրորդ ապարաբնակիչներն, բաւա հետեւեալով: « Եթե ժո — ղովուրդը չի կենար անպար մայ ապագան լուրջ կացութեան մը առնին, որ աստեղծում է Մ. Նա — ճանջեցնում եւ անոնք մեղապիկցներուն Բորնայի վրայ կատարած արշաւանքին հետեւեալով: Մեր վարչապետը բաւեց էր, որ չին ժողովուրդը խոն — ղապտարեն կը արի խաղաղութիւնը, բայց զայն պարտաւեցնելու Համար ալ, անկար երբեք չի վար — ցան եւ երբեք պիտի չլալանայ զիմարդուն յար — ճակողական պատերազմը մը: Զին ժողովուրդը Հաստատուի կ'ուզէ օրդական Հարցին խաղաղ լուծումը եւ փնտաւոր կը նախապիկ Բորնայի պատերազմին ճաւաղան Մ. Նախագահներու եւ ի — րենց մեղապիկցներին կողմէն:

Քիւրակի շրջանային բոլորովին անհաս — նական կը գտնեն չինական պատերազմիցի դարա — դուրսէն: Գաւառներին մէկը այն է, որ Բո — լեայի պատերազմին մասնակցում, Համայնաբար Չինաստանի պիտի զիւրի ՄԱԿին անդամացն — լու պատահեցնէին, ինչ որ այսօր անպիկ ցան կա — րելի կը թուի: Ուրիշ Չինաստան մը ալ այն է, թէ չինական ուժերը ի վիճակի չեն պիտի եղանին պէս կուտեն: Բորնայի ուսուցչականութեան վրայ մէկ — լու կը հետեւապայքարը որոշ արժեք մը կը ներկա — լացնէ, բայց ՄԱԿի ուժերուն ղեկ Կուրիք, ճա — Կապաղական կուր. միջոցն չի նմանի: Կան մե — ճանջարդը ցարժանք եւ սակայն, անոնք անպար — թեան պիտի մասնաւոր ժեմ մասով, ՄԱԿի օ — դրականայ ուժերը, գերաշխարհական շարքին: Կայ վերջապէս տարա ճողի վրայ կուտեն, անդա — դուրսէն, իսկ լեւորի խոնքը, կարմիր Չի — նաստանը, կ'ուրիշ քաղաքի գոտարու թիւնն — լին մէկն է:

Բորնայի պատերազմը

ԴԱՇԵԱԿՑԻՆԵՐ Ե ԵՐԱՌՈՒՆԱԿԵՆ
ՅԱՄԱՆ ԽԵՂԱՆ

Փետիկանիկի ճամբուն վրայ ամերիկեան հե — ճեկարող աստիճան ցարապետին յաւախողացում — մը կը շարժանուի, Հայաստան հիւսիսային Բո — լեայներն զԳաւառի ճիւղարդութեան:

Ամերիկացիները, բրիտանական եւ առաւա — լանական ուժերը, գործակցութեամբ, կը յաւաքա — նան երեք ուղղութիւնը, Բանայով անարաւելի կարմիրներուն պատերազմութիւնը:

Հայաստանի Բորնայներն ալ կը շարժան — կեն իրենց յաւաքողացումը, անոր դիմարդ — քեան մը միայն զանկով: Տակայն չի դիտողութե — թէ ինչ պիտի ըլլայ Հայաստանիներու դրոշմը — քեան յետապա ընթացքը: Գիտի Կարմիրներն խարաւանք միջկերպի ի վր Կուրիքին առնել, թէ ճակով ղեկ պիտի արեւմտեան պիտի ուղղուին ղեկի մայաքաղաքը: Ինչ որ ալ ըլլայ, սակայն, Կուրիքի դուռում է լրջորէ անարաւելի եւ Հա — մայնաբար պատերազմական եւ Հնարարութե — քեան կուտայ Հայաստանի ուժերը: Համարա — տարութեան, մովի կը օյր մամբանելով նոր ու կուրիք ուժեր Բալային այս ճակատամարտին վրայ:

Պատմական գիւղիցի մը Համարան, ա — մերիկեան բանակից ցար 24,163 կուրիքներն ունե — ճանք է Բորնայի պատերազմին մէջ: Սպանում — ներու թիւն է 3614: Այս թիւերը սակայն չեն նե — կապանք կուրիքներուն ամբողջական պատկերը, որոնք ճանք մասնակի կ'անցնին միւսին: Եւ ընտա — նեկան պարապաշխար տեղակայ աստիճան լրջեց կո — ռուսանքը: մայն է:

(Լուրերու շարժանկութիւնը կարգալ Դ. Ե)

Բայնի պարտութիւն մէջ պիտի գետնորդի պատերա — ճի հերոս Նեյտոն Ստեփանեան արձանը, զան — դրական: Արաւ Կապիկներն կողմէ: Գաւառուս — դանի վրայ պիտի ստեղծուի կը կենսեղն դր — ուսարեն եւ իր աստղած շարժանները:

ԱՅՏՆ ՀԱՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐ աստղարկիցն ա — ընկման զԳաւառներն, ամբողջ Գիւրիքին Համար, Համարան ֆոնդարու դալիքներ, մեր — ժեկով ՈՒ ՄԱՐԻՆԵԱՆ արարած ընտրութիւնները արեւելեան Գեթմանիցի մէջ: (Այս ընտրութիւն — ները պիտի կատարուին կիրակի օր):

մայնավար պաշտօնեաներուն, որեւէ պատճառով

ՏՐԳԻՆ ՎԱՍՍՄԱՐԳԻՍԻ ԴԵՄՈՆՍՏԱՆԴԵՐ

ՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՈՒՆԻՍ

Ոսկիի պահեստներ

Ոսկին գրեթե միակ ապրանքն է որ համաշխարհային հրապարակին վրայ դրույ թաքցորդում մը էլ կամ վերջին տարիներու եւ շարքներու ընթացքին Արցախն, իր գինը որ մայր օմըր (օւնկի) 38 եւ 38½ տարբեր միջև:

Բայց գինը ընտանիքն այս կայուն հանդա՝ մանք եւ ախարները պէտք է զատու ճակտաբեր իրողութիւններու յայտն ապ: Պէտք է նկատել ունեցող արեւմտեան եւրոպայի եւ Մերձաւոր Արեւելքի քանի մը երկիրներու մէջ տեսա՝ կանօրէն ի պահ դրուած ոսկիի քանակութիւնը՝ ներք:

Մար. Արեւելքը, դուրի բլլայով տարւել, եւ երբեք հետեւեղ զայնապահան դէպքերուն, զայն է ըլլայ երբեմնի մեծ գնորդը, թէև պիտի ըլլայ զարգայալ:

Միտառն եւ կանոնաւորապէս դնուած ոսկիի քանակութիւնները ըստական մեծ են՝ միայն Հարաւ. Արիւիկէն աւելն ապ շուրջ 500.000 օմա օմա միտաղ կիւրալիք, այսինքն տակը՝ 15 թու, որ դիւրաւ յամարագրելի գտնէ: (Ճանախորդ լսելով որ հակահանդ ժամանակը դիտարկել եւ ոչ թէ հետաքննական նամակատունը՝ ներք, դրամանէ կանատուութիւններու եւ կամ պահական գանձերը): Հարաւ. Արիւիկէի կողմէ հայաշխուհաւ այս քանակութիւնը մէկ մասն է միայն ուրիշ աղբիւրներէ ստուգուել եւ դարձեալ անհատական պահեստներու յատկացուած ոսկիի բնդհանոր քանակութեան, քանի որ այդ աղբիւրներուն արդիւնքը կը հասնի զանազան շուրջ 1 տուէն մինչև օմեր, (45 թու):

Հետեւեղոր յաւաքի մասական երկու միլիոն օմա, այսինքն 60 թու ներկայացուց ոսկիի քանակութիւն մըն է որ կը դնուի քանակաւ աղբիւրն պատկանող անհատներու կողմէ:

Պանք որ ծրարած ոսկիի պահեստը որ կը տարեկան հաւանական մէկ կը ներկայացնէ 182.784 միլիոն, հասաւք է 464.014 թուի: Ամերիկեան դրամով արժէքն է 52.224.000 տարբեր կը հաստատուի ուղեմն որ Վորթ Լուքսի մը կը պահ դրուած աներկեան ժողովարայն գանձը 45 աւ՝ զամ տակը է զան Պանք որ ծրարել պահեստը:

Միշտ աղբալ էլ ինչ եղած պար ասան մէկ, որ շատ հերոս է, ուր Պանք որ ծրարել պահեստը աւելի կը քան Միտաղ նահանգներու: Այդ՝ պէն որ 1925ին:

Ճրարանայ ալը շրջանին ունէր, վարկի եւ հեղինակութեան այլ տարրերու. հետ, նաեւ ա՝ մեղադրարար ոսկիի պահեստը աշխարհի մէջ:

Այս փայտկ զանգութիւնը այն տանին ծնողի տուաւ ըստմաթիւ եւ սուր, ընմուտաւորութիւնը՝ ուր: Այստանալից մէկ եւ միւս կողմը ստոր կը մեղարկել ղեկին մեղադր այս կուտակումը որ տեղի կ'ունենար, կ'արձկն, ստանց օգուտն ոչ ոքի համար եւ տեղի հրատարակ տեղի նուազեցումին: (Ոսկին այն տանն կը համարուէր բոլոր դրամեւորներու եւ վարկերուն հիմք): Ճրարանայ պատաս՝ խառնակ էր բռնելն այն գրեթէ տիեզերական տարկանայն որ Միտաղ նահանգներու մէջ ստաւ:

Եւ այժմ, վերջին երեկոյան, Հարաւատարոսըն ու Հարաւատարոսները նստած էին միմեանց դէմ, մի յարկի տակ: Հարաւատարոսը կրօմա՝ կան պարտք որ կատարուէ, իսկ նրա կերքին չուած Հարաւատարոսը նոյն իսկ այդ վերջին ժամին էլ իրան չէր դիմով այդ անեղ ուշախաւ: Թիւրքի իրաւաբանը հանգիսցի:

Եւ զայն լաւ էր շահագործում էր արտուիկ անտաղը համբերութիւնը: Եւ արտուիկ յօժարուածը ծծում էր թուրքը զիւ երկիւղ էր կրօմով թէ ինչ էր լինի, ինչույն թուրքութիւն էր՝ ուղաղից: Թուրքաւորութեան ստեղծ՝ ստեղծ աղբիւր էր գտնով, կոնցրետով էր խաղաղ երկրին դուրսը եւ լուսով ի՞նչ ներս էր մտնում, լուս նայում էր լցումը հրապարակ:

— Ձայն չկայ: — Ուղիւն էլ լուսով:

Դիտարկողներ եւ պատասխանողը տիրու՝ թիւմը շարժում էր իրանց ղուկները: Այստիւղ էլ, տնորի մէջ, հեղուցան յաղթող էր հանդիմանում այն կանակամբ, որ ծարած յայտնեց իրադատարը:

Ուր գէրեքը արդէն ստաղ էր դալին կը մրաւփնցող թմրութեան. յորանդողները աւելին եւ աւելին անդալուէին դնում: Օղաններ կողքից հեղուցան թուրք զնուարները: Ուր ծարած էր, ուր էլ տնորին քայլանք, գէրեքային զուարթութեան միջին էր շարժում եւ ծուլութեամբ խաղում էր կնաւորներին, որոնք Հայալքից էր անդալ, ձեւի համար, եւ պատասխան էին դնում իրանց թերահաւ, լաւ համարելով թէ ի՞նչ պատահի:

ԼԶՕ

1929 Նոյեմբերի 15
Այժմ, չորեքի Մարտիի ծրարին տեղի կ'ունենայ վերապահում մը ու թէ ոսկիի՝ այլ տարբեր, երբեք հետեւեղ այն օտանակութիւն՝ ներքն գրաւ Մ. Լուսնայից կը արտադրեն աւ՝ խարկի մոտեցալ մասերուն:

Շ. Մ. ՀԱՊԱՐԱՐՈՒՄԵՆՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ

Լիմոն - ՏԵՄԵՆ, 15 Հոկտեմբեր - Շ. Մ. Բ. Մ. Է. Լիմոն - ՏԵՄԵՆ մասնախիւղը ցնծութեան մէջ էր ստոր համար որ իր չորս խումբերը կը խաղային: Վարկները ու պատասխանատու մարմինը՝ ներք շարունակ ալ ու ծախ կը վաղեն, մարդիկները ծարիրու համար: Միեւնոյն ասան մասնախիւղը կը գտնուէ ծարիր պարտքերու տակ: Ինչ, կ'ամուսնանք ունի արդէն: Ամուսնանքներու եւ լուսայի 15-20.000 Փարսէ մուտքով կարիքի է 600.000 Փարսէ վճարել: ՉՊահ ապաշխարէ Հայեր ծրարանայ մէջ, աւ կէս - թանտուր վարկութեան թու թէ - թեցնելու համար:

Մեկանորքի 15ի տառաւ ժամը ծին մեր պատանիները որ մէկին St. Just, խաղալու համար ընդգէր St. Just պատանիներուն: Լաւ խաղալու կ'արժենք որ մեր 13ով մէկ կը տանին հիւսաւոր հայրենիք: Կէտեր կը շահին 6 աւա Գալապիգորեան, նաեւ Լիւվենան, Հիւսան եւ Մուսկոնիան: Ժամը 10ին մեր դպարին վրայ նորիկ ցուրտները C. S. Vienne խաղանային կ'անդարները դէմ էր շահին 4-1: Համախաղորդը մեզմէ չառ դիպաւու լլայովը հանգոր, մեր փոքրիկ ՏԵՐ Պոդոնայի, Տ. Օհաննան ծուկ նման անշուշտ ստու թրքը կը խումէին բուռն մաքրութիւն մէջ:

Գիտաւոր մրցումները տնորի տնորակ կ'արժէ վերջ ժամը 2ին, կ'զինն մեր դպարին վրայ: Ժամ - մասնակի տաղով մարտալու Հասարակութիւնը դալու խումբն էր քայլարկերու օրուան տիւղ - աններք: Ժամը 2.10ին կը սկսէ մեր պահեստին Calure ի. Խումբին դէմ: Եւ մեր պահեստին խումբին վարկները նախապէս դարձու Գրաւի - լաւն էին խաղաղողները, եւ անտարաբեր դալու լիւնիւղ, կը տեսնեն որ միւրից չէր հոգի պատաս - խաղան եւ իրենց կ'ընդունէ: Ճարտաւս դպարին վրայ կը գտնեն պատանի մըն ալ ու խաղը կ'արդէ 9 նոյգիւղ: Մեր տղորք պահ մը տիրապէս՝ ստեղին, քայլ ք դուր, խաղանայում հակախաղորդը ստիճ շուտաւ որ մերկներըր աւելի քայլուց լալ խաղաղութիւնը մը քոյոյ տան: Թէև Ա. Կէ - լուր շատոր մերկներըր եղան, քայլ մեր պահեստին պարտուցանաւ: 3-1:

Կարգը կ'ունէ մը Լ. Խումբի խաղաղութիւնան: Վարկները անհամար կը սպասեն մեր նշանաւոր վերջապահի: Մ. Գիտարկներն որ քայլալալ էր երկու մրցումներէ: Տնտնայով որ կ'ուշաղուր, վարկները փոխարկողը կ'գտնուէն եւ աւա Գրեկորեան 20 վարկներ միտաղ մը զարկէ ներս կը մտնէ, մեծ քարտիկներին պատմանայով:

Գաւառանքի կ'ընդարձակէ թէ լաւ խիստ պիտի ըլլայ եւ անկարգութիւնը ընողը դալուն նմանիլաւ իսկ դուրս պիտի հանէ:

Ուր մը ինչ մասնակի կը սկսէր, ՏԵՄԵՆները արալ վերջապէս կ'ունենէին, որպէս A. S. V. E. Լի կ'ընդալանէր եւ կը մղեն ծանկաղ մեր ճարպիկ յառաջալուց, Ժ. Միմոնեան նշանակեց Ա. Կէտը: Ուրդը շարունակուելով, նոյնպէս արալ կը աւելին, Միմոնեան նշանակեց երկրորդ կէտը: Առաջին կիսախաղը կ'ընթացաւ 2-0:

Բ. Կիսախաղին հակախաղորդը աշխատեցաւ ըլլալ աւելի հետապն եւ արալ վարկէրներով մըր ընողի մտնեցան: Միմոնեան եղալարերն միայնի յառաջալուցով նշանակեցին Գ. Կէտը: Գաւառանքը երկու անգամ աղբարանութիւն ուղարկ ըլլալով, երկրորդին դուրս հանեց մեր ճարպ յառալալ ապարէ:

Ճանալ կը խրատեց խաղաղողները, քայլ ա՝ նուաղու, Այնանանան թիւրաւ պատմուէ մինչեւ 2-3 մրցում, ինչ որ մնաւ մըն է Միմոնեան Հա՝ մար, քանի որ խումբին լաւ խաղաղութիւնը դիւնուր եւն է խաղը շարունակուեցաւ 10 նոյգիւղ: Մերկներըր աւելի կ'ունեցող խաղալ սխալ փոխելով խաղին թաքիցի: Զորքորը յաղթական կէտը կ'ունեցեց կ'զինն Միմոնեան Ժ., խաղը վերջապէս մեր յաղթութեամբ 4-1, ուրմեծ դասաւորան երկրորդն էր, A. S. V. E. Լի կ'ընէ երրորդ:

Այս կերպիկ կ'երկն մեր դպարին վրայ Բ. Զորքորը (տուր) պիտի խաղաղուէ Coupe de Lyon - րաիս: Յուսանք թէ վարկները իրենց անկարկին պիտի բռնն որ միւս կ'աղաւով դալու լիւնիւղ: Միմոնեան շնորհակալութեամբ ստացան է ՏԵՄԵՆ խաղին աւաւորականը էր (Հայ) 14 զոյգ Փոքրիկի կ'զինն: Նոյնպէս Փարկէր Բ. Գաւրանանէ մէկ զոյգ կ'ընէ ՏԵՄԵՆ Բիւրաղող Փափաղանէ մէկ զոյգ:

ԼԶՅԱ

50-60 միլիոն, ճիւղալի ոտար դրամ դրուեցաւ: Ինչույնպէս որ դրարին մէկ խորշին մէջ: Կուտը կ'ընթակեց ծրարանային Չուլիցիւր եւ Խաւիլա: Չերթակալուեցան զից կ'անվանելին՝ ներք:

« ԵՐԱՆԱ » ԹԵՐԹՈՆԸ (204)

ՄԵՆԼԻՔԻ ԱՂԶԻԿ

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՍ

ԺԲ.

Երբեք գէրեքն այնպէս խորհրդալար, յուրից էր եղել Անետարկտիկ. երբեք անաղաղաւորութիւն այնպէս էր տանիլ մարդկայն:

Դիտարկող ձգձուղող ընթրիքը արդեն էր պրտւած մեծերից: Բարբառահարկները փողոց էին ընել: Ոտուր ու գրուց փաղով թուլանում էր, զարմում արհեստական, բռնաբարկութիւն:

Վասնորդոր, խելոյղ ժամեր էին: Ոտարի լիւնից նայում էր անպատուութիւն. իւրաքանչիւր րալի կարող էր երեւան ալ որեւէ անանիւն: Ինչին հանգաման, որ կը փայտեց անէն ինչ: Իւրաքանչիւր ստուն ունէր կը անեղ չէր, որ մասնաւորապէս միջ ճոզանէն հեղուցալ էր դուսել:

Վերջին օրերում Թուրք դիտարկողը ստաղիկ երեւ էին տակ: Կատարներին ցոյց տուած Հիւ - Խալարիկներ, պատանիներ, ցաւաւանդուեղ լր - րալներ, աւելի ունէ յաղթողներ: Բարկեղեղեղաւ՝ զի տանքը ժողովարանութեան օրեր էին. ինչ ու - փայն, արեւ դիտարկները. քայլը նրանց ներքեցին, ծաղիմուութեան, զանգաւ չեղաւ:

ԿՈՄԻՏԱՄ ԱՎԱՐԴԱԴՆԵՏ ԺՆՆԵՒԻ ՄԵՋ

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ ՀԻՄՆԱԴԱՌՈՅՆ

Հայի պանուն

ԽՄԲ. — Այս կիրակի համադատուր հաջկեան — զիտս կը կատարուի Գարիբի Հայաց եկեղեցին, Կոմիտաս վարդապետի անուամ 15ամակնի տա- րի:

Տարինոր առաջ, վարդապետը յայտնուրին մը եղած էր Ժրննի մէջ, շնորհի տաշտիայ կա- ւանիքուած երգանանգի մը:

Յնկեր Գ. Խիւկեան վերջերս իր յուշերը գրեց Պէրուքի «Աղագրաս» շարքարքերին մէջ, պատկերային մանրամասն թիւններով:

Հատուած մը՝ երկրորդ եւ վերջին մասն. —

... Ժամը 7ին մօտ մեկնեցա՛ր փորձատեղին: Ժամանակէն առաջ երկուս երեստատգործիկնը ինչուցո՛ւն էր սրա՛ւը: Կոմիտաս վարդապետ ին- քորն անցաւ դուրի՛ն. կատակներով, քաշա՛ղցեան- քով դատաւորեց ծանրերը, եւ ձեռակրկոյց եօթն- շատան ճղդիի ժողեցող խումբը, այնպէս հեշ- առ. քննարկ, որ կարծես վայելց ծանօթ ըլլա՛ւ ար- ձեւուն, նախ քանանց քառամայնի, յետոյ վից եւ ուրը ծանրերը:

Անպատգաւորին բան մը կը կատարուէր... Անը պատահական երկուս երեստատգործներէ կա- ժուած խումբը, երկուս ժող յետոյ տանիկ կեր- պով կ'երգէր երկու երգ: Ողբերգութեան սաս- ման չէր. քաղաքը ժամ դուրսերէ խումբ խումբ Հաւաքուցող կը փոխանակէին մեր քարունքը եւ հիւսցունով:

— Սա չորէ՛ փեղի, կը կրկնէր Սիմանթի ինքնիշխան եւս, այս մարքը մօր է, մօր ...

— Կոմ ներշնչուի՛ր քոք քո պատանախան — ցէ:

Փորձերը կ'ընթանային շատ յայտն եւ կանո- նաւոր, մասնակցութեան ողբերգութիւնը չէր օր փոփոխուր: Անկէն շատ ուղիւղութեամբ վարդապե- տին ել:

— Շատ լաւ բան է դուրս դալու, շատ աւելի լաւ քան փախիլի համբերը: Այնուի ունէի արտուե- տալուց երբեքներ, Օսկար Բումբէի երգչատնովքն տնկաներն հաւային: Բայց Հայի տաք շունը, Հայի ողբն քայքայալուով եւս ... այնինչ պատեց սիրտ ու հոգի ի՞նչ դուռ ... Օրհնու՛ք դուք ...

Որոշուած ժամանակին հասաւ Արշակ Յօսեփ- եան եւ վարդապետը պաշտօնաբարձ փորձի ե- րաւ յանդերձ ապահով: Եւսմանուրանքը, որ առաջ տանտ զիտ էր եւնիքներուց եւստատգործ առջ- ղեցութեան եւ կը պահէր իր: Հայկականութեան զորութիւն, ճանաչուած ինքն եւ բնանի բնորդ ու վը- ճնախ ծանր տեսարան ու տեսարան: Մտնելով ինքը եր, ոչ շատ զօրաւոր, բայց քայքայի ա- նուշ եւ համարեց ծանրով ստուած:

Վերջապէս հասաւ համբերին օրը: Տօնակ — ներք պատուած էին եւ սրա՛ւը բերեց թնայն լիցուն անկնային հասարակութեան մէջ: Երկիւ — երգ- յունէին անպաւ յայտուած եւ արտաղոյն մէջ: Առաջին անգամ ըլլալով վարդապետը տեսանք իր սնունդ ու վերջուրդ զիտուն: Շատ տապաւորէի էր այդպէս եւ անկողնային: Հանգալու էր երեւոյ- լալով, բայց յայտուած էր ինքն ալ, միայն ճիշդեմն քայքային տօնանունիները կը մտնէր իր յուշու- մը:

Նախ պիտի խոսէր Յօսեփեան Հայի: Երաժե- տութեան մասին: Իր սեպիկն եւ ներշնչուած ըն- տրի քանակաւորութիւնը, նոյնքան ծանր ֆրանսի- անովով, մեծ տապաւորութիւն թողուց եւ կը ա- տաւորեց, սրա՛ւը թնդաց երկարատեւ ծափահարու- թիւններով:

Բանի եւ վայրկեան դարձրել մեկը, քայքաե- ցաւ փարադոքը: Վարդապետը անկողնին վրայ էր. կոնտիկ հասարակութեան, դատաւորուած երդչանքին զիտն ալ:

Հայ կոմսարտի իր սե. խորհրդաւոր: Երաժե- տն մէջ, հասարակ երկարած էր թուր: Կարծես տեսիլք մը ըլլաւ: Մտաւուր եւ կը դարձնէր շուտ ք մանցաւ արանէն մէջ, որուն յաջորդեց խորհուլի լուսնի մը նայն: Յետոյ յաջորդեց խորհուլի ծափահարութիւնը: Եւ կը կը վարդապե- տնոր դարձաւ ողբունուր: Հասարակութիւնը, անորով արան ինքնաբերական ոտքի կու, շա- րունակայով ծափահարու:

Վարդապետը տեսաւ խումբին սեպերն ճշունը: Յօսեփեան մտնէ երբեք առաջ կը քայքայարէր եւ կը կարգար երկին քառերու: Փրանսիական թուրքա՛ւ — նուրիկն:

Այ վարդապետի խորհուլի այս մեծով, որուն հետուած էր Գիտն ալ գաղտնիքի եւ որտէ կը յա- ջորէր իրեն: Վերջապէս իրեն տեսանք ընդհի- ռալով, մեծ փառաւորութիւնը՝ Սարգս եւ, Տէր քարդեանց, որ բնակեալ եւ ինքնինքն սեպաւ համբեր:

Երբ առանին երգ վերջ գտաւ, հասարակու- թիւնը սահմանաւ քայքայած մնաց վայրկեան մը, յետոյ պոռթկալէն հնարեց ծանր:

Ենթամատուէն մը տարբեր չէ մեր սրա՛ւը, ծաղկոտուած չիբամատուէն մը, երբ պատահէ որ հոն՝ անալը թիթուրը քայքայալի: Թիթուրն տե- թիւնէն իր որդիքն անցնելէ վերջ՝ կուտն առնէ, դեռ իր բնական շքեմը չըտար, ու ցախերուն կառա՛ւը: Գիտնական իր խոսքերը կայմելով, որո- նանքնուր որդիքն մէջ ցրուէ իր մեծագուշ, ինչ- պէս եղեամ աննպատակ, անարեւուտ: Այլեւս զօրը եւն բուծանդուն շանքը: Այ Վերմուքինը կ'օգնէ աշխարհա՛ւ կամ արկանալով ոստանակին եւ ոչ ալ ստուել: Եւ անա՛ւ մարդը, անասակ, բնականը իր կամքն հպատակեցնելու, կը ստեղծէ կ'օգնէ, մինչեւ իսկ իր անասանման ամբարտա- նութեամբ ձեռնադիւրով քարտեսական յոս — ցումը քաղը եւ անակնայինով լիցուն ինդիկին: Եւ անպէս մէկու պիտի ըլլան քաղմութիւն — ներ, որոնց նպատակը կ'երկնուած էր իսկն պիտի ըլլայ: Եւ դարձմանը մէջ էր որ հոն, այս հիւանդ յա- ճարատան նմանող սրանէ մէջ մտնողուց է ալը պահանջը:

Եւ րուրին նայուածը անորոշութեան մէջ ընկածուց է, կը քարտուս խոհանցներ իրաւուն կը քարտուցնէ:

— Մէջ կամ թմբը, կը հրամցնէ երկուորեան հատուն կոնտակ նմանող թիթուրներով հիւսան — դապահանջ մը: Անհրաճեալ եւ ընդունիլ այս պատահական երգչականութիւնէ մին եւ քնտրութեան համար միայն կը հարցնեն: Այ — մէկ շարժում ձեռնահարկներուն մէջ, նուրը եւ հայի տանն:

Անկէն ալ կարծես արտաքին թանց իր արտա- սեն, որ կ'ուշանայ, ալ ի՞նչ դուր: Բայց աչքերով ե- րաւորելու եւ անորն, ընկածուց իրենց ներշնչաւ- րին խորը, անասարքը անէն իսկ հանդէպ:

Եկած եւ հոս արդէ աշխարհէն զտուած ու յոյ- ճարեց, յորձանքն է վեր թիթուրող յուսանա- ներու նման ըլլալուն ըլլաւ: Եւսմանուր: Այ — ուստաւորուած եւ իրենց անարեւոյ թիւնքն ու սե- րունքները փրշուած թիւնքներու պէս կարծէ մա- չիմն վրայ, քայքայած՝ անայտն անիմանալի վը- ճիւններէ:

— Ողիւղով քո խորհրդ՝ ալ, չես տեսեր, կը հարցնէ քանով զիտ խաղաղաստեղծութիւնը եւ քա- յոսի փորձարկութեանը: Այ քայքայական պատառ- աններու վարձ՝ կ'անցնի անպատկարելով: Ա — նորն ընթերցու: Եւսմանուր նորինս կ'ընէ: Եւ նոր արձանով տօնարկով ընկածուց ինքն ինքն ինքն:

— Այսպէս եւս ամէնքն ալ, կ'ընէ պարուն թիւ 8ը — առաջին օրերը մեր տուն կ'երկարեցնէր:

« Ապրէ՛ր ջանիկներ: Վարդապետ պո՛ւս էր խումբին:

Եւ նոյնքան յարկուրութեամբ զործպարտեցաւ ամբողջ ծաղիկը:

Մեկնեցեալով: Երբեք փորձով ժամանակը — ներք, շատ մեծ ուղեւորութիւն ստեղծեցին եւ պարտաւորեցան ծանցիկ կրկին: Երեսուկն եր- գիլէ ինչու, Թաթմ Թնդուրտ ստեղծեցին: Մեր ժողովրդական երգերը, մասնակցող Սոմա Ծալը, որուն թափէր վարկաւոր: Լեօնոր Ծալը, ձեռ- քն եւ դիտու շարժուններով կը ժամանակէր վար- դապետ շափ տուրան:

Բիւլի Երեմիական եւ Տիկերը, իրենց քալ- եալական ժամանկութեան արժանի վարձարու- թիւնը դատն քանիցք թեմ հրապարակուց եւ ու- տաւորութեան եւ հասարակութեան կողմէ: Տիկ- նով նուրեւորած տանտնի մը ծաղիկներովորութիւն: Բայց երբ Կոմիտաս տանտնի երեք Տիկերով Ուրը եւ Սիլուստան էն, ձուովէն մեկնելը, սրա՛ւը փոխի ի փոխ արցունքով եւ ողբանանս — լով աշխուհեց հէշա՛ւ Երգի Սուրբ Մարգարէ — զոմիտաս անմահ վերջեկներէն եւ ողբն, կը Մոկաց Միլիզով: Հայաստան եկիւր դրախ- տալային վերջին երգն էր:

Կոմիտաս անմահ ամանի ժամանակը հարաւով, հայ ժողովրդին հայրենիքի նուիրման արան ճնչի կը դարձնէր այդ երգը:

Հասարակութիւնը չէր ուղիւր հեռանալ արա- ցէն:

Լեօնոր Ծալը տեղուն վրայ կանչեց իր մօտ Ուստաւորութեան վարկուրները, եւ յայտնեց, որ համբերին առիթի եւսման թուրը ծաղիկը ինչ յա- ճեք կ'անուէ եւ անորով հասցնելը, լրացանիլ զո- ճարուն նուիրաւորութիւններով, պարտաւոր է փոխանցելու: Եւսման Կարնի, իրեն ջոյց տրուե- լիկ հասցնելով:

Կոմիտաս վարդապետ եւ Յօսեփեան հրապ- րուցան յալորել կ'էտարուան հայն, մեծ հայաւե- լիկ եղաւ:

Տէր եւ Տիկին Երեմիականները, խորհրդին վար- դապետն, Յօսեփեանն, Եւսմանութեանն եւ

աւելի համար եւ հոտակի արտուած ուտնիքները, բայց հնարահով ամէն ինչ անիլ: Կը դառնալ, կ'ը մեքենայ ուտել: Եւ նորմանով կը նայնէր ու- տալներուն, ինչպէս որդարով շուն որ անալալ կը մեքէ իրեն արտուած չարաքը, անկողն մարդու- ներէ ձանձրացաւ: Անկէ հիւանդ անուշաւ թուրքու- փախաց մը ունի: Եւ կ'ուղիկ իր քիչ մը ցած ըլ- լաւ ար մահահապառ որդիքի կարեւոր վար ին- ճիկ գտնէ:

Ինչ լաւ է հանդիպի գտնելը, տաք ու կուտուլ տալորեան վրայ ...

Անուս եւ անարք, պարտաւոր աչքերով մարդ մըն է թիւ Եր: Մտածուէ մաքերը կը վկայէ որ խառնածին մըն է, որ այլեւս իր ցամաք տրեւին հետ պարպալով թուր տապալանէ՛ն: Կ'ընալէ իր օրօքներ, դարաւոր աւալը տապալանները: Մահանքն փրկելու պէս արտաքին հիւստիակն տօնի տապալանութեանը կը դռնին իրենց վեր- թին հանդերձանը հոյ, ճակատաբան ըլլաւ:

Այլ կրնայ համարել, Եթէ այս վարկերիս եւ պիտի թէ՛ մեր արարուն ժառանգ: Ճիշդէն չէր մը միայն երեւոյ փոփկ դիւ, տապալանին հողեկան ջիւղմէ տեսեալ:

Այսպէս եկան ու անցան շարժուն խոհանը — ներ, կորուց ձեռակն տարկաններով, եւ անար- տին մեկնեցան տառա անիւղով:

— Հոյ չէ, պնդիկ խոհերները կը կրկնան, քրթնելով տապալանը տարտապետութեամբ:

Այո, շատ բաներ կը կրկնան, երբ քայքայ — թիւնները կը ինչարանք, կը հայն եւ կ'անհետան:

Երկուորեան ինքնաբերական սեպաւ մինչեւ երկրորդ պիտուրութեամբ պիտի տապալան, ինչ հոյ չէ, հոս չնչոյ թիւնը կան եւ անորով պարուն թիւ միայն կ'արար իր հայրենի տապալաններով:

Շատ է այսպիսի փախալ: Ան այլեւս ոչ կ'ու- տէ, ոչ ալ կ'ընալ շարժի: Մահանքին ոտան — ծաղիկ անարցունած անասանի պրկուելով միայն կը դիւրել կը փոխէ թմբուց եւստիկներն ու չիւր- րուն չէլի մը քոհի տալու յոյսով: Եւ ինչպէ՛ս ուտ- տէ ալ ինչո՛ւ: Եւստէ, կը կը կանգը դարձած է իր կարգին քրթնական պարտաւորութիւն:

Ջօրալար Գիտուութեան գաւառներէն մին է այս: Թիւ 30ին ալ տարբեր կատակ մը ըլլած են: Անոր ալ ողբալարը կարկանդակ են իր իսկ արտեւի տօնովը: Ան հիմա պարտաւոր է մոյս կալ արա- ճի մէջ ողբանալով իր ողբը ձեռակներով, Եւս- լեցունը: Համար: Բայց թիւ 30ը ստիկներ — հոս խելքն ալ կը ծաղկեն: Ինչն է կը շարժարար լրակարգ: Ան ամէն բան զիտն է կը տեսնէ, կը դարձնէ: Բոլոր թիկնիկներն ու պիտուրի ի յուս- անակով իր քայքայանքներն են: Այդ հանդիսան — լով ալ մեզ կը խաղա՛ն: Կ'առաւորուցէ, ողբուր — թիւն կուտուց: Կուտայ տան հանք կ'ընալ անիւ: Կուրթիները պաշտօնեութեան եւ փոխարն կ'ը

ամբողջ խումբն, անցնիլ իրենց մօտ, պալ ընթ- րէք էր անտեւն: Եւ ինքան վայրկեան: Գրուած յաղթանակ յալորութիւնը: Հայի 20 — 25 հոգի պատտ էին ընդունալ: Այդ քաղաքին հրաւեր է: Բայց տեսալով — անասանութիւն եւ խումբի մասաւ հանգիւրդեց, ծաղիկներով թուած իրեն շատ խումբ, ընկերական վարդապետն եւ Յօսեփեան — նին, մինչեւ Թիկերն բնակարար:

Փրօք: Գոյլէն, Թիկերն Համալարտին մը — քանապառ Գրախանութեան հեղինակութեամբ: Ան — տեսչակալութեամբ, յալորը քր Եւստիլ տը Ժրննի մէջ կը նուրեւրէ հեռանալ իրենց Հայ Համբերին:

— Եւ Կոմիտաս վարդապետ, որ հայ ժողո- վարդի կենդանի արկիւնէ Եւստիլ վերադառնալ մէ հայ իրաւունքալիւր, մեծամասն տեսնաճար իրաւունքալիւր: Կաղանկով կը պատկերէ: Ան- լիւրդ է լաւ, որ մեզն զիկալարն իրենց յա- ցնիլ եւ Եւստիլին անալ իրաւունքի կը զործութի: Մեկն իրեկայ եղանկ մեզն Եւստիլ էր — երկու շարքաւում մէ մ'ամանակը, ոչ իսկ մեզնամի- չեքալ մանկը, երկուս տաւանմանով պարտաւոր — մեզն խումբ մը, միայն Կոմիտաս վարդապետ — մեր երման գլուխ երեւի:

Եւ Մեկն իր քորուց իրաւունքալիւր ճնմարտա- ներում, գիտնապալիկ վերմուրտն այն իրաւո՛ւ — տուրիւր, որ անմահալարն յուշարկն արտե- րուց մեկի եւ երկու կատարալ յայտնութիւն մը: Պետն է իրաւունքալիւր լրացմով այդ ժողովրդին, որուն քանապառնակալ գիտելիքներով եւ յի- չեկեղիմ, շնորհիւ անուանի գրագէտ Պ. Ա. Յօ — պանման է:

Համբերին յալորող օրերուն տեղի ունեցան ընկերական հաւաքութիւն ի պատիւ մեծանուն հիւրերուն: Յետոյ Թիկերն եւ Լույսն Միացեալ Հայ Ուստաւորութեան, երկու քաղաքներ — կէն հասարակութիւն կազմակերպութեամբ քայքայուած է: Յետոյ մեկնում Լույսն, որ նոյնքան քաղաքին ու քաղաքներով լրացնուցան լուսին ինքն — նիկն է: Կը երգէ վարդապետն եւ հայ դիւարաւորա- տն ու քանապառնակալ իրենց մեկնելը, եւ իրենց ընկերակցող Հայ երգէրը:

ՊԱՊԱՐՈՒ ԻՌԵԿԵՆԸ

Ի. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ Է

Մեր հայրենիքն է անյայտ ստատույթով
Դնչպէս վաղապէս փախուած մի բաշում ,
Յագուում է մեր , մեր , հորիք է բախում ,
Անկող խոյանում վերն է բաշում ,
Բայց բնիւր , բնիւր չունի աշխարհում ...

Ընկնում է անյայտ խոնա յատակին ,
Մեր նա ինքնին ինչ բոշում , ու մարում
Մանր առիթ տակ տարիք բացի ,
Ինչուն է աշխարհն այսպէս ստեղծում
Ինչուն է , լեւուրում :

Ամէն , ամէն ինչ կարգին կհասնում
Ինչպէս տարաւ իտրիկ փոխանում ,
Եւ աշէտ կուրի , հոգուս լոյսերը
Մարցն բոլանդակ ...

Լոկ , իմ հայրենիք , դու ես մնացի ,
Փոխանում , ընկած ես վերջին շնունդ ,
Փա մեծ ինքնին իմ իմ աշխարհ ,
Եւ օգնութիւն տուա ես որդուն անկող ,
Կորցի ամէն ինչ , մնացի ամէն ,
Բայց բնիւր , հայրենիք , կը գտնէ՞ս , արեւօք :

ԹԱՔՈՒՆԻ ՀԱՌԻՆԱՆ

(Սպանում 1942ին , իտրիկ պատերազմին մէջ)

ստանայ բացառիկ անուշիկները պատուանչանք
պէս յարկի , եւ անանկ մը կ'ընէ որ բոլոր թիւերն
այ տեսնել կամ խմանա , իր բացառիկ գիրքը :
Իբր թէ չլինակները որ ճանները անուշիկ կ'ըն
տան :

« Ստանալ էր զայլոյն չէ փախուած , եւ ոչ
ոչ , եւ հաշտութիւն իրմով :
Ստանալ էր թիւ 29րդ — միջին կարգին — բուն մը
պատմութիւն , բուն ու ճոճ մը խաղող ձնոցէն կտէ
կտոր — մտորող քոյս եկաւ , քսելու համար թէ
ճաններու զոյգութիւնը ապրի պատգամը է՞ն
ստանդիտ :

— Խաղող ուտեց , երկրորդ , իմ ի՞նչ հոգի
թէ ինչ կը բանի թիւ 30րդ :

Ձմեռեցիք ճանքերէն խաղողը : Ձէ կը բար
մէրթել : Այդ բարը արտօրաբար եղաւ : Գործին
մըր ապրի մտած էին :

— Կր տեսնէ՞ք կը պատարասուիմ տուն եր
բայու : Եւ ինչ կը մայմիմ եւ փոքի : Այ կը բաւէ ,
երբում զէ մը կ'ապրուրիմ , վերին ալ — ինչ
փոքարն մըր մը մտած կ'ապրուրիմ :

Որքան ալ ուրախ կը ճեւանայիմ որ իմ տան
կարտին ճեւ կտակներ չկուր կայ : Լուստան
ստատայապատման ձեւը փոխ տաւ ի զինքը իւր
անուշիկներէն , որոնք այլեւս ընկել մը չունին ի —
րեն համար , եւ իրենք աշխարհ ապրելու կը ճամ
բին ձեւական խորտակմանով :

Հաւ յարկի չեն ստեղծական հեռուողութիւն
ներ եւ իրենք ինքնականներ : Ճնշ ալ զայ պատ
— ճառաւ ալ հաղիս յունկ երկտապող մը տեղա
տեղանքաւ եւ եղաւ թիւ 31րդ , հունէն հաստեւ րը —
միջինին ու հեռուապատմանները , ինչպիսի շատ
նշով ճաշէ խաւ իսկ : Բացառիկ պարագայ —
— Անտառիկ , յոյժ շանկան առիթ մը , բաւա

ՊՈԽՏՄ ՄԻՆԵՐԱԿ

ԵՍ ՁԵՄ , ԱՆ Է ...

Անպայման , կ'ուզեն իրարու կապել հայ ժո
ղովուրդի սիրները :
« Համբարձում թիւն » կ'ընդեն ամէն կողմէ :
Ամէն մէկը զիմարիներ կը բարցի ալ ու
— ապրիկութիւններ :

— « Զաւարու , կը կուտարիք իրարու : Հնու
Շաքարէկ կարծիքն միւս ալ արարիկիկ տուր —
« Թող ան ինքի տայ : Կուտարիք էս չիւ
ամ է ...

— Երբայր , Հայ ենք երկուսդ ալ , կը մայիք՝
իրարու զործ արկը : Եկուր համբարձումներ :
— Ի՞նչ , կ'ուզես որ ե՞ս զու ոտը զամ : Դայի
սրբուր : Շան քարոյ կը կարգայ ...

Վերապէս : Համբարձում թիւնն ալ յուսարմ
է : Ձի գիտեր որ կողմին ճամբայ կ'էլ :
Հայաստանից յուսարձումական եւ կարծիքի
կեղեղները զարբէր է վեր , դարարով՝ հայ —
բողոքական կեղեղներն աշխարհաբար եւ երբմէն ալ
Հայաստան Թուրքերէնով կը բարցեն իրար սիրե
ն եւ համբարձումն ապրիկութիւն :

Բոլոր ալ , համաձայն ենք որ պէտք է հա
մարտիկ , իրար սիրել : Եւ ականջ կ'արկի չէ
կայծ Գործի անցիկներէն մարդը ...

Մեր ճանաչողի քանակակողք , Մկրտիչ
Պէլիճեան , երբամ է՝ « ԵՍ »-ը իմ ճո ձեւով
կ'արայ :

« ԵՍ »-ը ինչ է , « ԵՍ »-ը մեր գործին չէ դար :
Ամէնքը համարում են որ յանգուրդ զիմարիներ

անոնց պիտու : Եւ ի՞նչ . կ'որիւս , ցնորուս հնչա
ւորութիւնները գործանազան արտակարգ , որոնք
բարեւ իրարայայ չէլան եմբարձում : Աւ միջն այդ
լուս ու մտած երկտապողը յանձնող եղան պէս
բաւական : Զանց փուլը որ զուր թաւու եւ
չափոցին ու թաւեցու թիւիկի որ ճերմակ շաղի
կին փայ ...

Այդ սպանդանքի բաւական՝ բոլոր թիւերը
բարանք , ծանծանող ծանոթիկ ապրանքանք :
Դարեցիան հաղթեր , արեւոյնը , յունկիկ ճեւ —
ուրթիկները , եւ արար վերածանգն երկուրը
պարզ դարան փայտակ շաղաքի մը : Միայն
պատմ ճամբայցին թիւ , Բաւք յունկ զարմա ,
որուն ճանաչողը ճեւին ապրել , միւսը արեւել
կը հաղթարդ ինքնին , յարախաղող մը ինչ —
կատարելու պիտ :

Թիւ , Թաւ , Թիւ , Թաւ : Աւ տակի պատմի
միայն ուղ ճանաչման զոյգ մը ապր — ճարպիկներ
չեւեղներն ապր պիտանանքներուն : Կը պատ —
մուին ուղեկը թիւիկներն թեւոյնկը :

— Այլապէս որ թէ թիւիկ :
Ինչպիսիք անուշ ...

ԽՈՐՈՐԴ ԴՅՈՒՆԻՆ

ՍՏԱՅԱՆԸ

BULLETIN DE L'UNION DES MEDECINS AR
MEINIENS. No. 6-7 (1950 Septembre). Հայտէ — Dr.
N. Agadjanian, 85 Ave. Ségur, Paris (15) :

է : Ի՞նչպիսիք պարտաւոր է ձեռք երկարել , զի՞ն
իրեն : Տայ ձեռքը :

Պատմութեւ մը՝ իրական : Բարցիկ մը մէջ ,
Բարցիկան ապր մը կ'ընէ տրեւելու : « Բարցի
կը խոսէ աւ փողովուրդին : Համբ փողովուրդն
շատ կան : Եւեւելու , փաղարի մէջ , իրարու ճեւ
տարբեր ճանի մը դաւն յանգող մարդկանցին :

Տէրութիւ , փորձում մարդ՝ գիտեր , քարոյ
— իրարու բաւանները , Եւեւելու զայ կը զրկու պէ
սանք միւս են , սակաւ , ապրիկն սիրուր չկուր —
լու համար , կը կատարէ համարմէ՝ « Բարցիկն ճա
րար ճանի մը դաւն յանգող մարդկանցին :

« Օրհնեալ փողովուրդ , կ'ընէ , շուկաներու ,
փաղարիներու մէջ , սանկի-սանկի բանի մը կ'ը
նէք եղեր : Ե՞թէ կ'ընէք , պէտք չէ ընէք : Եւ կ'ը
սան , դուք մտիկ կ'ընէք , ամէն ... » : Եւ իր ճա
նակէ պատարաւ :

Ինչպիսիք պատմութիւն իմ պատմութիւնն են
այ : Հաւաղի իմական ...

— Ընկեր , կ'ուր համաձայնիք : Համբար
— իւրեն տանիք աւ գործը :

« Համբարձում թիւն »-ն բարե : Բարցիկն
զա մի ծուղակ է , յուսարձական — կապովուրդն
եւեւելու : Եւեւելու : Միայն իրենք որ ապրու համար ...

Եւ որովհետեւ , միւր թիւարկութիւնն հայա
նակը զարեւելու ապրիկութիւնն ծոտանալ :
Եւեւելու , հերթի է որ տարին զայ ալ թիւարկուր ,
ուրեն , եթէ կ'ուզեն համբարձումն թիւն միւր
այս փողովուրդի , քարոյնը զէն եւ կուր :

Որ տաւ կ'ապրելով ճեւ կուտակներու եւ
վիճարաններու Ընչ . Միւրթիւր ...

Կ. ՊԵՏՈՒՆ

ՊՈԼՍՈՆ ՀԱՅՈՅՈՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՆ ԸՆՏՐԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Պալաւ Սան Թիւրքիսի Ինքըր կը գրէ (12
Հայկունիք) —

Մանսիկ է ամէնուն Հայոց պատրիարքական
ընտրութիւնն զէն , որ կը շարունակուր երկար
տանիք ի վեր : Կարունակներուն եւ իրենց
հաւանակողներին թանկը կատարականներն դի —
մեկն , եւ ի վերջն թանկը ինքիւր եւ խախտա —
րական խորհուրդը որոշել նորոգել պատրիարքա
կան ընտրութիւնը :

Կատարականներն որոշումը հայորդեցաւ
կատարականներն , եւ ՏԵՔ . Ճարպիկներն ԿԵՐԱՅ
Երկի փողով զուտարցի կը սպանանկներու : Հնու
խորհուրդներով ընտրութիւնն ձեւին ծանոթի —
ստեղծութիւնը պիտի ճեւեկ ինչպէս տեղի պի
տու մանկայ պատրիարքի ընտրութիւնը :

« Հարկիկներն եւ կը գրէ թէ Հայոց պատ
— իրարը պիտի ընտրուր կատարականներն կողմէ
պատրիարքական ընտրութիւն մը : Այս ուրիշութիւն
իրաւաւ թիւն տրուած է կուտակիկն որ պատ
րաստութիւնը ձեւաւորուած է :

« Գաւառ : անպաշտիկն օրինակ , փոխման ,
կը գրէ թէ իմ որ զիմով կատարական է կուտակ —
ւորական , ապրիկներն համար կարգալարել կ'ուտա —
ւորականը պատմութիւններն : Եւեւելու ,
— ինչ համարման , միջնեւեւ ծնող պիտի տարին
ձեւեւ այն Բայ . խորհուրդներուն զէն որոշող ի —
րենց կեղեղները հրաւիրած են կարգալարելներ :

« ԵՍ »-Ի թիւիկներն

(205)

ՄԵԼԻՔԻ ԱՂԶԻԿԸ

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՍ

Ժ.Բ.

Եւ յանկար ... Եւ անկը պայթիւն պատու
— ունը յորանիկը զիմիկ : Մի հակապատման ցնե
ւոր իմ զայ , կարծիքն զիմին էլ շարունակ եւ
կարգալարել ընտրելին իմ թիւիկ , զուր փաղի :
Փաղը կը . Բարցիկն հարում որ յունկը պայթա
ւորական տեղան , Միւրթիկն ամրիկ զիմիկ :

Անան Խախտար փորձեց պատրիարքին : Թէն
որ զեւ . ջան չէր զրկել Բարցիկն , երբ յունկը մի
ուրթիկ թիւիկն : Մի քույր յունկին տրեքի , անկը ,
սիրտ ճանքեղանով յունկին : Եթէ իմ զէն էլ եր
— կանարար , Անան Խախտար եւ նրա աղիկը պիտի
բարանայ ինչ :

Բայց անա սկսեցանք մի շտապ , անկանոն ,
փաղարիկներ Բարցիկանապատման , որ ցուց էր տա
ւին , թէ մարդիկ շտապաւ էին դաւանում ան —
համարելութիւնն եւ հիմա հարապում էին իմաց
արմ միմեկին , որ ոչ որ անպարտաւոր չէ : Ծա
— ճառիւրը ստատկանում էր . բայց ան չկարգալար
ելու հարապարակութիւնը , որ զիմիկ էր զիմիկ ձե
րի կողմէ : Եւեւելու կը որ Միւրթիկն էլ ժա —
մանակներն էր հանում :

Միւրթիկը շատ լաւ էր : Անան Խախտար ձեւոր
ճառա , ինքն էլ անկը պատրաստուել : Նա սպա —

տու էր զիմիկ զանապան կողմերն ուրարկած
մարդկանց ...

Պալաւ , ընկնում զիմիկ , որ ամբեն արտա
բար արտիկներն կը կատարում զերթիկն օր —
ըր , զիմիկը դարձա : Բարցիկանութիւնն ալ զի
— կանոն հանցեց :

Իրում հաշտութիւնն որ մի անհարկիկ փաղ ,
կատարած հրապարակներն ձեւեւ եւ շնոր արտա
միկի հաղցեց : մարդու ձեւերն ապրիկն չէր բար
— ճանում : Ճնշիկ մէջ էլ իսկ թիւիկներն էին իւր —
ւում . եւ ամէն մի զիմիկ խոսում էր մարդկային
մարմին մէջ : Սպանում էր : Գորակար քուտակ
չէր , ուրիկ էր իմ հանում . եւ ամէն մէկը ծոր
— թիւն էր իր անկար , զուտակ հիւրին :

Սուրիկի է արտիկը , երբ կը տրեւիցը կապ
— նութիւն է ամրութիւն : Ճարպիկն ճեւեւանք ,
արին արտատուրիկ տաւանները հաւանում են , մի
սող ճարպիկն եւ դաւանում են մի չեւտակի , ան
— պայման մտաւորաւ հարաւում : Որքան է . երկար
լինէր ամբարաններ ժամանակավիճողը , մի որ
— ինչ քուտակին էր՝ ամէն ինչ մտաւորակ տալու
համար . զա այն քուտակ է , երբ զայ հատուցում
է տաւան :

Սպանում էին յապով , տանայ ապմուկի ,
արեւանաթափանքի զիմիկներ , կանանց աղիկներն
բարբիկ էին յարաւանում : Անթիւթիւրներ փոխա
— րարմ էր . զա զարեւելու էր ... Բարցիկան
— թիւն զիմիկ զարմել էր բարցարեւելուր զէն . ոչ
որ չէր տալանիկ յարեւել : մի սող իմ Սանանիկ
հրապարակ , միւս տակ սող , որի փայ իրար —
զրուած էին Դուրանի խոսքերը : Գործիք հայթա
— թում էր եւ արտիկն տանք . կայցին , ցախա

— Դը կայ , Էթէնիկ , կուտակ էր նա . յան
— ցանք , արեւանաթափանք ...

— Ինչիւր եւ ասում , քախաթախ զուտակ Սի
— լէյման Բէկը :

ԼԵԾ

հարկերով դուրս գալիս տալ եւ լուծել վիճելի խնդիրները։

Սեպտեմբրի փոխարէն, Եփրատասան է որ կը պատասխանէ այս հարկերէն։ Յաջորդապէս, Վեփերով, կ'ըսէ ինչ թէ Ս. Միտիանս ներքին զարգացման վրէպը ծնողներ փորձել ոչ միայն լըբու- շկերով է, այլեւ ծնողներն ու անձնակազմը Վեփ- ան իրար է, որոնք արագակէտ քարտեզներ են հրէ- լայնի կեցողով կը շարափոխէ իրենք, երբ կը յայտարարուի թէ միջազգային յարաբերութիւններ այժմ- մու կայուն վիճակ պատասխանատու են Ս. Միտ- թիանս է։

Ստուգալիք տալը շարժանքներ կ'ըսեն, թէ Եփրատասանի այս յորդանոց պատասխան մըն է ոչ միայն Սիւլեանին, այլեւ Քրուստընի Սան Փրանկ- շկերով մէջ խառն միջոցին ճանքին, որու մասին խորհրդակցել մամուլը դեռ սող մը անդամ չէ դը- բառ։ Այս առթիւ ալ կը շատապէս թէ Ս. Մի- տիանսը, ոչ մէջ ճշգրտակէտ ունի փոխելու իր զա- դարակաւութիւնը։

Ս. Մ. Նաւազիւնը ընդունելի Սուրբի եւ իրար խաղաղութիւն չ'ընկերու ժողով մը չ'ըս- տիւրով մասին։

Արեւմտեան Գերմանիայ վարչապետը Գ. Ապրաստը յայտարարել, թէ Գերմանիան պատ- րաստ է իր ուժերը տրամադրելու Արեւմտեան Եւրոպայի պաշտպանութեան դրոշմին, եւ թէ իրող- չըրդային յարաբերում մը պէտք է կենդանի թէ լինի, որովհետեւ փայլ, այլ երկաթից վարչապետին առ- ձեռն է։

ԲՈՒՐՆԱՅԻ մէջ Ամերիկացիները 4000 հոգեւոր- ներ թափեցին անկարգելներով, Փենսիլանիայի 50 շրջ. ղեկավար խումբ ըլլալով այն ժամանակները քա- ռայ, ուրիշ ժամանակներ 27.000-ի ճանաչող կարծիք- ունեւոր։ Զօր. Մէր Սիւրբը, որ անձամբ կը վա- ընէ այս գործողութիւնը, զրեթէ վերջապէս կը ճանաչէ պատերազմը։

ԴԱՄԱԿԱՌՈՒՆ կը հնարալին թէ օտարիկու- թիւնը ցրուել խումբ մը շնորհալուծեան կուսակ- կեցիները որոնք որովհէտ էին ժողով գումարի ունե- ւոր թէ օր, ստանդարտութեան։ Կարգ մը ձերբա- կալութիւններ կատարուեցին։

ԳՈՒՐԻՆԻՆԻ մէջ քաղաքի նոր դատին առթիւ, ամբաստանաւորներ շնորհալուծեան թէ զատուրի տեղերի վրէպները շարքերէն էին ճանաչման հետ- պատասխան գիտնական կողմից (շնորհալուծ Փա- ողով)։ Կաթոլիկ զանաւոր մը, Մ. Սիւլեան, ըստ թէ օրվան կը պիտի խոստովարար խումբը կը կատարուի 1947-ին եւ թէ փոքրամասն տաղանքներ էր իրեն լուսնական ցանց մը կարգի։ Ուրիշ ան- քաղաքական մը կ'ապառնէ թէ փոքրամասն էր իր- քաղաքական պատերազմը. էին օգտագործել Գաւրընի պայակասն նուիրակութիւնը, լրտեսն է- կան լուրերը շարքերից խումբ։ Ամբաստանաւոր- ներէն երեքը ծրարագիտ են (մէկը կին)։ Ամբաս- տանալու ժամանակն, երեքս իր խոստովանքներն թէ լրտեսութիւն կը կատարուի...

ԲՈՒՐՆԱՅԻ գիտնականական աստեղի ճնշողական տարր ընդարձակութեան եւ ստորնմանակիւն- թեան զատապարտելու կ'ընդ- ընթացանքը, որովհետեւ ամբաստանալու էին թէ փոքրէն են խաղաղ- լուսնական քաղաքական կողմից, փնտել դիմա- լիքներն են։

ԼԵՒԻՍԻ (նախկին ամերիկեան Տրիպոլի), որ եւր տաւուան էր իտալացիներէն ձեռքէ, այս- ժամակ կատարաւորութիւն մը կը պիտի ունենայ 1951 Ապրիլ 1-ին, երբեւ նախաջալ անկախութեան։ Այդպիսով զարգացման յանձնարարներ այս ու- ռոյումը գտնուելիք 53 ձայնով, մէկի ղեմ (Թու- րքիան)։

ԳՈՒՐԻՆԻՆԻ Մակեդոնացիները տեղական ուժերով կը փոխարդուին այն զիւրերուն մէջ ո- լորից թուրք բնակիչները արտաքուստ են, ինչպէս շարքերը Գեկիւրտ հնարակները զորհալալու- թիւնը։

ՆԵՂԱՅԻՆԻ Քրասնական Հրամանատարու- թեան կարգադրութեանը, երկու զարգացի կը խա- ղարարուեան, Լախոսն եւ Մուշէ։ Ճնշողութիւնը փոխարդուեան որ զիւրերու փայլապաշտելու խումբ թուրքերի պաշտպանութիւնը։

ՅԱՆՆԱ ՍԱՐԵՆՆ

Պատիւ ունի յայտարարելու որ կրկին ծառն է պաշտպանագիր PEUGEOT ընկերութեան ամէնէն կարեւոր արտոնագիրը մօտ

ANDRÉ MERCIER
Concessionnaire
PEUGEOT

108 Quai de Passy - Paris (XVI) Tél. Jasin 49-82
իր խնդրով կը քարեկաններին որ հանգի հր- մէկ տնի հաշտելի զիւրք տեսնելու խումբ։

Ունեւոր այժմ արտադրակի, զիջ արժանա- ուսում, շատ լաւ վիճակի մէջ Peugeot 203 եւ 202, Citroën 110 եւ 115, Simca 8, եւայլն։

Գրեմէր ԳԱՌՈՒԿ ԱՆ ՍԱՐԵՆՆ

Կը անձնէ նախկին օսակապ կողմից։
Գ. ՆԱՆՆԱ ՍԱՐԵՆՆԻ անձնական հաշտելի
3, Villa Monceau, Paris (17) Tél. Wag. 13.95

ԴԱՅՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՐԱՄԱՆԱԿ

Լիտնի մէջ

ՀՈՂՏԵՄԲԵՐ 29-ին, ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 15-ին,
Salle Rameau: Մանրագումարութիւնները շուտով։

Վիեննի մէջ

Նախաձեռնութեանը Զ. Ե. Դ. ԿՈՒՐՏԻ, մասնակցութեանը ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻ, Զ. Մ. Բ. Մ. Բ. ՆԱՅ. ԿԱՄ. ԵՆ ՄԱՐՏԻԱՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒ- ԹԵԱՆ, ԿԱՊՈՑՆԱՅԻՆ ԵՆ ՎԱՐՊՈՒՆԱՅԻՆ ՆԱՅԻ. ՄԻՈՒՐԵԱՆ։

29 Հոկտեմբեր, կերպի կէսօրէ վերջ Ժամը 21-ին, Théâtre Municipal շնորհ արահի մէջ։

Պատուոյ նախադաւութեանը
ԿԱՐԱՔԱՊԵՏ ԸՆԿ. HUSSELI
Կը նախադաւէ ընկեր Ս. ՍԻՆԱՆԸ
Կը խօսի ընկեր ՎԱՆՆԱ ՀԱՐԱՐԱՐՈՒՄԵԱՆ
Քաջ Կ'առնեն Le Dauphiné Libéré խմբագիրը
գաղափար BERTET եւ ընկերակալական ներկայ- ջուրիչները։ Ներկայ կ'ըլլան պետական բարձր պաշտօնատարներ։

Գեղարուեստական բաժին. Կենդանի պատ- եմ, Արաքս երչախօսի, պար ստանդարտի կողմէ, մենկեր Տիկ. Քաղէտեանի, Տիկին Ուր- տիկեանի եւ Տիկին Կարապետեանի։ Կը նուա- չէ երկուստեք շուրջանգար Պիլիշեմալ։

Սենը Երիկնի մէջ

ՀՈՂՏԵՄԲԵՐ 12-ին

Տեսիլի մէջ

28 Հոկտ. ՇԱՐԱՐԻ ԻՐԻԿԱՆԻ, Զ. Ե. Դ. ՏԱՆ ՄԵՋ

« Ե Ս Ո Ւ Ջ »

25ամեակին ստորի

Լիտնի բարեկեաններու ցանկը. Տիկին Սա- րայտարանի Հաղար Քաղէ, Տիկ. Մարի Մոյնս- յան 500 Քրանը, Միսաք Սիւլե, Գեկիւրտի ընկեր- թը, Մամբէ Տէր Գաւրոսեան, Կարաք Կարաք- ան, Գաւոր Տիկեան, Գրիգոր Աճէմեան Հա- րապական Քաղէ։ Չորս Դաւանկական ուսանող- ներու կողմէ (Քաշեան, Տաւապետեան, Ու- ղապեան եւ Ուրեմեան 1200 Քր.) Սուրբուն Կի- լիկեան, Կարապետ Մասնական, Մասնէ Կենեան, Կարապետ Մանուկեան, Տաւապետ Տաւապետեան, Յովհաննէս Հարկեան, Աւետիս Սիւնեան, Կա- րապետ Յովաքիմեան, Միսրան Արաքսեան (Սէնթ Երիկն), Մանուկ Մանուկեան (Սէնթ Ե- րիկն), Յովհաննէս Տէր Գաւրոսեան, Կարգե- Յակոբեան, Կարապետ Ուրեմեան, Տէգեան, Եր- ուստը Համարեան (Սէնթ Երիկն), Երուսաղ Պո- լուքեան (Սէնթ Երիկն), Կարապետ Փաղաքեան 500ական Քրանը, Փառնիկ Առաքեան, Մասն- Տէրմանեան, Աստուող Մարիոսեան, Տիկին Գո- լուքեան 200ական Քրանը։ Ընդ- զուամբ 18.000 Քրանը։ (Տես Շնարանը 20 Հոկտ.)

ՀՈՂՏԵՄԲԵՐ

ՆԱՐԻՆԸ ՇԻՐԵՐ

Ջ Բ Կ Ժ

(Ուսումնասիրութիւններ եւ զաւարտութիւններ
երիտասարդութեան մասին)
Գրքի՝ Ե. ՆԱՐԻՆԻՆԻ

Գին 400 Քրանի
Գինի 8ԱՌԱՅԻ խմբագրութեան Փաղիկի մէջ։ Պ. Յակոբ Մալմանի Մարտիկի մէջ։ Կ. Կարաք Կարաքանի Լիտնի մէջ։ Ուրիշ քա- լամներ մէջ՝ Զ. Մ. Սիւնեան տղոց։ Մանուկ տղայ է ՎԱՐՊՈՒՆԱՅԻՆ (Կէմպանը)։

ԱՏԳՐԱՅԱՄԱՆԸ ԱՌԱՅԵ. ՏԵՂԱՊԱՆԸ
ՄԱՐՏԻՆԻ ՄԵՋ

Առգրապականի տալիս. տեղապահ Կարապետ Ա. Երիկ. Մանուկեան պիտի պատարաւէ եւ քա- լուշ այս կրկնիկ Մարտիկ, Քաղաքի մաշը կե- լիցին։

ՑՈՒՑԱՆԱՆԵՍ

ՎԱՐԱ ՍԱՐԳԻՍ (ԿԱՅԱՏՈՒՐԵԱՆ)

Galerie Doucet, 95 Fg. St. Honoré (Place Beauvau)
Հոկտ. 12-ին 27-ին Բաց է մինչեւ Ժամը 6

ՊԱՐԱՏԱՆԻՆԵՐ

Մարտիկ 27. Մ. Բ. Մ. Սիւնեան մեծ պա- րանշանէն որ տեղի կ'ունենայ 2 Դեկտեմբեր, 51 rue Grignan Clubի շնորհ արահներուն մէջ։

Մանրագումարութիւնները տաւանքին յայտարար- րութեանը։

Զ. Ե. Դ. ԿԱՐԱՆԱՍՈՒԹԻՆԵՆԵՐ
Զ. Ե. Դ. Երչախօսի կ'ուստի ժողովի կը հարաւիկ բոլոր խումբերը, ընկերները, այս շա- րքաւորի կրկնուելու 20.30-ին, Le Cidre արհա- րանքին վերջապարկը
Կը զաւարտող ընկեր շԱՐԱՐԻ ԲԱՆՈՒՆԸ
Նի. Քր. ՎՄԻՅԱՅԻՎ վարանդաւին կ'ամբի ու գործը։ Սիւրով կը հարաւորին նաեւ շրջանի ըն- կերները։

ՑՈՒՆԱՅԵՐ

ԱՆԻԿԻ ԳՈՒՐԱ ԲՈՒՐՈՒՄԻ ՎՊԱՐԻ ԵՆԹԱԿՈՒՄ- տէն ժողովի կը հարաւիկ կը շարժեն ընկերները, այս շարքաւորի թամբ 21-ին, ընկերակալական- ներու արահ։

ՍԵՆԹ Երիկն. Ժը. Կ. Ուշիկ մասնակցելի ժողովը այս երկուստեքի, Ժամը 3-ին, Հայոց մա- տակալին արահ։ Բոլոր ընկերներէն խաղա- յութիւնը անհրաժեշտ է։

ՆՈՐ ՔՆԱՐ

Ընդարձակ ճայնագրութեան եւ պատկերապարկ երգարան, 640 սեմադիկ էջեր, 715 եջեր, 109 իկադներ, իւն։ Գինի 8ԱՌԱՅԻՆ հասցեով։

Գին 1500 Քրանը, կարիկի։ Փոսթի ծախի մէջ։

ԴԵՐԱՆԱՆ, ԹԱՐԳՈՇ ՓԱՐԻՉ
Նոյեմբեր 5-ին, կ'ընկեր ժամը 3-ին, Պուս Գո- լուպի զաւարտարանի արահին մէջ։
Զ. Մ. Բ. Մ. Սիւնեանի առթիւ. շնորհ, նախադաւութեանը Գ. Յովհաննէսեանի, նաեւ ներկայացում. ՍՈՒ եւ ՎԱՐՊՈՒՆԵՐԻ

Envoi sur L'ARMENIE

ՄԻՆԱՅ MORY et CIE. ՀԱՄԱՏՈՒՐԻՆԵՐԸ ԱՐ- ՏՈՒՐՈՒՄ ԵՆ ՀԱՄԱՅԱՆ ԵՐԱՐԵՐԸ ԸՐԿԵԼ ՀԱ- ՅԱՄԱՆ, ԱՌՏԵՆՏԵՐԵԱՆ, ՀԱՐԱՌՈՒՄԻ, ԿԵՐՊԱ- ՍԻ ԵՆԱՅԵԼ, ԻՐԵՐԵՆ ԶՆՈՐԻ։

Բոլոր ծախիկներ կը մտարիկ ծարաւները զըր- կան ամսին, ՈՒ ՄԵՋ ԵՆԱԿԱՅԻՊԻՊԻՈՒՆԸ, ՈՒ ՄԵՋ ՍԱՆԱՌԱՐՈՒՐԻՆԻՆԻ ՀԱՄԱՐ։

ԴԵՐԱՆԱՆ MORY et CIE. (Service VAUQUELIN)
3 rue St. Vincent de Paul, Paris (10)

Tel. TRU. 72-60

Գրասենեակը բաց է ամէն օր Ժամը 9-ին 11, եւ 14-ին 16.30, բացի Շաբաթ եւ Կիրակիէ։

ԿՈՒՑՈՒՆԻ

Մաթուր ԲՈՒՅԻՔՈՒՆԻ ԺԱՔԻԹ կարգը Ա - ՓԻՆԵՆՈՒՐԵԱՆ։ Դիւլէլ Els. VETTER (Terzibachian) 34 rue Tapis Vert, Marseille։

ՈՒՅԱԳՐՈՒԹԻՆ

Հարապարտութեան կամ ընդամենակ
ԿԱՐԻ ԵՐԵՐԵՆԻՆԻ ԳԵՆԵՐԻՆ, ՄԻՆԵՆԻՆԻ, ՓՈ- ՆԵՆԻՆԻ ԿԱՐ ՀԱՐԱՐՈՒՄԻՆԻ ՀԱՄԱՐ
Անկախ վաճառարաններ կ'ունեն իրենց Հա- յիւր շատ ծախք մասնակցութիւնը մը

E. DONAT

Mécanicien, 16 rue d'Aubervilliers, Paris (19)
Tél. Bot. 59-57

ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՆՐԱՍՏԱՆՈՐ ԺԱՄԱՐԱՎԱՅԵՐԸ

ՋԱՅԱՐԱՆ

« TAVERNE MAUBEUGE »

6 rue de Maubeuge, Paris (9)

ՔԼԵՄԵՆ-ԲՈՒՐԱՐԵՆԸ ՀԱՄԱՏՈՒՐԻՆԻ
Համարակալ է արեւելեան եւ եւրոպական էր ընտիր կերակուրներով, մաթուր պատարաւ- թեանը, ինչպէս եւ անձնական հաշտաւորը։

ԳԻՆԵՐԸ ԵՆԱՍ ՄԱՍՏԵԼԻ
Արտասանեալիք Գաղիկ հասում մըր հայրի- ցակիցները մեծ գովաբանով կը խօսին այս հաշ- րանի մասին։

ԲԱՆ ԵՆԱՐԸ ՕՐ

Արեւելեան Առաք. Շաբաթ, Կիրակի եւ երկու- շաբթի օրերը։

Ընդարձակ եւ օգտաւոր արահ կը դրուի փա- փաղցիկներու տրամադրութեան տակ, հարսանի- չի, շնամուրի, թէլապալանի եւ ամէն տեսակ հաւարակիցներու խումբ։

Հնու. TRU. 85-47։ Հարապարտութիւն. Métro- ներ, Cadet, Peletier, Notre Dame de Lorette։ Ծաղարանը ունի նաեւ տաւանիք PRIX FIXE 250 Քր.

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Danesme - (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

Հայկական համաժողով

Մարտիկը կը գտն մեզի... ինչպէս, Յաւոյ Հայրոցի փամանակին, Մարտիկային Միւր...

Ներգալ էին աւելի քան 300 ունեւորներ, կէ- ար Քրտապաշ, ... Քահարա Սուրէլ...

Քրտապաշ, իր Սուրէլ Մարտի, արշաւիկի վերջումումը մը ներկայացուց իւր քանակները...

Եւրոպական իրաւունքներ, հիւսիսային ծրարային հան- քային մէջ լըլտնին Վաթիկին մէջ, տեսակի համաժողովարմունք...

Համաժողովարմունք, այժմ, աճէ, աճէ տեղի քա- րոյն գործակցութիւնը, այժմ, Վաթիկին լըլտը...

Փամանակի նման մը կը համարուի իրենց լե- ւոյն փոխան Ս. Մուրթանի եւ անոր մարդի- ներուն հանդէսը...

Այս եւ ասոնց նման հոգիին բերանը ձգուած յարգի իշխանը կրնան նախաժողովին ապ թէ ինչ ուղղութիւն կրնայ ունենալ...

Բ. Ա. Բ.

նմուր եւ դատուելու համար Հայ մամուլական մա- անդը...

«Եւրոպայի աշխարհակցը, Կ. Փոլսոյն, մամուլական տեսակցութիւն մը ունեցաւ...

Փոլսոյն տեսակցութիւններն ունեցաւ նաեւ Պալարի Հնու, որ մէջ այլոց յայտնած է թէ Քր- քանական այս մեծ պարբերութիւնը...

ԿՈՂ ՍԵՐԱՍԱՍԵՐԻՆԵՐՈՒ

Յուսահարսութիւն յուսահարսութիւն թուա- ւելով վերջապէս ծրարային արկերը հաստատ- ուած Հայ փողովորդի թկիւններուն եւ մասնա- ւորապէս Սերասասերներուն կողմէնք այս կողմը...

Կրնին աստիճանի յուզիչ եղաւ մի քանա- ւորով Հայրենիքին Սեր սերները հոն թողալ...

Սերսերը կրնան իրենց տան մեծերուն առ- յուրով հանդիմանի շարքը հորը մէջ...

Ինչ տարբերութիւն ունի այդ նոր սերունդը մեր հինքինը։ Ինչ մէջ։ Նորման Հայրենիքը, որք եւ պարտաճանաչ է ան։

ՄԻՌԱՍ, ԻՐ ԿԻՆԸ ԵՒ ՋԱՆԱԿԸ

մը, որ քայն առաջնորդէ դէպք մայրենի լըլտը... Բերեմ Հնայեանը կամ Հնայեան, ընտրեցին...

Այս նորակողմ Սուսահարսութիւնը Ազգային կազմակերպութիւն մըն է, որուն ուղղութիւնը...

Գաղութի գաղութ

ՀԱՄԼԵՐ ՄԵՆ ԱՋԻ. կհանք ետուղիւ մէջ է աստեծ մը ք միջ։ Քաղաքականութեան կողմ, քաղաքական... 3-ի քաղաքականութիւնը...

«ՅԱՒԱՆ»-Ի ԹԵՐԹԵՐԸ (206)

ՄԵԼԻՔԻ ԱԶԳԻԿ

ԵՐԿՐՈՐԻ ՄԱՍ ԺԲ.

Նա յուս չարքթիւն։ Նա անբախական էր, որ իրան տարածած անհասկացութիւնն պատճառէր...

«Կիտուրան ին Սեյիթի խումըր, այդպիսով Նա յուսահատ ճանքով եւ քիփեց փախուած դուրս։

Բէկը տեղեցի ցտայեց, մթնութեան մէջ որս - նում էր իր քրորը։

«Ինչո՞ւ, ո՞վ է կուտուրը, հարցրին Նա։ «Կիտուրեցին, էֆէնտի, չե՞ս յուս ճա- րանգանգութիւնը...

«Սոսապաշ, որ դա իմ հարսանիքի պատ - ճառովն է եւ ես թիւլ տուեցի... Փոլեշ Երազով ես տեղեւ անպիտան։

«Այ, էֆէնտի, սուտ էր, մեկ խաբէրի ան- ճառաւ տուա՞ւ։ Անա դուրս եւ դէպք մեկ...

«Խաբէ... Ես ցոյց կը տամ... Հաւաքը քրորը... Մի հոտ ըսն էր լըլտընը... Վաթիկ, չուս...

Անձեւոր փայտաւ, իր հրամանատարի խորտա ճային ին, որ կուտ մէջ մեռածներին էլ հոգի էր տալիս։

Բայց միեւնոյն փամանակ եւ դիտով քաջա- ական նշան տուաւ։ Թանք թանցի անցել էր...

Բէկը դուրսեցին եւ այնպէս չէր պատահա- ւում։ Եւ այն փամանակ, երբ նա երկու... ձեռքով...

«Իմ ծնալի Անձեւ կ'աւան... Դուրս սերին խորապէս։ Սեյիթան Բէկը...

«Դուրս սերին խորապէս։ Սեյիթան Բէկը կատարեց այս ու այն կողմն էր ընկնում, Հայ - չուրում էր։

«Դուրս սերին, կատարած չուն, Մամանկ սպասում է ընդ...

Ապագայական տեսլեր երբեք անդիպի կա- տարութիւն չէր պատճառէ Բէկին, ինչպէս այս ասորաբերի փամին։

ուսմ էր. ամէն ինչ դու կորած չէ...

Նա վերցրեց սուրը եւ անցաւ... ասու հետեւի կողմը, ուր մի փոքրիկ ռուս տանում էր դէպք ձերեւոյ աստուր։

Փողը իտպոյ, յուսահատական հնչիւններ քաղաքեց զիւղի վրայ եւ նորից արժուէր կիսա - նորարար։

Նորարար։ Շնորհ կատարի արդիւնք քարճա - ցերին, այս ու այն կողմից ճարպեր երեւցան։

Մարդկանք անցան լուսեցին։ Բայց Բէկն ուղղւո - լի խաբէց թուր ճայինքի, եւ փնտը իր ամբողջ ուժով, կանոնը էր զինուորականի։

Մարդկանք ին աստիկ յարուած ուժից... Կնոն ձորի կողմից անդադարաւոր էր արկին կանչը - ների արձապարտը։

Բայց ի դուր. Մամանկն քա - նակն այնպէս չէր կարող լսել իր հրամանատարի կատարի գոչիւնները...

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՀՈՒՄԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒՄԵՆ, Գուրգեղի մէջ, երեք հիւսմանային, այն ամբաստանու - բնաւոր թէ լրեւնութիւն կատարած են ի նպատակ Զրահասկան զնայանապահ : Զրահասկան ամբաստանութիւնը երկուքը եւս դատաւարութեան զեկեան քանտարութեան Զրահասկի մը 12, Խոստանուի մը 15 տարի քանտարութեան : ԶԵՐԴԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ Թուրքի լեւանայի գեր - չիւպատան, Սթըրքիւն : Ամբաստանութեան է թէ լրեւնութիւն իր կատարելի սխալներով Զրահ - ասկի Գիւրգեղի Տէպալի գիւղը հետ : Զերահասկութեան են նաեւ այս երկուքը : Երեքը միասին, պիտի դատուի Գուրտի զիտուարական տեսանքին առ - լին : Եւս :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՄԻ ապաշոյգութեան տեսչու - րիւնը այստեղի մը ձեռնարկէ կարծիքներու դէմ : Որոշում է ձերբակալել 86 յայտնի : Հա - մաշնայիցի, իբրեւ, ամէնէն ժամպարտները : Արգէն ձերբակալութեան ձերբակալները, որոնք պիտի արտաքսուին : Աստիճանային է որ ապաշոյգ ձերբակալի որոշում մը կը որոշէ Ամե - րիկայի մէջ : Գիւրգեղի Աստանի որոշող վերա - ձեռնի Մ. Նահանգներու 11 բողոքի վարչիւն - րուն դատը : Աստիճանային թիւերով Զրահասկ - ստան էին Ուղտուս 1ին, տասը հոգի : Հինգ տարի, չէր : Երեք տարի քանտարութեան :

ԱՅԴԱՎԱՆՈՒՄԻ որոշան առթիւ հաւաք իր խո - սեղով, Մ. Նահանգներու արտաքս ձերբակալը, Գ. Էլիսի քայտարարին : Շէրք ձերբակալմա - րական եւս խախտարարական իր կատարելի, ա - զատ աշխարհի պէտք է պատարտ ըլլայ ընդդէ - մանալու, իբրեւ, մէկ մարդ : Այս առթիւ հա - տատեղ թէ Բորկայի պատերազմի ամբողջ թեղի ինչպէս Մ. Նահանգներու իրաջ : Միտարութեան էին որ այսպէս ընդ, տեղի չապաւ համար նախապար - մանակն առին :

ԸՆԴՆՆՆԵՐՈՒՄԻ օրինակներ, որ յետագայը - ուստ իր անցալ Մախիւնի վեր, պիտի քննուի այս առթիւ, Ապ. Ժողովի մէջ :

ԼՈՍՏ ՏԵՍԱՆ

ՆԱԴԻՆԱՆ ԵՌԻՐ

ԶՐՎԷԺ

(Ուսումնասիրութիւններու իր զատարարութեան մասին)

Գրեց՝ Ե. ՆԱԴԻՆԱՆ

Գին 400 փանկ : Դիւնի ՅԱՆԱՆԻ խմբագրութեան՝ Փարիզի մէջ : Գ. Յակոբ Մալաբանի՝ Մարտիկոյ մէջ : Գ. Գալար Գալարանի՝ Լիոնի մէջ : Ուրիշ գա - րաւորներ մէջ : Զ. Ո. Միտարար տղոց : Մամուլի տակ է ՎԱՐԴԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ (եմբարներ) :

ՀՈԳԵՀԱՆԳՈՒՄՍ — Հանդիսացաւ Գ. ՄԻՐՏԻՉ ԹԻՐԿԱՆԻՆԻ մահուան քառասուններէն առթիւ : Վաղը հինգշաբթի արտու, Մարտիկոյ Հայ կաթո - լիկէններէն մէջ Մ. Պատարար պիտի մը - տուցին ու հոգեհանգիստեան պաշտօն պիտի կա - տարուի : Հանդիսացան իշխանայի յարգողն - րն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

ՓԱՐԻԶԻ ԿՐՈՒ, ԸՆԴԵՐԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՆՆՆԵՐՈՒՄԻ ԲՈՂՈՎ

Ն. Ս. ՕՅՆԵՐԻՆ Գարեգին Ա. Կաթողիկոսի աշխուրհական հետեւաւորով, ստիպուած ձեռնա - րարական Ընդհանգիւթեան Ընդ. Ժողովը յի - ստանալով Կաթարանի՝ Լիոնի մէջ : Ուրիշ գա - րաւորներ մէջ : Զ. Ո. Միտարար տղոց : Մամուլի տակ է ՎԱՐԴԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ (եմբարներ) :

Այս առթիւով պարտք կը համարեն Կրօնա - կան Ընդ. Կաթողիկոսներու լրջ ուշադրութեան յանձնել հետեւեղ կէտերը : Ի — Համաձայն Կրօն. Ընդ. Զրապի կանո - նադրի 16րդ յօդուանի արձանագրութեան, ընդ. Ժողովի, հետեւաբար թուէրական Կրօնական անկախի անոնք միայն, որոնք իրենց անդամ - վարենք երաւ, ապա ինքն իմարտ են իւրեքս 1949 իրենց տարեկանները : Կր յանձնարարենք որոշում որպէսզի ամէն անգամ իր միջնորդներն ընէ ժամանակին :

2. Վարչական աշխատանքներու դիւրեւ - րեան եւ Կրօն. Ընդ. ղորդերուն կանոնադրու - րեան համար, կր յանձնարարենք յնմաղէի բոլոր անդամներուն, որպէսզի Եկեղեցւոյ դիւանատուն ղովեն եւ իրենց բարեբեր տեսան :

3. Արտաքաններու անդամներու, դիւրեւ - րեան տարու համար Եկեղեցւոյ դիւանատանց պի - տի այցելի արտաքաններու եւ տեղեւոր իրաջ - րանից բարեբեր : Այս աշխուրհական Թուականն - րը ընդհանուր պիտի յայտարարուի, որոնք ան - դամները պատուուր են այս պարագային եւ սա - նալու են իրենց բարեբեր : (նիլի)

ԴԱՆԵԼԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՈՒՄԵՆԱԿԸ

Կոնի մէջ

ՀՈԳՏԵՐԵՐ 29ին, ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 15ին ,

Salle Rameau :

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

ԿՈՒՐԴԵՆԻ :

Նախաձեռնութեամբ ՏԻԳՐԱՆ ԶԵԲԵԱՆ

Կր խօսի :

ԸՆԿ. ՏԱԽԱՐԵՄԻՍԱԿԱՆ

Եւ ընկերուի ՕՏԷՐ ՄԻՔԱՆԵԱՆ

Գիւրգեղանական բաժին — Տիգրի Գ. ՎԱՐ -

ՃԱՐՏԵԱՆ, Օրիորդներ — ԲԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ, Ա. ԹՈՒՐԻԵԱՆ, Մ. ՍԱՎԱԿԵԱՆ, Ա. ՍՏԵ -

ԻՆԵԱՆ (Մէջէն Երեւն), Զ. ԳԱՆԵԱՆ (Վա -

լանէն), Բ. ՈՐԻՄԵԱՆ եւ դերասան ԱՅԴԱՎԱՆԱՐ :

Տրամախոսութիւն՝ Ա. ԱՎԱՐԱՆԵԱՆԻ ՎՈՒՄ -

ՏԱՐԱՐՈՒՄԻ :

Հանդէսէն վերջ խնջոյց մինչեւ կէս գիշեր ,

Երեւելու սրահը (5 rue Bonnefoy), Place du Pontif

ճաւ :

★

Վիեննի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ԿՈՒՐԴԵՆԻ, մահուանութեամբ ՆՈՐ ՍԵՐԿԻՆԻ, Հ. Մ. Ը. Դ. ՆԱՅ, ՀԱՅ ԿԱՄ. Եւ ՄԱՐՏԻՆԵՐՈՒՄԻ ՄԻՈՒՐ -

ԲԵԱՆ, ԿԱՊՈՏ ԽԱՅԻ ԵՒ ՎԱՐԱՆՈՒՄԱԿԱՆ

ՀԱՅԻ. ՄԻՈՒՐԵԱՆ :

29 Հոկտեմբեր, Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը

2.30ին, Theatre Municipal չեղս սրահէ մէջ :

Գատուի Նախաձեռնութեամբ՝

ԲԱՆԱԿԱՐՏԵԱՆ ԸՆԿ. HUSSELT

Կր նախաձեռնէ ընկեր Մ. ՍԱՆԵԱՆ

Կր խօսի ընկեր ՎԱՆԱՆ ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Մօտէ կ'առնեն Le Dauphiné Libéré խմբագիրը

բաղադրի BERTHE Եւ ընկերպարական ներկա -

յաղութները : Ներկայ ըլլան պատկանի բարձր

պատմաստարներ :

Գիւրգեղանական բաժին — Կենդանի պատ -

կեր, Արաքս երգչախումբ, պար ամուսնիներու

կողմէ, մենք Տիկ. Թադեոսեան, Տիգրի Ռա -

տիկեան եւ Տիգրի Կարապետեան : Կր նաեւ -

կը ներառաւ իւր Թադեոսեան Պետրիան :

Սէնթ Էրիկի մէջ

ՀՈՅՏԵՐԵՐ 12ին

Տեսիկի մէջ

28 ՀՈԳՏ. ՇԱՐԼԵՐ ԻՐԿԻՆԻ, Հ. Յ. Դ. ՏԱՆ ՄԵՐ

Մահուանութեամբ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐԿԻՆ -

ԴԻ, ՀԱՅ ԿԱՄ. Եւ ՄԱՐՏԻՆԵՐՈՒՄԻ ՄԻՈՒՐԵԱՆ,

ԿԱՊՈՏ ԽԱՅԻ, ԴՊՐՈՑԻ ԿԻՐ. ՄԱՐՏԻՆ :

Բարձր խոնարհութեամբ Վիեննի բաղադ -

պեմ Cam. HUSSELT :

Կր նախաձեռնէ ընկեր Մ. ՍԱՆԵԱՆ

Կր նախաձեռնէ ընկեր ՍԱՆԱՆ ՏԻՐ ԹՈՒՄԱՆԱՆ

Մօտէ կ'առնեն Dauphiné Libéré խմբագիրը Cam.

BERTHE, Եւ ընկերպարական ներկայացուցիչն -

ը : Գիւրգեղանական խմբական բաժին :

Կր նախաձեռնէ Վիեննի Զ. ԿԱՊ. ՆԱՅԻ ՍԵՐԿԻՆ -

ԴԻՆԵՐ, ԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ, ԱՐՏԱՆԱՆՈՒԹԵԱՆ

Մօտից պաշտ : Հանդէսէն վերջ խնջոյց մինչեւ

սուսուս :

ԱՅՆԱՐԻ «ՅԱՆԱՆ» ՎԱՐԱՐԱՆԻ ՆԱՐԱՐ

Դանիակցութեան 60ամեակին առթիւ, Բրեմ -

լին-Գիւնիլերն Գ. Անդրեյիկ Սահակեան 500 Քր -

կը նուրի Արեւմտի «Յառաջ» դարպին :

Կր նախաձեռնէ ընկեր Մ. ՍԱՆԵԱՆ

Կր նախաձեռնէ ընկեր ՍԱՆԱՆ ՏԻՐ ԹՈՒՄԱՆԱՆ

Մօտէ կ'առնեն Dauphiné Libéré խմբագիրը Cam.

BERTHE, Եւ ընկերպարական ներկայացուցիչն -

ը : Գիւրգեղանական խմբական բաժին :

Կր նախաձեռնէ Վիեննի Զ. ԿԱՊ. ՆԱՅԻ ՍԵՐԿԻՆ -

ԴԻՆԵՐ, ԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ, ԱՐՏԱՆԱՆՈՒԹԵԱՆ

Մօտից պաշտ : Հանդէսէն վերջ խնջոյց մինչեւ

սուսուս :

ԱՅՆԱՐԻ «ՅԱՆԱՆ» ՎԱՐԱՐԱՆԻ ՆԱՐԱՐ

Դանիակցութեան 60ամեակին առթիւ, Բրեմ -

լին-Գիւնիլերն Գ. Անդրեյիկ Սահակեան 500 Քր -

կը նուրի Արեւմտի «Յառաջ» դարպին :

Կր նախաձեռնէ ընկեր Մ. ՍԱՆԵԱՆ

Կր նախաձեռնէ ընկեր ՍԱՆԱՆ ՏԻՐ ԹՈՒՄԱՆԱՆ

Մօտէ կ'առնեն Dauphiné Libéré խմբագիրը Cam.

BERTHE, Եւ ընկերպարական ներկայացուցիչն -

ը : Գիւրգեղանական խմբական բաժին :

Կր նախաձեռնէ Վիեննի Զ. ԿԱՊ. ՆԱՅԻ ՍԵՐԿԻՆ -

ԴԻՆԵՐ, ԵՐԳ, ՄԵՆԵՐԳ, ԱՐՏԱՆԱՆՈՒԹԵԱՆ

Մօտից պաշտ : Հանդէսէն վերջ խնջոյց մինչեւ

ԱՐԱՐԱՐ ԵՈՒՄԵՆԱԿԱՆ
Տօթ. ԱՐՄԵՆԱՅ ԳԻՐԳԵՐԵԱՆ
(Նախկին դասախօս Պոլտոյ անմասնաւորական)
22 Հոկտ. 1950
Դրամատ Գարեգ

Հ. Յ. Դ. ԴԱՆԱՆՈՒԹԵԱՆ

Հ. Յ. Դ. Երկարապի կոմիտէի Ժողովի կը

հարկերը բոլոր խումբերու ընկերները, այս շո -

րեղաբար իրիւնք ժամը 20.30ին, Le Cadeu սրահ -

ներին զերեւոյցը :

Կր դատարան ընկեր ՀՐԱՆԻ ԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Երեւել՝ Սիւնայի վարանային կնաքի ու

գործը : Սիւնայի կը հարկերին նաեւ իշխանի ըն -

կերները :

ԴԱՆԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԱԲԵՆԻ ՄԵՐ

ՄԱՐԱԲԵՆԻ — Հ. Յ. Դ. Մարտիկոյ Երբ. կը -

միտեն դատարանական Ժողովի կը հարկեր իր

բոլոր իշխաններու ընկերները, Նոր Սիւնայի

անդամները եւ Կապ. խաչի անդամ — անդամու -

նիկները, այս հինգաբար ժամը 8ին Ահարոնեան

Ահարոնի մէջ :

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կր դատարան ընկեր Վ. ՀԱՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՎԵՐ ԺԵՆԷՐ, ՄԵՐ ԻՈՂԵՐ...

Անոնք որ կրթական կենտրոնի պատահամբ...

Ամեն ինչ անող ստոյգնականի պարտական չեմքերը պահելը...

Ներկայումս այս շաղիկի անպատահականաց...

Ձմեռ ուղեք ճիշդ պատմութիւնները քննիմ...

Այդ առիթ ունենալ, ան պատճառ, մասնակ...

Հայկազեանի Հոգաբարձութիւնը, միւս կող...

Հայկազեանի այդ շնորհիւ այս կարգու...

Արդի Թուրքիան ամերիկացի ուղևորի մը աչիով

Ամերիկացի մամուլագետ մը, որ Թուրքիա այ...

Այնպէս զրպառն ենք Արեւմտեան Եւրոպայով...

Ճիշդ է: Դեռ նա Եւրոպէ մտնելու չկամ զրա...

Այս իրողութեան ուրիշ մէկ պատճառն ալ...

Վերջին պատահածը ու համայնաբար ալ...

... Թուրքիան չհին է աղբիական խառ...

Անպարզ վարք զայնպատահան մէջ, ինքն...

Եւրոպայի խոտոր համեմատաբար պայմաններ...

Եւրոպայի խոտոր համեմատաբար պայմաններ...

Տեղադրութեանը նաեւ հարաբարութիւնը...

պիտան է նորին եւ մեր ունեցում պահանջին դի...

Ինքնաշարժով, երեք օրուս պարտ մը կա...

Գիւղացիները կ'ապրին իրարու կուտին...

Աղաւթ լայով հանդերձ, գիւղացիները ու...

Դարեւի չէ անպիսին ինչհանգանքի այս պատ...

Այս և արտաքին Թուրքիան. Անհատաբար...

Եւրոպայի խոտոր համեմատաբար պայմաններ...

Մ. Նահանգներու խորհրդարանի զարգացման...

Սոյն զգրքերէն Եւրոպայի Թուրքիան...

Յանմանութեան նպատակն է հաւաքել պահ...

Յանմանութեան ծննդաբան ինքնաշարժով...

Ի իմաց յանմանութեանը ՏԲ. Պարզեմ Սան...

Հաւաք. — Dr. Barker Sanders, 4620 Morgan...

ՀԱՄԵՐԱՆՈՒՄ Կուսակցութիւնը օրէնքը դուրս...

ԱԶԳ. ՎԻՍԵՆՈՒՄԻՆ Ժողովարանը եւ յանձն...

ԱՅՆ ԶԻՆՈՒՄ Կոնգրէսի Կոնգրէսի Կոնգրէս...

Այլ Եւրոպայի Կոնգրէսի Կոնգրէսի Կոնգրէս...

Կոնգրէսի Կոնգրէսի Կոնգրէսի Կոնգրէս...

Կոնգրէսի Կոնգրէսի Կոնգրէսի Կոնգրէս...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE
HARATCH
 Fondateur en 1925
 R. O. S. N. 976.386
 Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
 17, Rue Damesme - PARIS (13)
 Abonnement : 900 fr. 8 par. 1600. - 1 an. 2500 fr.
 Tél. GOB. 15-70 744 7 40. C.C.P. Paris 1678-67
 Vendredi 27 Octobre 1950 Mercredi 27 2048 bis/fin

ՕՐԵՐՈՐԵՐԸ

26րդ ՏԱՐԻ — 26e Année No 6291 — Երբ լրջում է 1702

ՄԵՐ ԽՈՍԻՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆՔ-ՁԱՆԻ ԴԱՐՁԱՆ, ՏԱՃԿՑԱՆ

ԿԿԱՆԵՐԸ ՈՂՋ ԵՆ

Ազգային պատմապետը կըր ռուսմանիւրէ մէր ժամանակակից պատմութիւնը, լրջը զգուշացուի Քիւնց պիտի նախըզայ, ընդունելու համար կարգ էր խմբակցութեան հոգեկան եւ քաղաքական իշտանակութիւնը:

Այն պարագայի մէջ, պիտի հարկադրուի պատմաբանական զննութիւնը որ կատարուի:

Արդարեւ, ընդ որ էր տեսնել մասնաւորապէս 1920-էն ի վեր, ընդունելու մեծ իրաւական պատմութեան վրայ, կը կարծուի Քիւնցի պիտի լրջուի — ման իրեն պատմական:

Իրեն շատ աւելի մանք արտասեր եւ աւարքներ արժանապատու են տարիներ առաջ: Իրոյց, կըր որ արժանապատու ըլլայ որպէս սովորական իտմամանաբանութիւն, ան — յատակ պիտի ընթանա եւ անարդարաւորութիւն:

Իր մէջ օրինակ լինել: Անաւանի վերաբարձի թրջուէ մը, որ ան չունի չիթիւնը հրապարակութեան հետ, պարբերաբար կը բանայ եւ ընտրութեան, դարձաւ հոտութիւնները զանազան Դաշնակցութեան դէմ: Այս ազգայն ալ մեր կուսակցութեան ճամբ — անի տանկապատուութիւններն են որ կը վախճանի կը բռնուի:

Լինելի պիտի չունենայինք իր սովորական արժեւորումներով մասին, ինչ պարբերաբար պիտի իր տեսակները:

Ան ունեւան է հայտնիներ արժանի օրն ի բուն, թուրքի մը կատարութեան: Անքեր լրջութեան, չորիք ընդունի, ձեռները ալ ու ման փառաւոր:

ԵՆՔ ընկանակի փառած չլրջար, պաշտօնաւ որ պիտի պատկուէր Միջազգային քաղաքականութեան իրեն լաւաբար թուտութեան, ստուգութեան եւ խաղաղութեան:

Անչաւոր որ մը ալը փոքուն ալ կը վախել, իրեն նոր Բաժ Նապար, որ մէկ դարիւր մը լրջար չէ:

Ինչո՞ւ Անգարան ալ փառաւորութեան չհասցին, ի վարձ իր թուրք հակապայմանկցական, հակահայ խուսափաբար ընտրութեան:

Իր մէջ յայտարարութիւններ ընտր չի նստեցնել թուրքի լրջարը:

Իր մէջ բառին չէր հանդիպան թուրք թերթերու մէջ:

— Ե... լա ժողովարարը անտիւր ինտել ալը կուսակցութիւնն եւ անտե՞րալ կը յիշէ անք — անտե՞ր:

— Ե... չէր Դաշնակցութեան հայտնած ձեռնով հայկական դատ գոյութիւն ունի, ոչ ալ ալը կուսակցութիւնը այնչա ընտրել կապ ունի ալը ինքն ինչն էր: (25-Հոկտ.)

Թուրքները 60 տոցի մէջ անպիտիւրով վառանակ տարուան կարմիրաբայութեան որ կենտրոն եւ զորքը, վերջ վար չլրջուի պատմական ընտրութեան թուրքներ, տակաւին կը թիւ ու կը թիւ:

... Բաշնակցութեան իրաւաբարութիւնը կը զգուշանայ թերթապատմական խօսքը ընտր: չլրջացան — լա համար իր Անգարայի քաղաքականութիւնը:

... Ե Ան կը պատմաբանութիւն անտե՞րիւն զեմ — ընտրով եւ Անգարայի փոխարինար յարմար — ընտր ի Սովետ. լայնատանի վրայ: (26-Հոկտ.)

Ան ալը չէ, ալ — ման զանաբարով ի վեր — լա տանկապատու:

Դիտարարով հանդերձ որ, 25 տարեէ ի վեր, ի մասին մէջ ում Անգարայի դուռները բաց եւ կարծեմ հակահայ դուռները զեմ, պատմական լրջար հայտնաբերել ինքեթի անտե՞րիւններուն վերա — հաստատութիւնը: Հետաքննարարութեան հետ — յատկապէս պատմաբանական:

Իրէն էին այս քաղաքականները, կըր իրենք հոգեմանութեան ձեռք ձեռքի պատմական ինքարքան ինքարքաններուն հետ, կատարելու համար Անգարայի դաշնակցութիւնը (1920 թւ): 29):

Իրէն էին, որ երկու պիտիւրը զինակցի — ինքը կը տրոգել ինչո՞ւ անպարտութեան փոք — լա լրջար էր:

Խորագրի՝ Ե. ՄՈՒՍԿԱՆ

Իրմիւրքի մը, Մ. Ճ. (ամսկապար) կը դան — դատ թէ ընտանիք անհրաժեշտութիւն կործնել եւ ձեւաւորել իրենցին ստանդարտի — հանդուգեալ Մամուկն արք. Ինճեանի դէմ, հրապարակելով Գ. Պոլսեանի յայտարարութիւնը:

Հաստատ եւր իր ինչ շարքութիւններէ:

— Ե Բալանկան զգայուն Ձեւաւորութիւններ չին բաժնիք այն ենքարաւոր կարմիրները, զորն զրապարտական եմ եւ յատկա զապալիսը մը կը ծառայեն, չին զապրիք վիճակաւոր իրենց ցաւուն յայտնելի քիւրաք: 7 տարւ մը որս եմ:

Նամակագրեր այս տարի կը պատմել թէ մեր աշխատակիցը 1918-է հնազադ տարւ տարեկան արդար կը եւ անմասն ինչ ունեցան զէպրերուն:

Կարծեմ ինչ ալ նոյն տարեկան չեմ, հետ — արար չի կրնար անի շատ եւր զինուոր, երբ քաղաքացի, իմաստուն (հրապարակ) եւ խարանակ տանկապատու Կիւնցեան ինճեանը կը կը զոյն սրբանշին զայն:

Ինճեանի մասին չէլոր — եւ օրերով — թաւ դրանք է տարիներ առաջ, Պոլսը թէ Իրմիւրքի մէջ: Ի կենդանութեան:

ԵՆՔ Փարիզի, Լիւնը, Կրեմլոյն եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ կան իրաւաբաններ որոնք շատ զարդարով համոզական են այն զրոյթները կարգաւ — լալմ, կան ուրիշներ ալ, կենտրոն վիճակը որոնք շատ աւելի զինուոր քան Անգարայի թէ Գ. Յաւար Միջակցականի պատմաբաններ:

Լա, Կիւլար որ քաղաքացիները մէլտեղ եւ լին իրենց անտե՞րիւն եւ հասցենքով, փոխա — նակ հանդէ ու ողորմելի վիճակ մը ծառայել (համակարգի բաւանք են):

Մենք ալ կը յուսանք թէ ճապարակ առաջարկութիւններ պիտի արժանանան 7 տարւ լրջարի զիպրերուն թուրքն ծառայելու պատմաբանութիւն — եր:

Ուրեմն իրենց կը մնայ որ առաջ հրապարակ հանի այն հաստատութիւնը պատմաբանական է երբ Ե Իրմիւրքի ճամբով անտե՞րիւններուն կը կորչուի:

ՎԱՆՆ

ԻՆՁԳԻՍ ԳԻՏԻ ԸՆՏՐՈՒՄ ԳՈՒՍՈՅ ԳՈՍՏԻՄԻՐԲԸ

Գոյոյ լայնք պատրիարքին թնտրութեան պատմաբանութեան առթիւ, Անգարանի արքի — պատմաբաններ, ժողովարար, ինտեր տեղեկութիւններ կը հայտարար, խաղա խաղալիքներով (18-Հոկտեմբ.)

Ե Կուսակցութիւնը փոփոխութիւն ընտր եւ լայնք Գոստիմիրովն կամուրջարարութեան մէջ — Կուսակցութեան պատմաբան կամուրջարար Անգ. Սահմանադրութիւնը լրջարեմ, չլրջէ չի յարգել Անգ. Սահմանադրութիւնը):

Եւ կը սպասէ՝ որ ճապարակ կուսակցութեան — կուսակցական կեցութեամբ որ փոխանք. այս դր — մին եւ ապահովէ օրէկոյն արժանաբարութիւնները: քաղաքական:

300 ՏԱՐԻՒՐԱՆ մէջ առաւին անգալ ըլլալով Անգլոյ թաղարար եւ թաղարարին Դը. որ այնչեղին երեւի. Գոյոյին ինչ չէր: Է շին արար թաղարար եւ 1942-ին, կուսակցական արժանաբանութեան հետամտով եւ հետեւին կը դուստարակել Լորտերի փոքրագոյնութիւնը մէջ Անգ. Սահմանադրութեան վերաբարձիքներին յայտնել յոտն — լալմ (1642-Հոկտեմբ. 4-էն ի վեր, երբ Մարզ (Կարդու) Ա. թաղարար փոքրագոյնութեան ման ընտրութեան իրաւաբանները ձեռնարկուելու համար, թաղա — արարներ իրաւունք չունին երեւի. Գոյոյ մտն — լա: Այս ապակ օրէկոյն խախտուան չի համար — ուրք. զորն որ փոքրագոյնութեան տակաւին պայտու — նապակ խախտուան չի երեւի. փոքրովն:

ՀԵՂԻԱՅԻՆԻ պատմաբան ուժեր կը սպանան կուրտեր զիբեր մը, կուրտեր (Թուրքի) : Զոր — լալմ զոյնական ում ինչարեմ է: Կատարել կուր — ներ կը սպանուին:

ԻՌԻՍ ԶԱՐԻԱՍԳԵՏ մը, փոփոխ, կարա ա — պատմաբան ըլլալով՝ համար ճանաչում կը զէպի կարել, ինչպէս կը պատմել ընտր փոխանք: Զամ — արար կը ստեղծուին զիբ մը զիբեր, լայնք կըր տանուել պատմական կարմիրներ, կը տեսնեն որ հարապարտութիւն ժամբեր զիբարուներ եւ փոփոխ փոխել է: Գոյոյին ալ անհնազանդ էր: Թուրք թերթերը ուս զորմականութեան կը վերադրեն այս անճրը:

Տագնապ մը կը հախախտուի
 ԵՆՔ ԱՄԵՐԻԿԱ ՄԵՐԻՔ ԶԻՐԱՍԱԿԱՆ ՄԵՐԻԿԱՐԸ

Գերմանիայի վերադարձն եւ ծրարներ չլրջը վիճարարութիւնները շարունակութեան առիթ որ Անգ. Գոյոյին մէջ: Անգարայի Գ. Փիլիպի պէտք էր պատմաբանութեան 25 երեւութեաններ — թու հարցապարտութեան: Անգարայ որ ստեղծու — ցաւ աւելի լայն լուսարարութիւնները ման, մաս — հարաբարութիւնները փառարկուելու համար:

— Ունեւան զննարարութեան թէ ծրարներ շատ ընտրարանէ է, լայնք ինքնուր ստեղծուել էր քան: մեր եւ մեր զաշնակցութեան վերաբարձիքն համար ար — ունեւիք շահապատուութիւն: Անչեղիններն մէջ մեղեք ինքնուրեւ ընտրելի ստեղծուել մը, զոր մեղեքները բոլորովին միտնել: Հարց ման է թէ Գերմանիան պէ՞տք է մասնակցի կուրտեր վրայ մեր ուժերը կուրտութեան: Զրմանակական պատմաբանը շատ բարցոր է: — Ընտր պէտք է հանդուսնու — զորպատուի ճանաչուելու խաղաքար, լայնք լայնք ինքնուրեւ ընտրարար պատմաբանութեան նախա — լալմը եւ վերջապէս անտե՞րն ալ զորովին վերա — ունեւիք: թաղարարներ խաղաքար: Գերմանիան կրնայ նապատուել ապահովութեան զրոյթներ, որ — մէջ անհնազանդ շարքարարութեան իրաւաբանները ձեռք տանին: Ուրեմն եմ որ խո — չըրարարան ու կատարութիւնը համոզան է: Ըն — մեղեքները զերմանական քանակի մը եւ պատմաբան — լալմը հախախտութեան կը կուրտութիւնը: Մեր ծրարները ցնորարական ինտուրքները պէտք է պիտ — ան: — Թուրքիան է խորիք, թէ 50 միլիոնայ փոքրագոյն որ կրնայ յանախաղ իր — անկական պատմաբանութեան եւ անտարքեր ժամ: Կը չորիք լայնք ուրիշներն կատարած զորմագոյններն — լալմ աւելի: Մենք պատմաբան եւ ինքնուր ծրար — լալմ անտե՞րիւնները լայնք լայնք թէ մեր անտարքները ընտրելու, մենք զարմայն պիտի չընդունենք: Երանք սակայն հաստատ, թէ Մ. Միջակցութեան պիտի հանգան մեղ: Որքարարա — նէն կը ինքնըմ ճոմ ձեռնամանկութեան մը ըն — դալիք կատարութեան նախամտնութիւնը, եւ իրաւաբանութիւն ուրք մը անտե՞րն համար կը թա — նու: Այն ուրք որ մը ՄԱԿ արժանաբանութեան տակ պիտի զորուի:

ԿԻՐՈՒՄ Ե ԵՆԻՐՈՒՄ ԳՈՍՏԻՄԻՐԸ
 ԱՌԱՅՑ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

Գ. Պոլսեան (պատմական յանձնախումբի նա — խաղարար), 1918-է յոյն Գերմանիան էր Դը — լալմիցներն փոխ — յարաբարութեան պատմա — կարն ինչէ լրջը ըսաւ: Թէ պատմաբան Գերմ — նուր ճանաչը միշտ մեղք վերաբարձիք մը քոյն — լալմ: Գ. Գերմանիան վերապատ ըլլալով իր թաղարարական զիբիւնութեան իրաւունքները, կը մնայ ալ մը որ իրեն վերաբարձիքն նախ — կըր փոխարինարութեան, ուրիշպիս, ինչպիս ամրկել — ան թերթ մը դրան էր, դաշնաւ երկրորդ ալ — խաղարարութիւն իրական յայտնարան: Խ. Միւր — լալմը, կը անհապատութեան պատմաբան զարման որ Գերմանիան անտե՞րն ինչ զանաչ Անտե՞րիւն — ան թերթը լրջը: Դը. Գ. Գերմանիան շաղ — տակը: Անիւն Կուրէ վերադարձնել կը թիւրթերին եւ երբեք պիտի չընտրանք կատարական զերմով — եր: ԵՆՔ զայն վերաբարձիքն, մենք մեղ պիտի չը — տանկընք որ պատմաբանութեան մը Բէնիլիպիլիքին կրանամ համար: Այնուհետեւան պէտք է շար — քանք զիբարարութիւններ: Գերմանիան պէտք է զոյն էր զիբը Երազարով մէջ: Ան անտե պիտի տեսնենք որ ան ալ պիտի իմանայ Երազարով կը կարմիրակցութեան ինտուրքութեան պահանք — ան լայնքային միջոց ալ չէ:

Փիւն Բոթ, Կուրտիկ նախարար, հարցար. — Եւ Երազարով թաղարարական զիբիւր իրաւաբան — փոխարինարութեան կը լրջը: Եւ Զրմանա պիտի թուր — լալմ զերմանական եւ անտե՞րն փոխարինարութեան մէջ: Եւ կը կարմիրով օտաւանակ փոխար. Կիւլ — լալմ կը լրջը նախ. Թէ ուրիշ կատարել զայն ի — լալմը պիտի սրբուել համար: Կարգարարական պատմաբանութեան միջոց մը եւ անտե համար:

Գ. Փիլիպի: Անգ. պատմաբանութեան նա — խաղարար, միջամտութիւն լալմ: Թէ Դաշնակցութեան Դը. Ե Գոյոյարարութեան զէմ Սիւնեանի զարարութեան ունեին Գերմանիայի մէջ, ինչ կարմիր թաղարար 175 զորարարութեան կը թաղարար:

Փոքրագոյնական կուսակցութեան (M. R. P.) ժողովներին Գոստիմիր, Կուրտիկ նախարար, յարաբար. — ԵՆՔ Գերմանիան յանապալկին — Երազարով պատմաբանութիւնը պիտի կարմիր — արար լայնատն լրջար եւ պիտի անտե զէմ պիտի տեսնենք Սիւնեան արաքանակի Դաշնակցութեան մանք: Զիբիկ կրնանք Գերմանիան վերաբար — նել իտալականի:

Գ. Կանիլ: Մալեյ (ընկերաբարական). — Զրմանիւն Գերմանի փառարար, որոնք զերման զոր — արարարութեան վերաբարձիքն տանալին աշխարհ — յարաբարան վեր: Ընտրութեան վերաբարձիքն — փոխ լայնատն եւ արդար ընդհանուր կարմիրակցութեան — փոխ պատմաբանութեան մէջ: Դոյալեթիւն պէտք է լալմ

(Լալիւրի շարունակութիւնը կարգով Գ. է):

ԿՈՄԻՏԱ ՎԱՐՈՒՄԵՏ

(ՅՈՒՆ ՄԸ ՏԱՅՆԱԳԻ ՕՐԵՐԵՆԷ)

1942ին՝ Եկքածանի հրատարակչի մեր այնպիսի յոշնիք՝ Կոմիտայի վերին օրինակը պահպանելու քննարկում։ Հաստատվեց։

Պրիմ 1915։ Այսպիսի տատու մը կանոնադրական իրավունքները մէկ զննարար՝ բարեկամ - միտ ծառ։ Կնքու մտաւ ԲՏ. Ս. Նազարեան։ Գլխաւորը եւ չիփր։

— Զգաք, Կոմիտայի վարչապետը տարբեր են այս դերերը ...

Եւ ծանօտ իրարու նայեցանք։ Այժմէկ նշանաւ -

կոմիտայի կրօնական տալ կայանք։

Քէշ վերջ ուրեքին կնքու եւ սկսան Թուրք ուրիշ կայանարարներն. անոնները, բոլորը ալ հանրաժանութի մտաւարկաներն։ Մեր դարմանքը փոխի փոխուեցաւ։

Վարչապետը մը ուղեղի երթալ վարչապետին ընտանքները, տեղեկութիւն տանելու համար, սակայն եւս կնքալ, ժամանելով որ կրնայ հաղորդու - թեան տակ ըլլալ։

Այդ միջոցին միտքս ինկան Մէհմէտ Խանի տեղեր եւ Համադարձ Սուլային, երկուսն ալ հնարաւոր զարգացումներն. Առաջինը քանի մը ան - դատ տեսան էր վարչապետին ծառ, երբ կնքու էր իր մէկ յաճախող գրութիւնը կնքանալու որով առաւ (է՛յ կնքու տեղ, Ո՛վ աստուղ կարգ)։ Հին ծանօտեցան էին իրարու եւ այցելուողը տեսան իր ինքի, որովհետեւ այցելելով իրեն։ Երկրորդը, Համադարձ Սուլային, տակաւին ամիս մը առաջ, կարեւոր Միտքա՛ն թերթին մէջ դնալու աստուղի տողերը իր վարչապետին, անոր Բիւրօ Օնալըրի մէջ տեսան նրա՛նց անունը մէկ դասագիրք - անունին առթիւ։ Ուրեմն ժամանեցին Հնարանային։ Պատահականութեան թէ՛ չ. Սուլային չուն էլ, չուով Մէհմէտ Խանի գլխի կանչեցին։ Ամօր տեղեկաւ - ըսողի վարչապետին ձեռքակալութիւնը խնդրելով որ միջնադարն։

— Ե Եփենդիւմ, ասիկա կատարական գործ է չեղե կրնար որեւէ միջամտութիւն կատարել, չեմ կարծիք որ ծանր պարագայ մը կնքալ, Թեւեւս ապառ կարճակնեմ, ըսաւ եւ ողջեց հնարա - խօսքը։

Եւ յաջորդ օրն իսկ տարբեր վարչապետը իր նշանակալ արժեքները ընկերներուն հետ, միջին Անտառուրի խորքը քանդեցին։

Իր բաժնիցի մը ծնալ վանի Աւերի զիւցողի տղապատիկ հաղորդականութեան տակ Օրբը վերջ պիտ - տեսնու այցելու եւ Վարչ ճաշակարանի մը վերջ մաս - տաղալագայը, վերի սենյակները փակուեան էին։

Ժամանակ մը վերջ՝ լուր տարին թի վարչապետը քանի մը ընկերներու հետ վերադարձան է պարտականութիւն։ Վարչիցի գացի իր ծառ, ողջաւ - լուրեւանեցան, տեղեկութիւնները ուղեղի չուն միջ - ժամանակ ծախեց։ Զանազան հարցանքներ ըրի, ուրիշ զուարթութիւն իր պատահականը, սակայն վեր - բարապէ էր խոստան ասան։ Վարչ թափանցիկ կն - բեւար իր դէմքին վրայ։

— Վերադառնալ եւ փակեցող դրամատան են, վարչապետ։

— Հող չէ տղաս, կնքանք է կարեւորը։ Պատեցիք իրեն Մէհմէտ Խանին թէ չ. Սուլա - չիի պարագայ։

— Առօրինակը, ըսաւ ու անցաւ։

Քանի մը օր ետքը սկսաւ իր սովորական աշ - խատանքը։ Զեռք տաւ. Զուլապի պատարարը՝ մշակելու եւ մարքելու համար։

... Վարչապետը վերադառնալ երբ իր սովորա - կան կնքանք։ Կաշխատեց, կը գրէր, կը ըսէր - գէր, կը արարարար։ Միտքն ապրաւոր տեսան - ըրի։ Կնքանքը ուրեք, թէ եւ չէր ուղեղ յայտնել ոչ ըրի։

Հարուստ չէր Կոմիտայ. ՍՄ Ժաման հարուստ չէր, այլեւ կեանքով ապրելու ալ չունէր։ Քան - ին որ դարձաւ ինչ հանգիստներն ու, դառնորդ։ Կապեցիք հաշիւով, թէ եւ իր կնքանքին մէջ մեն փոփոխութիւն մը չէր։

Մեն չափարը իրեն համար չափով թէ՛ խելի, — չափարը չափարին պատահական — Իրեն այսչափով փոքրեցիկ քաղաքներուն հետ։ Իր ծանօթութիւն եւ քաղաքականութիւն անոր Պրիմը կը դառնար, կը գրուածային այցելութիւն - նէ։ Այս պատահականներն երկու կողմէն էր։ Վար - ղապետն ալ կը փոխարէր օտարերկրացիներն ու զու - ղորութիւնը հրաւիրէր։

Այսպէս անցաւ 1915ը։ Յաջորդ 1916 տարին, վարչապետը սկսաւ նուազ աշխատել։ Յամայն Ս. Գիլքուրի կը գրադէր եւ հնարեղի երկու պաշին կ'անձնարար։

Այդ օրերուն իր ծառ ցացի Հայրենակից քա - ղերկաւոր իր հետ։ Բաղադարձութիւնները ընդու - ղեց մէջ՝ ինչպէս միտ։ Երբեք զոտթանքներն - ըսաւ կնքանքը դուրսեցողը պատեցան եւ միջոց մը ալ ինքնեղ վարչապետեան որ քանի մը կողմը նուազէ։ Նուազեցան միջոցն արտաքին յաղորդ մը մատ - նուեցաւ, թէ եւ կ'աշխատէր պարզապէս իրեն։

Արդէն քանի մը օրէ է վեր ունէր այդ միջոցը։ Եւ ուղեղի մեկնիլ, սակայն բարեկամ միտք չուն - լով, ուրեմն ստիպուեան կնքով միջոցի մը դիմե - լով, պատահական հասցեուցի, որ հերթին առնել վարչապետին յիշեցնել, ժողովի մը մամաւոր - Բիւրօն։ Այս ձեռով դուրս կ'անցէ բոլորը մէկ։ Վարչապետը զննց նայեցաւ իր մէկ բարեկամին՝ Սուլայան Միլիթանիին տունը։

Միջոց այսչափ կ'անցնէին օրերը, Կոմիտայի փխաճը տարբեր գրէի կ'անցնէր ըս ամէն օր կը հանգիստէր ընկալարարը գրեւ պատահական լուր տանելու համար իր մասին։

Օրէ օր անկի շնորհակալ իր մէջ լուսիկ - ցութիւնը եւ յուրաւան միջոցը։ Ձեր ուղեղ այ - ցելուներ ընդունել։

... Քէշ մը փոփոխութիւն ժողովուն։ Համար իր կնքանքին մէջ լուսիկ հրաւիրեցին Պոլսոյ Գուրու - չէնէնի գէրգը, իր սպալականին տունը, ուր սովոր - ութիւններն հետ ընտրեցին իրենց, ուր գլխաւորին։ Տնկնալու հետ իր ծննդավայրին Կուտիսայի (Տնկնալու) մասին խոսակցութիւնները կ'ունե - նար, կը կատակէր տան Հայրենակն եւ միջանդուն հետ։

Այս սկսած սակայն իր չ'ուսող տարին վեր ինտանքի Գանի մը օր ետքը յիս մը հրաւիրեցին Վագի տեսալ վարչապետը, տեսուր ու ըսա - տանք էր, շատ շէր իր խօսքը, մենք էլնք որ կը օտարեկից խօսելու։ Զանչե վերջ, իսկա՛ր վերջ յարկը, ծովաւայնայն անցանք, սկսեցան խոսքով իրելու լուսիկի ընկերակցութեամբ։ Վարչապետը իրեն ալ մասնակցեցաւ մեղի յուրաւան միջոցով, վերջին սկսաւ արտաւան։ Որքապէս ալ - դուստ վարչեցողիցի եղար։

Բնաւարտ ծամը հասաւ, ինքի տալարեկն - ցին, որ այդ գլխիկ եւ հսկեմ վարչապետին վրայ, իրենք քանի մը գլխիկ կատարած էին այդ պար - տակալութիւններ։ Վերջունեցաւ։

Կոմիտայ իր հին ձեռով պատկանող «գետիկ» վերական իկէր սակայն տեսն էկար վրան։

Քէշ վերջ եկաւ նուազ։

— Վարչապետ, անհանգիստ էք, հարցուցի։

— Այ տղաս, երկինքին ձայնիկ կ'ունենէ, տես պատահական լուսիկը կ'երեւան, Աստուծոյ ձայնն է, չե՛ս լսեր։

— Հանդիսաւ ըրէք, վարչապետ, անձներն է որ կը զարեւ ապակիներուն, լուսնին ալ նաեւ ուր, լուսնին երեւ, մի՛ վախճաւ ...

... Քանի մը օր վերջ, գիւղեմ Բանդալիք իր տունը վերադարձաւ, յետոյ իր ընկերակցեցաւ. Հարեց ընտանեկան ծառ եւ, ուր քանի մը օր շատ հանգիստ կ'ընդունէր աշխատել վերջ, կրկին հնարա - դասով իր տունը օրացեց իր։

Այդ միջոցին երբ այցելեցի իրեն, սպասա - լուրը լուսեց Թուրքու օր վեր կ'ընէ, ըսելով թէ, վարչապետը մարդ չընդունէր։ Եւ շատ կար - լուրեմին շուտի այս խօսքին, ուղղակի վեր ե - լուրի, ծառայ իր սենյակը, քարեկ վարչապետն ը - սելով։

Քարեւս տեսաւ քաղաքեան եւ թիւն տակէն։

Ետինքն ծառից։

— Ի՞նչ կ'ուզէք հարցուցի։

— Այնչէ վարչապետ, այցելութեան եկալ։

— Մարդ չեմ ուղեղ, զմա՛։

— Գնա՛ ...

— Գնա՛ կ'ըսեմ, ի՞նչ քանի մամալ կ'ուզեմ։

— Վարչապետ, մի՛ջ քանի համար վրայացած էք։

— Եղարիք, իմ տունն չե՛ս այս, ապառ չե՛մ ուղեղայ պէս ապրելու։ Մարդ չեմ ուղեղ, չեմ ու - գիր, ցացե՛ք, եկե՛ք դուստ։

Եւ երեք զարմեց տակին։ Նայ դուստ եւ վարչապետական ծառ ինչալ։

Այսպէս սկսեաւ վարչապետը յայցելութիւններուն հետ։ Եւ այս միջոցը տեսական դասալ սկսաւ։

Մենք սովորեցին լուսնեան իր մասին թէ եւ կ'արեւմեկն թէ իրապէս քանի մը վրայացած է, կամ շատ ծանր մատնաշարիւն մը ունի։

Ժամանակ մը մամանակ կրկին փորձ կ'ընէ - ինք իր ծառ երթալու. սակայն տեսանք որ ոչ կա - տակ չէր։ Իրապէս հիւսնող իր վարչապետը, յուրաւան եւ վախով իր դիմել մեղ, կ'աշխատէր սպալով մեր ընկերակցութեանը։ Ոչ ոքի վրայ վրա - տակալութիւն ունէր, միայն իր պատահական հետ կը խօսէր կարճ - կարուկ, իր տանային պէտքերու մասին։

ԿԱՐՈՒՆԱԳԻՆԵՐ

ԿԱՐՈՒՆԱԳԻՆԵՐՈՒ ԴԵՄ սկսած հնարանային - ներք իր շարունակութիւն Մ. Նաւապետիւնի մէջ։ Վերին լուսնեւ, Համադարձ, 86 պատկանողութիւն օտարակցութիւնները ձեռքարկուեան են 30 հոգի։ Կարանաւորներուն մէջ իր ամուսնու Մեկնալիքի մը, Խաթաբա Քապիլի մը, Գրիգորի մը, Ս. Մեկնալիքի մը գրանդի 1919էն ի վեր, Լեւ մը, Զան Ջիւլի, 53 տարեկան, Յոյն մը, ուրեք քանի մը Լեւի, Թուսեր եւ Պուրիսի մը։ Բոլորն ուլ պիտի արտաւանին։

ՕՐԻՈՒՆԱԳԻՆԵՐ ԶԵՏ

Կարսի քանակը աշտօր

« Կարսի քանակը աշտօր » — այս է անկողնայն ամբարտաւոր գլխիկ, որը վերինը հրատարակ - կեց աներկեան քանակի սպաններին զոհաբա - լուկը էին։

Ներկանքը, որ աշխատանք է քանակի երկ - բոլոր ընդունել մէկ եւ կարեւոր պաշտօնները վա - լուսն է վերինը պատարարը ընթաց - չին, խորհրդային քանակի ունեւոր մասին իր տեղեկութիւնները քաղած է անարկաւոր ալ - իրելներէ, — Կարսի քանակի դասակարգ եւս - ընտանեան երկերկրորդ ապաստանած դիմաւորները եւ սպանները, Թուսերու դէմ կուսած կիմանայի պատկանելի եւ կարսի քանակի մարդոց հետ կապ - ուած դաշնակց սպանները վկայութիւններէն։

Ներկանքին համաձայն, հնալ կարսի քա - նակը, որ մեծաւորն է ամբողջ աշխարհի մէջ, կը բաղկանայ ժամանակագրէ 200 յարաբարմիւններ։ Արեւելի կը կարծեն թէ 170 — 180 յարաբարմի - ներ ունի — չէ եւ նոր մեկն հետակապարք, մե - ճինաւոր վրայանքներ, հրատալային, հե - մալարող եւ հրետանիի զորաքանակներ, եւս։ Ընդհանուր առմամբ, խորհրդային զորաքանակ մը ուր սակի շէր է արեւմտեան զորաքանակներու ունէն։ Միջոց աներկեան զորաքանակ մը 18,000 դիմաւորներէ կը բաղկանայ, խորհրդային հետ - աւկ զորաքանակ ունի 11,000, իսկ մեքենաւորաւ ալ 13,000 հոգի։

Սովետական ծառ, հետեւեալ զորաքանակ մը ունի երեւակցական զորաքանակ մը գլխաւոր, Թիւրքմանիկ կատարող մէկ, զորապատ - զունը մը եւ հակահրատալային ու հետախույս - կան միջոցի զորապատկէ միջ զորաքանակ եւ կը գտնաւանդուի նոյնի իր հրետանով, որ այսօր ալ մեծաւոր է Գալով մեքենաւոր զորաքանակն, ասիկա կը բաղկանայ հինգ հետեւեալ դրոշմերէ, ծանր ու միջոցի հրատալային ունեւոր երկու գլխա - տներ, երկու Թիւրքմանիկ եւ հրատալային դրոշմներ եւ մէկ հրթիռակալ զորապատկէ։

Ոչ ոք ալ լլայալ մեկն գլխաւոր ընտանեաւ - կարեւորութիւնը, հետեւեալ զորաքանակ է որ կը ներ - կայացնէ քանակի իրական ուժով։ Զամախանալ - տի ընթացքին, հետեւեալ զորաքանակ, խիստ ունեւոր - եւ համեմատաբար նեղ ճակատանային ծառ։ Կար - լուսն աշխարհի նշանակումը մը, որ օտակալային հրետանիի կողմը թափի իր տակին։ Պաշտպան - ղուկան իր իրականութիւնը մէկ ալ տեսուր կը կար - ինքն, մասնաւոր երբ կը կուսէր իր սեփական զոր - ղին վրայ։

Տարածալ պատկանալի մէջ է որ հետեւեալ - կապեցի վերապատկան է նուազ կարեւոր զին - քովհետեւ իրեն կը պակի խախտանդութիւնը եւ քաղաքական կոմիտայներու տեսական ներկայու - թեան պատահական կը քանիսկ պատահականուե - թիւններէ։

Քառապատ գլխաւոր շատ ունեւոր է։ Յատկապէս աշեղ կը դարձան ինչին հրատալային T.34 եւ մանա - վանք Միսիլին անմով իշուած III, IV, IV, IV ծանր հրատալային։ Սովետական, իր երկերկրեան հետ քաղաքական, Թուսեան զերակալութիւն մը ունի այս գլխիկ մէջ, որուն ուժը, յարաւան ար - տալուց կարողութիւնը չունի միջոց կ'առնալ։ Սակայն Սովետական զապալակ վար կը մնա այս հրա - տալուր անմանկութիւնը. որովհետեւ ու ճարտարա - թեան տեսակով։

Ուրիշ զապալակ հրամանատարութիւնը հրատա - լային կը դորձան միտ գլխաւոր. հետ միայնի, միջոց Գրանայինները, կը նկատեն գլխաւոր իրեն զիտար գլխաւոր։ Թուսերը ուղեղայն հայտարար - թիւն մը ունի իրաւապալակ կողմերը իմարանի յարձակութիւններ. ուղեղն տեսակով։

Սովետական ունի 50 դաշնապատ զորաքա - ռմանը, իրաւապալակ թիւնը։ Հրատալային եւ - ինք գլխաւորն է ծանր հրատալային մէկ գլխաւոր քաղաքական, ընդամենը 250 կողմ, որոնց վրայ պիտի է աշեղեցի նաեւ անդամ մեքենաւոր Թու - դաւածները։ Այս Թիւրքմանիկները արտակարգեմ - ունեւոր եւ կը կան հետեւեալ պաշտպանող լուր - ճակով հետեւեալ զորաքանակ։ Կարսի քանակին ամբ - ճեկն յաղաքանակաւ եւ ամենին աւարտող գլխաւորն են այս թիւնածները։

Ե Թիւրքմանի Զամախանալայն աստուածն է քա - լուսն է Միսիլին։ Այս համադարձային աստուածն է իրաւորային ունեւոր. հարեւոր 35 — 40 իր ներկայացնէ։ Թիւրքմանիկ զորաքանակ մը կը բաղկանայ երկու կարաքանակներէ (9—10,000 թիւն - ընտանեան), որոնցմէ ամեն մէկը ունի Թիւրքմանիկները 6 խումբերէ մը իրաւորային միջին ու ծանր հրետանի։

Կարսի քանակին մէջ, Թուսեան ուր յա - մար իր փոխարինը որովհետեւ։ Հերոսներէ մէկը նշա - նակցութեան մեքենաները շատ հին են։ Դիտելու նշանակն անդառ նուազ լուսն է քան դաշնակցին

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ 60ԱՄԵԱԿՐ

Երէ պատերազմ ծագի...

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍ

Կ՛ՈՒԶՈՒԻՆ

Լիոնի սեջ

Արեւիկա

Տեպիկի մեջ

ՏՆՏԵՆ

ՕՐՈՐԴԵՐՈՒ

26րդ ՏՆՐԻ — 26th Année No.6292—Նոր շրջան քիլ 703

ՄԵՐ ԽՈՍԹԸ

ԲԱՑԱԿԱՆ ՁԱՅՆ ՁՈՒՆԻ

Ո եւ է հասարակ համար, զարարական ապաստան էր ինչ կը պահանջէր ոչ միայն ուսմանը լարումը, քան ապահովումը եւ հետապնդումը, այլեւ զինուորականը: Գաղափար: Միշտ նորոգելու պայմանով:

Գիր զինուոր թէ ինչ կը խորհին եւ կը քննէին բարեկամները ու թշնամիները: Մտնաւոր հարեւանները:

Դրան չըստանա, չարարանա զոգ եղած զինուորականը:

Ուրիշ դեմքին պիտի չկտրուի, լսելով այս կամ այն զինուորականի արձագանք վերաներ եւ պատահանէ:

Կարծ խոսքով, պիտի չհետեւի, ներխույ պիտի չլայտ առնէ ուր որ դէպքս եւ կը պատահի: Մեր համարը իրաւ: Մեր պիտի չկենդանի: Ի նպաստ կամ ի դուրս:

Ան ինչ կ'էր որ մարդիկ ժողովուրդ կը հարգեցին կամ դատ կը վարէին չորս պատի մէջ, ամուր փակելով պատուհանները: Կամ ճոզնալ բարդներ խոսելով:

Սպասէ՛ք նետուէ, եւ թող քու ձեռքերդ ալ մարտի ուսումնասիրութեան, արժանութեան, դժգոհութեան վերլուծման եւ դրժիկ կրակին մէջ:

Ան առնէ չափ մը քիմիականութիւնները ալ կը պարզուի, եւ կրնա գտնել չափակ ճամբան, հանրապետ արիւնքանի նուիրուող համար:

Այս է Դաւանդութեան հիմնական ուղիները, զարարական գործունէութեան ահաւոր լարերն են:

Հայկական Դատ հետապնդած առնէ ալ, անոր առաջին հորը եղած է թէ ոչ բարիք պատկուի, զոնք չարիքներ կանխել, սահմանափակել:

Գործ չափ ուրիշ ճամբ կը կոչէ այդ մտաւոր գործիչներ: Թ՛՛՛ Փիլիսոփայական գործիչներ եւ թէ զարարական աշխատանքի տեսակներ:

Ձի բաւեր օրն ի քուն բուլլալը ծիծիւ, քանով թէ մեր հայրենիքը զոյր ուժի մը պայտաւորում է թիւնը կը վախէ:

Ան նորման կ'էր ոչ աւելի հոգ ուժ մը 1947էն ի վեր կը պատկարէր, կ'արդիւնէր եւ կը զարգանէ մեր թշնամի: Մտանձնելով առնէ զո—հարցիլն: պատկուողը համար անոր հոգւոյն խորքիցներէն կը անկախութիւնը:

Վարկանքն ու երեսփոխանէ՛ք մեր Հայրենիք—քին իմեակ, ի՞նչ արարչութիւն ու ըր, ի՞նչ զիմաց էլանք այդ Հայկական ուժերը:

Ինչ կը թէլարդն տարական ողմտութիւններ եւ Հայրենասիրութիւնը, այս ահաւոր հետապնդանքն առնէ:

Ինչ պարտականութիւն կ'իյնայ պատար—տասանութիւն Հայկական հոսանքներ եւ աղբ: Իշխանութեան վրայ, որպէսզի ուսի տակ չերթան: Որպէսզի արարչար չտուածնէր Փիլիսոփ—պին, կամ իրեն զարգանքն արժէ:

Կան չլուրժներ ու կը կարծին թէ կարելի է կանխել այս վտանգները, Միայն զորսնելով եւ թրուով մեր անիծելով: Հայաստան ցնդարանու—թիւններ տակով:

Իսկ տարալոր բազմութեան ջանքերից մեծամասնութիւնը կ'ընէ եւ կը պահանջէ, առաջ—նորութեամբ է. Բ. Դաւանդութեան:

—Ուշադրութեամբ հետեւէ ճշգրտուող ըն—թացքին: Թիւսանիլ ծուռ շնորհ եւ կանայք զը—մեկուն ահ ուսմանը օր վտանգ են կանխելը լու—չեղեկան հեղիւրդ, այսպէս լուսարարի դանտըր, բացարձակ մեր կացութիւնը, որպէսզի մեր մտեւը չարի, փորձելի մը պահանջ:

Այնպէս ճշգրտել, նաեւ, որ ամբերին կամ Փրփրանիկան քանիցներու Հայ գիտութեանը չհար—կարողանի կուտիլ իրենց ներկայիս ճիշդութիւնը:

1939ին ալ կար ար ճշգրտուող, երբ: զոր: Վէլանի կը պատարարուի Կովկաս արաւան, զոր—նախկին ուսմանը հետ խառնելով թրակին զորքը:

Տեղեկութիւն չունիմք թէ այն առնէ Ինչ կը քանիսն այստեղան անձնակցներ: Բայց դիմանք ու Դաւանդութեանը մերկայ էր, կարելի փորձելու: եւ չարք խախտելու համար:

Բարեկամարար տեղի չունենալ, այս ձեռ—նարիւ: Եւ ապաքին ծրարիւր կը մայր ճիշտ ձեռ—քի տակ: Աւելի ընդարձակ եւ կատարելագործ—նուած: (այն առնէ չէր ծանօտ Հիւսիսային ուսմանը): Գաղաւթի ուժը մտանել նաեւ այս Կարգի հոգեւոր վրայ ...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

PARATCH

Fontaine n° 1283

թ. Օ. Տ. 376-26

Directeur-Propriétaire: SCH. MISSAKIAN

17, Rue Dancemue — PARIS (13)

վախճ 800 ֆր., ծար. 1600, արդւ. 2500 ֆր.

Té GOB. 15-70 Գիմ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Saedi 28 Octobre 1950 Դարար 28 ՀՈՒՏԵՐԻՍԻՆ

Խմբագիր: Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

Պարսկ պատերազմը

պիսի ընտրուի լոյ. 9ին

ԿԻՆԵՐԻ ԱՆ ԿԵ ԳԻՏԻՑ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ
ԲՈՒՆԻՍԻՍԻՍԻՆ

Պարսկ քաղաքներ, փորձի: Ֆահրէտին կէ—տէ, հիւսիսները 19ին կը պայտաւորանէ ճարտ—կերով մտաւոր ներկայացուցիչներ, անձնաւոր բնութեամբ եւ պատերազմական ընտրութեան ճար—տանքը: Ահաւանի մասնորոշութիւնները:

Կուսակցութեան հարցաբանութեան այն որը—մասնիկը (քաղաքներ) որ կը կուտէ ի տունի Հա—րց Պարսիկի ընտրութեան հարցը, որ տարւի—նիւր ի վեր վերանոր նիւթ կ'ընէ:

Այս տեսակետով պատերազմութեան եւ հրահանգ—ը (Թալիստան) լինելով Քուրդի հիմնական կողմակցութեան օրինակ (Անա Եսաւ), Լոզա—նի զանազանքն օրապատրութեան եւ ժողովրդա—պետական պարտականութիւն:

Այս հրահանգի պատերազմութեան առնէ նը—կանքն առնաւոր են նաեւ 1927ի պատերազմական ընտրութեան (Հարցանքն արք—) առնէ զորքն—արքան կամեմանքը (ուսուլներ), ինչպէս նաեւ—արքան տեղապահին եւ ընդհանրապէս տեսա—կանքներն ու քաղաքական:

Այս ընտրութեանը պիտի մասնակցին այլ թէ—կին 18 տարին լրացուածքն ունէր լուսաւորական Հայերը (կոմէնէր Կրեկորիսներ):

Իրաւապէս կը կենդանան թող պիտի նկատ—ուր ընտրական շրջանի մը:

Նկատուելով որ իւսմանպիտի մէջ 32, թէ Անա—տարի մէջ 5 Հայ կենդանանքն օրքային ունէր, պիտի հաստատուին 37 ընտրական շրջանները:

Իրաւապէս կը կենդանան իրենց պիտի կեն—ցականին նախադասութեամբ պիտի զտարարուին 5000 ընկ. Մարտիկները օրքային համաձայն ընդ—արաւ թաղ. խորհուրդները ու անոնց արտեւոր—անքները եւ պիտի ընտրեն ընտրական յան—նաւորիլին երկու անգամները: Այս կերպով կաղ—մուած ընտրական յանձնաժողովները Եսաւի կողմ անոր ներկայացուցիչին առնէ երկու հոգիի զուէ արիւնքն:

Իրաւապէս կը ընտրական շրջանները մէջ Կ—մայրին կողմէ ընտրուած 2 անձերը Հայոց պատ—երազարարներ պիտի երթան եւ հոն երեքսպիկ ե—կերեցականին նախադասութեամբ նիւստ ունա—րելով թիւսմանը պիտի ներկայանան հինգ տը—րեւ, որոնք կը լրացան պատերազմական անհրա—ժեւ պայմանները, ընտրելով նաեւ 14 անհրաժե—սի բաղկացուլ կոծական ժողովը (լուսանքն Կ—մ):

Այս կոծական մարմինը կատարարութեան պիտի հարցադէ անունները երկու անձեր, ո—րոնք կը լրացան պատերազմական պայմանները: Կատարարութիւնը երբեք պատերազմ պիտի ընդունի անոնցմէ մէկը:

Ընտրելի թիւսմանները պիտի եւ լրացան հե—տեւակ պայմանները:

Ա.—Կատարարութեան վստահութիւնը դաւա—նած ըլլալ:

Բ.—Թրքապատան ըլլալ:

Գ.—Դաւապատարութեան կրած ըլլալ:

Դ.—35 տարեկան արտաշուծ ըլլալ:

Ընտրական յանձնաժողովները ընտրութիւնը պիտի կատարեն 31 օրհետեւին երեքսպիկը առաւօտ Կ—մ 10ին, իսկ պատերազմական ընտրու—թիւնը 9 Նոյեմբերի հինգսպիկը առաւօտ Ժ—մ 10ին:

Իրաւապէս կը ընտրել կրնայ միայն ընտր—ընտանիքի մը մէջ միայն զուէ տալ: Մէկն աւելի ընտրակներու մէջ զուէ տուողները ինչպէս պա—տմանք պիտի կրնն:

Կատարել Հայութեանը պիտի կարենայ մէկ կողմ երկու պատուիրակները եւ կամ ընտր—պիտի մէջ կը կողմէ փոխանորդներ կարգի:

Ներկայ հրահանգը յատուկ է միմեանք մէկ անգամով:

Մ.—Այս հրահանգը անմիջապէս հարցադրուած է Արշաւանի աղբ—ի եւ ընտր. թաղ. խորհուրդներ—նով: Իւսմանպիտի եւ Անգարայի անթիւններն ալ նորմութեամբ հարցադրեցին պետական հրահանգի պատմանը:

ՀԱՄԱՅՆԱՄԱՐ կուսակցութեան Բ. քաղաք—գարին, Բագ Տիւրքիզի դէմ կատարուած մահա—փորձին առթիւ, շիրմեց կըրպարական համակար—

Հիմնորոշական շրջանը 18 ապիս

ԻՆՏԵՐ ԿԱՆԱԿՆԵՆ ՈՒՇԻՐԸ

Աղբ. ժողովի նոր նաւորշական օրակարգի կա—րարարութիւնը հարցանքի մէջ ալ գիտութեան ընտր—ւելին 18 ամսուան ընտրարարման հարցն է, ո—րուն չուրէլ այնպէս ամրակ ընտրարարութեան հ—մայնակները: Այս հարցին վերաբերութեան—նիւր տեսանքն առնէ օրաւան նիւստի մէջ, ու ամե—նին առաջ լուսնաւ. զինուորական եւ այսպէս աղբ. պատերազմական նախադարձ: Գ. Ժիւլ Մոգ:

Այդ զինուորական համաձայն, մինչեւ 1951 թ. վերջը, Փրփրանիկան քանիցը պիտի ունենայ 717 հազար հոգի, որոնց 357.000ը ընտր իսկ Ֆրանսիայի մէջ, իսկ մասցաններին 107 հազարը Հնդկաշէն, 43 հազարը ալ արտաշուծային հոգեւոր վրայ, 60.000ը ուսման գիտութեանը, 62 հազարը Ես—ւատորովի մէջ եւ 68 հազարը ալ օրաւանային ու—ժիւրով: մէջ: Փրփրանիկան մէջ գտնուելիք ուժը 357 հազարը բարձրագոյնը համար, սակայն, զինքն—տակ պիտի չընեն: Եւ նուազէ մէկուկէ զորա—քան չափն որ 1950ի զորապարս պիտի տայ 260 հազար զինուոր:

Գ. Ժիւլ Մոգ խոսք անանկով ըսաւ, թէ ընտր—ընտանիքները ընդունելով որ արտաշուծական—ընտանիքները անմիջապէս անմիջ մտնէ են, այլ պատմաւոր ալ կարեւոր թիւով ուժեր համախոր—րուած են եւ պիտի համախորշուին այնպէս: Այդ տարրի պատկարարութիւնը պիտի կայմակցուի:

մէկ կողմէ անթիւններ, օրհրատանք եւ ուրիշ—գաղափարներ օժտելով, իսկ միւս կողմէ Ֆրանսա—կան զորապարսներով: Օրդուտն 5ի մեր լուսա—կողմ ցուց տուին մեր պատարաստականութիւնը, երազային պայտաւորութեան մէջ մեկ թիւով կարեւոր քանիցը ստանձնելու համար: Կատար—ուր թիւները որոշած է առանի բարձրագոյնը ընդ զո—րապարս կարեւորները: Թիւր 1951ին, 15ի 1952ին եւ 20ի 1953ին: Այս ուժերուն կէտ տեսակարարին զինքն—տակ պիտի պահանջէ, իսկ միւս կէտն ալ, ի հար—կին եւ երեք օրաւան մէջ կրնայ զորապարսին եւ—թիւրները: Մտարցի զորապարսական միջոցները պատերազմական վրայ են եւ պիտի կըրպարուին յատկաւրկայ գործան:

Նախարար արտահոսեւ ծանցաւ. զինքն եւ ուսման կիւնքն տեղափոխ ճարարարականութիւնը զո—րապարս կարեւորները հարաւորութեան եւ թուէ զինքն—տակ տեսակները, որոնց արտաշուծութեան պիտի անդամակցուի: Աւ շարունակ:

— Զինուորական շրջանի բարձրագոյնը կը հիմնուի երեք կարեւոր պատմանները վրայ:

1.—Ի մտնէր պատմաւոր զորապարսութեան արտահոսութիւնը:

2.—Մէկ տարուան պիտուրութիւնը կը ան—պատմութիւնները ուժն անհամեմատ անմիջա—կան պատմաւորութեան տեսակետով:

3.—18 ամսուան ծառայութիւնը անհրաժեւս—ել գիտութեան վարչակարգը (քաղաք) ստեղծելու համար: Ծածարակով ալ ցուցի կը արտաշուծները այս ճիւղը, որ պատարարութեան է մեկը: Երբեք հե—տեւանք զինուորական մեծ ուժերու հարցանքն, երկաթեայ Վաղարշապէս անդին: Այնտեղ զինուոր—ական շրջանը, ըստ զինքն տեսակը, 2, 3 եւ 4 տարի է, ինչ որ կը թաւարկու 4 միջոցն զինքն—թիւ տակ անմիջ: Կատարարութեան զինքն պիտի խոսնէ վերը մը տալու համար միջոցները: Աւ—նապատարարութեան, լուսն զինքն այս որոշած է պա—հանքի ժողովուրդին անհրաժեւս ճիւղը, երբեք ամեն կարգի յարձակման դէմ պատմական հա—մար (ծափեր):

Նախարարը ծանօտ վերջ խոսք տուին 15 հա—ւելի երկուստեան: Համախորշար երեքսպիկն Գ. Ժուլանի (զորապարս) յայտնեց թէ զինուորա—կան շրջանի երկարացումը պիտի կայմակցուի աղապին տեսակետներին: Իսկ նախկին Նախարար Գ. Ժուլը—Մոգը (M. R. P.) ըսաւ թէ ընդհանա—կան առտով պիտի զերանայ յաւարարութեան արեւ—տեսութեան փոխանցումը պատերազմի տեսակետ—ութեան: Ընկերակցութեան ներկայացուցիչը լուսա—բարեց, թէ կը կուսակցութեանը պիտի զուէարէ օրհրատներ:

Երէկ պիտա օրհրատներ ճնտմութեանը յօրուած առ յօրուած:

Աղբ. ժողովին առնէ կը յայտարարու—թիւնները ընեն անմիջապէս վերջը, Գ. Ժիւլ Մոգ օրաւանը նաւաւ: Եւ մինչեւեւ Ուշադրութեան, ուր այսպէր կը պիտի Կատարանին Երեքսպիկն խոր—հրահանգութիւնները: Ուրակարգին մաս կը կարգէ նաեւ. Կիւսմանի վերաբերման ինքնը: Սկիզբն առաւ, Նախարար Կատարարութեան յայտնեց թէ համախորշութեան մը պիտի օրհրատելու երազական քանիցը կը կողմութեան ծրարել մասին, զոր խորհրդարարական զուէարեց առնէ օր, Հայկաշէնի ճնտմականութեան մը:

(Լուսնորոշ ղառով՝Կատարարութեան Կ. Ե.)

որ եւ քուն զարգելու յայտնած են արեւ սպանի—ցի, իրենցարարին, պիտի, Հայ եւ Լուսնորոշ, զարգացողները որոնք արտաշուծած էին Ֆրանս—ային, Բարիկ ինտայնիկան կատարարութեան կողմէ եւ սրբով ընդունուած գերման ժողովուրդ—վար հանրապետութեան կողմէ: (Դաւանիք):

Գերմանիան արդէն պատրաստ...

ԴԱՅՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՈՒՍԵԿԻՆ

Գերմանական ջրմանկներու մէջ խոր տպաւոր...

Իրադրական առեւտրի մը առթիւ, զորաւորը...

Վարդանի գերմանական բանակին պարտաւաճ...

Գերմանական թերթի մը խմբագրութեան, տներին...

ՎԵՐՈՒՅԻՆԻՆԻՆԻՆ ԳՈՐԻՍԵԱՆԻՆԻՆ ԵՆ ԷՆԴԻԱՍԵԱՆԻՆ ԻՄԵՋ...

Վերջին յօդոտը ճամաճան, հարաւ. Բո - րեպանդին...

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՏՈՒՐԳԵՐՈՒՄ ԳՃԱՐԴԱՆ ԱՅՄՈՒՄԱՄԱՐԻ (Նոյն...

ԳԵՐԻՆԵՐՈՒՄ ԻՐՈՒՄԱՆ ԱՌԻՍԻՆ, արեւմտեան...

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՆԵՐ

Լիւրի 2. Մ. Բ. Մ. Ի. աննախորհող պարանա...

Լիւրի մէջ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 29ին, ԿԻՐԱՅԻ ԺԱՄԸ 15ԽԵ, Salle Rameau:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՒՐՏԻՆ:

Կարապա՛ճ ընկեր ՏԻԳՐԱՆ ԶԵԲԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

Ընկեր ՇԱՄԻՐԵ ՄԻՍԱԲԵԱՆ Եւ ընկերուհի ՕՏԻՐ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ:

Հանդիսէն վերջ խնդրեմ ձերին կէս ԿԵՆԵ, Ե. ԲՈՒԹԵԼԵԱՆ, Մ. ՍԱՂԱԹԵԼԵԱՆ, Ա. ՍՏԵ...

Չանգամանք, կերպին կտոր վերջ մամր 2.30ին, Theatre Municipal չեղող քառնէ մէջ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԵ ԶԱՐԴԱՆԵՐ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԴԱՍԱԼՈՍՈՒԹԻՆԵ ՄԱՐԵՑԻՆ ԻՄԵՋ ՄԱՐԵՑԻՆ - Է Բրիտանացի...

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ԿԱՐԱՆԵՐՈՒՄ Զ. Ե. Դ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿԵ ԽՈՍԻՆ:

ՀԱՅԴԷՆ

ՕՐԱԴՈՒՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH
Director-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13)
վեցսուր. 800 ֆր., 8աք. 1600, արտ. 2500 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Գաղ 7 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Dimanche 29 Octobre 1950 կիրակի 29 ՀԱՅՏԻՄԲԵՐ

Ծնող ՏԱՐԻ — 26^ր Année No. 6293 — Երբ շրջան թիւ 1704

Խմբագիր Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵՆԿ ՄԵԶԻ ԱՌԱՋՈՐԴ

ԱՆԻ ՎԱՅՏՈՍ

Ժամանակները մեզն էլ կը պահանջեն ոչ միայն արթնոթիվ և շարժում, այլև ընթացիկ աշխատանք։ Յարաժես ճիշդ՝ բոլոր նպատակներուն վրայ։

Բազմազան հոգեկոտ ճան, ժամկոյթի պահանջներն ալ կը բազմապատկեն հետզհետեւ։ Կը գտնուեն աշխատի միջավայրն մը մէջ, ուր միտքն ու մտքը նուաճումներ կը կատարեն արթնաց։ Կը հոսին ու կը գործեն իրեն յոր — զայն։

Ե՞մի՛ չկարծանք հետեւի, իրացանք պիտանք և կարծանք, թարմանք մեր գիտելիքները, շուտ էլ ցածքն մեր ժամկոյթի վառակները։ Ե՞րբն է կոչել իր նոր գիրքը՝ նորարարներ։ Զրկել չմոռնալու, գաղափարներու, պատմական ծանօտութիւններու, յորդանանի հեղինակութիւն։ Ան զանաւնից տարիքի քի մեր մեր աշխարհուն աշխարհ, մեր պիտու վերն կը հոսին միշտ — գալին գրականութեան և արտաստեւ, գիտութեան և աշխարհագրութեան լրջմանը։ Անոնք և անոնք։ Մտաւորի բոլորին համար։

Անուշառ անհուն տրամա չէ օտարիկ այլ յորդանանս աղբիւրներ բարձրեցնել։

Բայց, անոնք որ կոչուած ունեն և արմատներ և հանրապետ ապարիւրք մը նուիրուելու, ինչու է կէս ժաման պիտի մնային։

Մշակոյթի պայտարն ալ, երբ մէկէն միայն կը գիտնանք ընտանեկան փառանքները մը պէս, ի վերջոյ կը վերածուի մեծ հայրենիկ հարստեան յիշատակներուն։

Ինչպէս ամէն տեղ, մեր մէջ ալ զլրջմանը կը կազմուին աշխատանքով։ Անք լույս թափում — լույս։ Էլ լույս ի լույսդ։

Կարելի է դիմանալ և համարյա կորել, թե, ապա Հայկական Արտաստեւանի ժամկոյթն, ա — անոնք այս տարական պայմաններուն։

Կարելի է ապահովել տարաբար բազմու — թեանց ինքնապատշաճութիւնը, երբ ծուրարան յիմակաւորներ և կամ ինչ հետեւորներ կը կազմաւորուեն անոնց ինքնապատշաճ նպատակ։ Անոնց կորելու և ինքնապատշաճութիւն։

Ի վերջոյ նոր պիտի տարիքն թէ՛ մեր գիտելիքն և յարաւոր ինքնապատշաճութիւնը, մեր պատշաճաւորութիւնն կախուած անի Հայկական Արտաստեւանի զօրացումը կամ թուլացումը։ Անոր ժամկոյթին զարգացումը կամ անկումը։

Երեսներ ինքն ալ, որ իրական յունի յունիս յունիս կապ հաստատուելու տարաբար բազմու — թեանց ճան, երբեք չէ յաւանքած ճաննային ճանապարհորդ ճանապարհային։ Այն ժամկոյթի, ոչ ալ ուրիշ հակադիմ կայ։

Գիտենք թէ՛ ան ինչպէս կ'ընթան իր կուրսը և մեր պարտականութիւնները։

Այս պարտական կամաւոր լույս թէ հարկաւոր, բան մը չի փութը անորոգ իրականութե — թեանց։

Ուրեմն, մենք պիտի տնորենք մեր հակառակները։ Այսօր, վաղը և միւս օր։

Մենք պիտի ըլլանք մեր առաւորներ, ուղիցիցը, դիմադրող ինքնապատշաճ։

Մենք պիտի պահպանենք և ճիւղացանք տարաբար բազմութեան ժամկոյթը, մեր ճիւղացող նոր փութներ և փութներ բանալ։

Անի քան երբեք նախնականները՝ ցամաք ճամաք փոխադրուած փառանքին, հայրենի տնի ղուրբուրդով պիտի հետեւին աշխարհի հաղաւթ անոնցապատշաճութեան։

Այս պիտի պահանջեն որ ե՞թ տակաւին ի վիճակի չեն գտնուենք բանալու, զոնէ պատուհաններու վրայներ վերցնեն, որպէսզի կարենանք օգտուել, փոխադրուար։

Ասոր համար ալ՝ միշտ ըլլալ մը առաջ։ Դէպի բարձրանքներ։

Բանի զարգացման մեր ինքնապատշաճութեան զարկները, լաւ և խոր նուաճումներ կատարել — լով բոլոր նպատակներուն վրայ, արջան գիտել շահած կ'ըլլանք ապագային համար։

Ի վերջոյ հայրենիքն է որ պիտի չափն օտարութեան մէջ կատարուած փառանքին։

Անշուշտ երեւի, Ժողովի նոր շնչերն բացման առթիւ, թերեւոր պատերազմաբար մտաւորաւ — նուիրենք կը հաղորդեն բրիտանական առան — դուրեանց տարի։

Մենն Բրիտանիան աւարտու միայնա մը ունենալ է, մարդը Ա. (1629 — 1640)։

Այս բռնակալը միւսին անգամ համարաւորած էր խորհրդարան մանկը, մերթադրուելու համար լրջակողմերը։ Բայց առտուէ մը օմբը մտք տալով, հրապարակաւ կը դիտարուէ Հաւաքմանի պատկան տարին։

Այդ օրէն է վեր, Մենն Բրիտանիոյ թագաւորը իրականութե լուծի երեւի, Ժողովին ներս մտնուելու։

Ուրեմն, ինչպէս թէ՛ օր, կը նոր շնչերն բացում էր կատարուէ, ծնունդ Ա. իր գահաւոր իտեղու Ուէսթմինսթըրը թագաւորին։ Այսպէս, խորհրդարանը պահած կ'ըլլայ իր անկախութիւնը, թագաւորն իր արտաստեւորութիւնը։

Ճանաչ ը անոց կացեան։ Այն թէ՛ լույս շահունք, այլ հնոցէն ինչ չգիտելու համար սահմանադրական արտաստեւորութե լույսին։

Այսպէս, Մենն Բրիտանիան միայնակալն ըլլալով հանդերձ, անսահման արտաստեւորութիւնը կը վաճառէ։

Ինչ անոց, ժամկոյթի ամենին Ժողովրդաւոր երկիրն մէջ միւստար զարգացանքի ի — լոնց մէջերը ծառ և արեւն անոց մար ինչ — ցուցած և, Միջինը միւսին երկիրը բարձրացնելու համար։

Թերեւոր ուրիշ աւանդութիւն մը ալ նկատուի։

Երբ երեւի, Ժողովին անսահմանութե իտեւորութեան ներս կը մտնեն և այս վերջերի աղբիւրներ կ'արտաստեն, բոլոր ներկաները ուղի իսկ, ժամկոյթնով, բայց իրենց երեսները պատին դարձնեն։

Բարձրացանքուն կ'իյնալ լուծին այս աւանդութեան գաղտնիքը։

Իրացանք Կոմիտան ալ երեսը պատին կը դարձնէր յիմարանդին մէջ, երբ հանուր ուղիք էր տեսնէ։ Բայց ան ուրիշ բան չուէր դէմէ։

ՎԱՅՏ

ՊԱՍՏՈՐ ՊԱՏԻՄԱՐԻՆԸ ԸՆՏՐՈՒՄԻՆԸ

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Անգլալայի հրահանգին համաձայն, Պապոյ 32 Թաւրիկ և Կաւտարի հինգ նկղնդներին ներկայացուցիչներ կ'ընտրուին այս երեսօրհանը (31 Հոկտեմբեր, մանաւորաւ համար պատրաստ ընտրութեան, որ պիտի կատարուի Երեւանի Գին)։

Իրականութե մէջ, Նորիտիկ Կոմ. Ժողովն է որ պիտի ընտրէ պատրաստը, երկու թեկնածուներ ներկայացնելով հինգ հոգեւոր զանի մը վրայ։ Պապոյ կուտակային կը մնայ պատրաստը հնչակի երկու թեկնածուներին մէջ։

Թուրք պարագին ալ մասնաւորապէս կը չեն — տնի այս վարկերը։

Այսպէս, Էփէն Փոսթմարք կը գրէ — Հասարակական կանոններին համաձայն, կուտակայինութե և որ պիտի ընտրէ թէ երկու ընտրութիւններն ո՞րը արժանի է պատրաստութե արժանութե։

Միւսին — Հայ աշխարհեկեցեան կ'ըսեն թէ ընտրութիւնները յուզումնային պիտի ըլլան և կատարուի անանկալով մը պիտի վերջանան։

Մտքամար կը գրէ թէ Մարտիան աք. Երկու արքաններն զրկած է Անգլալ, իր տեսակները արժեքներու համար։

ՀԵՐԱԿԱՍՏԱՆԻՅԱՆ ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

ՀԵՐԱԿԱՍՏԱՆԻՅԱՆ ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԻՆԸ ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԻՆԸ, թէ ՄԱԿԻ առեւ. պիտի շարաշ — պանէ իր զարմ, եթէ չիմական ուժերը թիպէթի վրայ շարեն։

ԳԵՐԱԿԱՍՏԱՆԻՅԱՆԻՈՒ ՀԱՄԱՐ ՀՈՂԵՐԱՆՈՐԴԻՆ աներթուանի և անորմարտիկ և Քրանտան ծաղիւր, յայտարարել Գրանտանի Գրանտանի զոտակա նախարարը։ Ե. Տէրը։ ժամանակը — մասնական հարաւորութիւն վերաբերելու կարելի չէ պահանջել Գրանտանիներն որ օտարապա վիճակի մը մէջ մասնակցին ալ բանակին։

Ինչպէս պիտի կազմակերպուի Եւրոպայի պաշտպանութիւնը

ՃԻՆԱՍԱԿԱՆ ՄԱՐԿԻՐԸ ԵՒ ՌԻՐԵ ՀՈԳԵՐ
Ապրիլի 12 զինակից պիտու թնայն ապ. պաշտպանութեան նախարարներու Ժողովը բաց — ունեւա շարաթ օր Ուոլինգթոնի մէջ։ Ժողովը բացաւաւոր պիտի զարդի Արեւմտեան Եւրոպայի պաշտպանութեան վերաբերեալ պիտու որակական հարցեր և լուտակալն Գերմանիոյ վերադիման հարցով։

Ժողովի օրակարգին վրայ կը դառնան երկու հիմնական առարկաներ։ Առաջինը՝ Մ. Նաւանդարեան առարկան է, որուն համաձայն, գերմանական ուժերը անմիջապէս պէտք է առնուին Ատ — լանտանի հաւաքական ուժերու կազմակերպու — թեան մէջ։ Երկրորդ առարկանը պիտի ներկայ — յայտնի Փրանսիայի կողմէ։ Այս առարկանին հա — մաձայն պէտք է ստեղծել եւրոպական գիտնա — կան կազմակերպութիւն մը, բայց ստիկ առաջ պէտք է ստորագրել հանդիմանի և պողպատի արտադրութիւնը իրացման պայմանագիրը (Եւ — մանի ծրագրի)։ Իր տնտեսական գիտելիք վրայ կ'արժեքնեն եւրոպական բանակի մը կազմու — թեան ծրագրից։

Յի կարծիքը սակայն, որ ապ. պաշտպանութեան նախարարներու խորհուրդը զարդի Քրան — սակոն ծրագրի զարգացման մասով։ Փիւր թե — թեան միայն այս ծրագրին գիտնալական — մաս — նախկինական արտադրութիւնները, որոնց շուրջ մարտամատիւններին պիտի ընդունի Փրանսիայի ներկայացուցիչն է։ Պ. Ժիւլ. Մար պիտի պարզէ, թէ ինչ պայմաններու տակ հարաւոր է եւրոպա — կան բանակին մէջ մտցնել գերմանական զօրա — անքն։

Ապրիլի 12 զինակից պիտու թնայն ապ. պաշտպանութեան նախարարները, որոնց պիտի վիճակի արտադրար Փրանսիական ծրագրին զարգացման մասի թնայն — թեան հոգը։ Եր նախկինական թէ՛ առաջինը նա — խարարներն ալ պիտի հաւաքուին ծառ առնեն այս հարցով զարգելու համար։

Մենն այլ խորհուրդի գիտնալական յանձն — խումբը տուած է կարգ որ որոշուեն, որոնք պիտի ներկայացուին պաշտպանութեան նախ — արարներ. Ժողովին, գաղապարական համար։ Ա — լոնց մէջ արտած միայն գերմանական հարցին շուրջ, զոր պիտի քննեն պաշտպանութեան նախա — արարներ։

Տրուած են հետեւեալ որոշումները։

1. Եւրոպայի մէջ պիտի ստեղծուի ընդհ — անապարհակի մը որ զորմանքը թաղուի պիտու թաղաւորակով պիտի կոչուի «ԵՄԻՍ» (SHAPE — Supreme Headquarters Allied Powers in Europe — Եւրոպայի պիտու թնայն գերագլխի բանակապետի Եւրոպայի մէջ)։

2. Ներկայիս ծնունդնային մէջ զորմու — թեան, սպախուող անմիջապէս պիտի առնուի SHAPEN-ի մէջ, որ զորմի պիտի մանակարէ 1951 թ. սկիզբին։

3. Բոլոր զանաւոր պիտու թնայն և Մ. Նաւանդարեան մասնակցութեան եւրոպական պաշտպանութեան բանակը պիտի թաղանայ 70 զօրաբաժիններէ մինչեւ 1953 թ. մէջ ըլլա — ան։ Եւրոպա գտնուող աներկեան տանանակ մը զօրաբաժիններ։

4. Չէրիւ և ուղիմարտի մօրիանով — թեան պիտի հաստատուի, հիմ ընդնկով աներկ — եան արտադրութիւնները, քանի որ դիտուի յայտնալիկները պիտի ըլլան Մ. Նաւանդարեան։

5. Եւրոպական միացեալ բանակի թնայն — հրամանատար պիտի նշանակուի զօր. Այգր — հաւու, որ, ինչպէս երէկ գրեցինք, ստանձնած է արդէն իրեն եղած առարկան։

ԱՆԿԻՆԱԿ ԵՒ Մ. ՆԱՎԱՆԴԱՐԵԱՆ ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԻՆԸ

Փրանսիայի ապ. պաշտպանութեան նախա — արար Ե. Ժիւլ. Մար Ուոլինգթոն հաւաք շարաթ ա — տնու և ներկայ ծառ. Ժողովի երէկեան նիս — տին։ Իրապին շարաթային կը նախկինական, թէ Մ. Նաւանդարեան և Մ. Բրիտանիայի պիտի ընդգի — մանան Փրանսիական ծրագրին, միայնակար որ ա — նոր զորմարտիկներ և մանաւորա Շուտանի ծրագրին իրականացումը անպայման մասնա — կով պիտի զանաւորեցնէ եւրոպայի պաշտպանու — թեան կազմակերպութիւնը։ Եթէ Փրանսիայ յա — ման իր տեսակներուն միայն, վախ կ'ըլլա մինչեւ 1951 թ. մասը եւրոպական բանակը կազմելու ար — դէն իսկ պարտաւոր ծրագրել յետագիւր։

Մենն Բրիտանիայի միայնակարան տնտեսկալով անհաղորդ էր զանէ Փրանսիական ծրագրին երա — կանցումը։ Լուտակալն և տալապարական զոր — ուղարկութիւնները պիտի յաղապարհեն զորմ — արարները ընտրի մը մէջ, երբ անհաւաքուի է ա — րարօրէն շարժի։ Անգլիականները թաղանային կը ստեղծ մինչեւ հիմա եղած իտալականութիւնները կը երեսն թէ որոշուի մասնական կեան է պիտու։ Այսուհանդերձ միջոցներ կը գիտնուեն, միայնա — ար տալանալ մը կանխելու համար։

Եւրոպայի զարգացման տնտեսկալով անհաղորդ էր զանէ Փրանսիական ծրագրին երա — կանցումը։ Լուտակալն և տալապարական զոր — ուղարկութիւնները պիտի յաղապարհեն զորմ — արարները ընտրի մը մէջ, երբ անհաւաքուի է ա — րարօրէն շարժի։ Անգլիականները թաղանային կը ստեղծ մինչեւ հիմա եղած իտալականութիւնները կը երեսն թէ որոշուի մասնական կեան է պիտու։ Այսուհանդերձ միջոցներ կը գիտնուեն, միայնա — ար տալանալ մը կանխելու համար։

(Լուրիւրալ շարունակութիւնը կտրցող Դ. էք)

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՏՕԱՄԵԱԿԸ